

Stichting

Pensioenfonds

MSD

Stichting Pensioenfonds MSD

Waarderweg 39, 2031 BN Haarlem

Postbus 581, 2003 PC Haarlem

Telefoon: 023 - 515 31 53

Telefax: 023 - 514 80 00

Internetsite: www.pf-msd.nl

Ingeschreven in het Handelsregister

van de Kamer van Koophandel

onder nummer 4122.2408

Verslag over het boekjaar

1-1-2023 t/m 31-12-2023

Inhoud

	Pagina
Bestuursverslag	
1. Bestuur en organisatie	7
2. Meerjarenoverzicht	9
3. Over het fonds en het bestuur	10
4. Overige fondsorganen, uitbesteding en uitvoeringskosten	23
5. Financiële positie van het fonds en beleidskader	30
6. Pensioenen	37
7. Beleggingen	42
8. Risicomanagement	50
9. Samenvatting actuariel verslag	56
10. Transitie naar het nieuwe pensioenstelsel op grond van de WTP	59
11. Vooruitblik 2024	62
12. Verslag Verantwoordingsorgaan (inclusief reactie van het bestuur)	63
13. Verslag intern toezicht door Raad van Toezicht (inclusief reactie van het bestuur)	67
Jaarrekening	
Balans per 31 december	76
Staat van baten en lasten	78
Kasstroomoverzicht	80
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	81
Toelichting op de balans per 31 december	88
Gebeurtenissen na balansdatum	95
Toelichting op de staat van baten en lasten	96
Risicoparagraaf	101
Overige gegevens	
Resultaatbestemming	111
Actuariële verklaring	112
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	114
Begrippenlijst	120

Bestuursverslag

Voor u ligt het verslag over boekjaar 2023 van Stichting Pensioenfonds MSD.

Het fonds is een ondernemingspensioenfonds, statutair gevestigd te Haarlem, en verbonden aan de onderneming Merck Sharp & Dohme B.V. (MSD) en aangesloten ondernemingen (per 31 december 2023: Merck Sharp & Dohme International Services B.V., Intervet International B.V., MSD Human Health Holding B.V., Intervet Holding B.V., MSD FI B.V. en MSD Biotech B.V.).

Het bestuur is verantwoordelijk voor de uitvoering van de door de onderneming (werkgever) toegezegde pensioenregeling. In 2023 is de toeslagverlening voor actieve deelnemers, zijnde de MSD-medewerkers, aangepast. Tot 2023 werden de toeslagen (indexaties) voor deze groep deelnemers gebaseerd op de algemene loonontwikkeling. Vanaf 2023 worden deze gebaseerd op de prijsontwikkeling en is de toeslagverlening daardoor vanaf 2023 hetzelfde voor alle deelnemers van het pensioenfonds, actieven en niet-actieven. Daarnaast konden per 1 januari 2023 de pensioenopbouwpercentages voor de actieve deelnemers en de arbeidsongeschikte deelnemers met recht op premievrije pensioenopbouw verhoogd worden. De opbouw van het ouderdomspensioen ging van 1,578% naar 1,650% van de pensioengrondslag (dit is het fiscaal maximum pensioengevend salaris minus de franchise).

Het belegd vermogen nam in 2023 toe van € 2,8 miljard eind 2022 naar € 3,2 miljard eind 2023. Dit vanwege een waardestijging van zowel de aandelenportefeuille als de vastrentende waarden. Het beleggingsrendement (inclusief afdekking valutaresultaat) over 2023 kwam uit op 12,0% (over 2022: +/- 25,7%). Mede door de in 2023 per saldo licht gedaalde rente en de pensioeninkoop inclusief (inhaal)indexatie per 1 juli 2023, stegen de pensioenverplichtingen (technische voorzieningen) van het fonds in 2023 meer dan de beleggingen. Hierdoor daalde de marktwaarde dekkingsgraad (graadmeter voor de financiële positie) alsnog in 2023.

Het fonds kent verschillende dekkingsgraden. In het jaarverslag (en met name de jaarrekening) gaat het om de twee dekkingsgraden die aan De Nederlandsche Bank (DNB) als toezichthouder worden gerapporteerd. Deze DNB-dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad worden vastgesteld op basis van een door DNB voorgeschreven gemodelleerde rente (de zogenoemde Ultimate Forward Rate, UFR).

De DNB-dekkingsgraad daalde in 2023 van 147,2% naar 144,1%.

De beleidsdekkingsgraad (het gemiddelde van de DNB dekkingsgraad in de laatste 12 maanden) steeg in 2023 van 147,2% naar 149,3%. Het door DNB eind 2023 vereist vermogen op basis van de strategische beleggingsmix bedroeg 121,2% waardoor er, net als voorgaande jaren, geen sprake was van een (reserve) tekort per jaareinde. Ook was er dit verslagjaar geen bijstorting nodig van de werkgever.

Naast de DNB dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad stelt het fonds een marktwaarde dekkingsgraad vast op basis van zuivere marktrente. Het fonds hanteert deze marktwaarde dekkingsgraad al vanaf 2006 (toen het wel nog wettelijk verplicht was om de actuele (echte) rente toe te passen in plaats van de "kunstmatige" (UFR) rekenrente) voor de eigen beleidsbeslissingen zoals de premievaststelling en de toeslagverlening. Deze marktwaarde dekkingsgraad is het uitgangspunt voor het premie- en toeslagbesluit, omdat het bestuur van mening is dat deze marktwaarde dekkingsgraad het beste beeld geeft van de werkelijke financiële positie van het fonds. De marktwaarde dekkingsgraad daalde in 2023 van 146,7% naar 144,1%.

Overigens zijn de marktwaarde en de DNB-dekkingsgraad de laatste jaren al steeds dichterbij elkaar komen te liggen en eind 2023 zelfs aan elkaar gelijk door de aflopende dempende werking UFR.

De marktwaarde dekkingsgraad was in 2023 ruim voldoende voor het verlenen van een toeslag van 5,0% per 1 juli 2023. Deze verhoging is conform de afgesproken ambitie, de prijsontwikkeling tussen april 2022 en april 2023, en wordt verleend over de (opgebouwde) pensioenen van alle (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden.

Naast deze verhoging was het op grond van de financiële positie, ook mogelijk om per 1 juli 2023 nog een extra toeslag (een inhaaltoeslag) te verlenen. Het bedrag van deze extra toeslag wordt individueel bepaald op basis van de gemiste individuele toeslagen sinds 2009. Per 1 juli 2023 wordt 18% van de individuele toeslagachterstand ingehaald en dit komt neer op een extra verhoging van 0% tot circa 4%. Het bestuur volgt met de verhogingen per 1 juli 2023 het pensioenreglement en beleidskader. De extra verhoging (inhaalindexatie) wordt in 2024 met terugwerkende kracht in de pensioenadministratie verwerkt voor alle groepen deelnemers, inclusief betaling aan de pensioengerechtigden. Omdat het de eerste keer is dat er een inhaalindexatie plaatsvindt, kost de verwerking hiervan wat meer tijd. Daarnaast is de administratieve verwerking van de inhaalindexatie vertraagd, omdat bij een controle is geconstateerd dat deze toezegging administratief nog niet goed verwerkt is. In de jaarrekening over boekjaar 2023 is een stelpost opgenomen voor de inhaalindexatie per 1 juli 2023. Deze stelpost is op dit moment de best mogelijke inschatting op basis van een door de pensioenadministrateur verstrekt voorlopig deelnemersbestand met de per 1 juli geregistreerde bedragen aan individuele toeslagachterstanden.

In het verslagjaar is veel aandacht besteed aan de implementatie van ecologische, sociale en governance factoren (ESG) in het kader van maatschappelijk verantwoord beleggen waarbij vooral vanuit het perspectief van risicobeheersing naar ESG is gekeken.

Het jaar 2023 stond ook in het teken van de Wet Toekomst Pensioenen (WTP). De WTP is per 1 juli 2023 in werking getreden. Het belangrijkste onderdeel van de WTP is de transitie naar een nieuw pensioenstelsel. Hiervoor moeten sociale partners op 1 januari 2025 hun transitieplan gereed hebben en moeten pensioenfondsen al op 1 juli 2025 hun implementatieplan en communicatieplan indienen bij de toezichthouders DNB en AFM. Uiterlijk 1 januari 2028 moeten werkgever en pensioenfonds de nieuwe pensioenregeling uitvoeren voor de actieve deelnemers.

Het fonds is hierbij afhankelijk van door sociale partners te maken keuzes onder andere ten aanzien van wat te doen met de tot de transitiedatum opgebouwde pensioenaanspraken (wel of niet invaren) en het type pensioenregeling. Het overleg tussen sociale partners en het proces om tot een nieuwe pensioenregeling te komen, kost meer tijd dan aanvankelijk verwacht en is eind 2023 nog niet afgerond. De transitie naar de nieuwe pensioenregeling is de grootste en meest ingrijpende hervormingsoperatie uit de geschiedenis van het Nederlandse pensioenstelsel; het is een complex en belangrijk onderwerp waarbij bovenal zorgvuldigheid vereist is.

Nadat er door sociale partners een besluit is genomen over de nieuwe regeling heeft het fondsbestuur nog tijd nodig om keuzes, besluiten en input van sociale partners te toetsen op haalbaarheid, evenwichtigheid en uitvoerbaarheid en beleid vast te stellen voor de uitvoering van de nieuwe regeling. Het bestuur stemt ook af met het Verantwoordingsorgaan en de Raad van Toezicht omdat deze fondsorganen hierbij ook betrokken zijn. En hierna hebben bestuur en commissies nog tijd nodig om samen met de pensioenadministrateur, vermogensbeheerders en beleggingsadministrateur, de zaken zorgvuldig in te regelen. Dit betekent dat een vroege transitie niet meer haalbaar is. De transitie naar een nieuwe regeling zal bij ons fonds naar verwachting plaats gaan vinden tussen 1 januari 2027 en 1 januari 2028.

In de nieuwe pensioenregeling gaan de actieve deelnemers straks een pensioenkapitaal opbouwen met een vaste, afgesproken premie-inleg. In deze "beschikbare premie" regeling (Defined Contribution, DC) zal de uiteindelijke pensioenuitkering dus sterk afhankelijk zijn van de behaalde beleggingsrendementen die positief of negatief kunnen uitpakken, alsmede de rekenrente op het moment van inkoop pensioen.

Het fondsbestuur wil alle doelgroepen stap voor stap informeren over de WTP-transitie en de impact van de wijzigingen. Zodra er nieuws is zal dit worden gedeeld via de website van het fonds, in de uitgaven van de BeterPensioen en natuurlijk ook tijdens de jaarlijkse deelnemersvergaderingen.

Andere onderwerpen uit de WTP zijn al in 2023 geïmplementeerd omdat deze direct in werking zijn getreden. Het betreft de implementatie van de Gedragslijn "Goed omgaan met klachten" en de inrichting van de keuzebegeleiding en het vaststellen van de zorgambitie keuzebegeleiding.

In dit bestuursverslag worden de genoemde onderwerpen en andere thema's verder toegelicht. Dit verslag wordt uitgebracht in overeenstemming met de statuten van het fonds. Wilt u meer weten over Stichting Pensioenfonds MSD? Kijkt u dan op de website van het fonds: www.pf-msd.nl.

1. Bestuur en organisatie

Bestuur per 31 december 2023

Geleding werkgever:

Dhr. L. Eilers (1957)	voorzitter
Dhr. A. Koning (1969)	plaatsvervangend voorzitter
Dhr. F. Mattijssen (1962)	
Dhr. M. van Hal (1977)	
Dhr. M. Melssen (1969)	(aspirant-bestuurder)

Geleding werknemers en pensioengerechtigden:

Mevr. I. Hüttner (1980)	(tevens sleutelfunctiehouder risicobeheer)
Dhr. P. Koopman (1966)	
Mevr. I. Pennings (1974)	
Dhr. O.L. Sanchez Rudolf (1983)	(tevens sleutelfunctiehouder interne audit)
Mevr. I. Schreuder (1960)	(bestuurszetel voor de pensioengerechtigden)

Beleggingscommissie (BC) per 31 december 2023

Dhr. F. Mattijssen	voorzitter
Dhr. N. Botha	
Dhr. P. Flissinge	
Dhr. P. Koopman	
Dhr. G. van Lent	
Dhr. M. van der Sar	
Mevr. R. Willemse	

Administratie & Communicatie Commissie (A&CC) per 31 december 2023

Mevr. I. Pennings	voorzitter
Mevr. A. Boorsma	
Mevr. I. Römgens	
Mevr. J. de Wolf	

Risk & Compliance Commissie (R&CC) per 31 december 2023

Mevr. I. Hüttner	voorzitter (tevens sleutelfunctiehouder risicobeheer en compliance officer wetgeving en opleiding)
Mevr. A. Maarhuis	lid en compliance officer gunstbetoon
Mevr. K. van Asseldonk	lid
Dhr. D. Dirks	lid

Verantwoordingsorgaan (VO) per 31 december 2023

Vertegenwoordigers van de werkgever:

Dhr. C. Mens (1959)	voorzitter
Dhr. H. Verhagen (1961)	plaatsvervangend voorzitter

Vertegenwoordigers van de deelnemers:

Mevr. M. van Denderen (1974)
Mevr. S. Dijcks (1978)

Vertegenwoordigers van de pensioengerechtigden:

Dhr. J. van Nispen (1948)
Dhr. H. Oud (1951)

Raad van Toezicht (RvT) per 31 december 2023

Dhr. C. de Wuffel (1951)	voorzitter
Dhr. R. Hommes (1959)	lid
Mevr. N. Platenburg (1960)	lid

Organisatie per 31 december 2023

Onafhankelijk accountant	Dhr. N. Doets RA, PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. te Amsterdam
Adviserend actuaire en adviseur R&CC	Mevr. H. Hofmans AAG, Mercer (Nederland) B.V. te Amstelveen
Certificerend actuaire en actuariële sleutelfunctiehouder	Dhr. J. Schilder AAG, Towers Watson Netherlands B.V. te Amstelveen
Administrateur	AZL N.V. te Heerlen Institutional Trust Services B.V. te Leusden (beleggingsadministratie)
Vermogensbeheerders	Robeco Institutional Asset Management B.V. (Rotterdam) Merck GFI Fund (Ierland) Merck CCF Fund (Ierland)
Adviseur BC	Mercer Investments (Amstelveen)
Adviseur A&CC	AZL

2. Meerjarenoverzicht

	2023	2022	2021	2020	2019
Aantallen					
Actieve deelnemers	3.901	3.666	3.736	4.686	4.362
Gewezen deelnemers	5.720	5.735	5.665	4.598	4.613
Pensioengerechtigden	2.056	1.886	1.727	1.590	1.471
	11.677	11.287	11.128	10.874	10.446
Financiële gegevens (in duizenden euro)					
Technische voorzieningen					
Voorziening pensioenverplichtingen	2.214.413	1.929.011	2.581.132	2.705.674	2.369.257
Wachttijdvoorziening	2.651	4.151	4.524	2.235	2.054
Herverzekering	5.084	4.833	5.191	5.235	4.616
Reserves	980.856	915.223	1.218.806	860.136	747.379
Premiebijdragen	49.883	49.341	58.904	115.881 ¹⁾	51.349
Pensioenuitkeringen	40.897	35.034	30.111	27.531	25.416
Belegd vermogen ²⁾	3.191.447	2.838.563	3.796.943	3.516.216	3.109.502
Beleggingsopbrengsten	341.740	-976.646	200.336	361.209	553.562
Resultaat boekjaar	65.633	-303.583	358.670	112.757	211.068
DNB Dekkingsgraad ³⁾	144,1%	147,2%	146,9%	131,7%	131,5%
Beleidsdekkingsgraad ⁴⁾	149,3%	147,2%	140,6%	124,4%	128,0%
Strategisch vereist vermogen	121,2%	121,0%	119,5%	118,9%	119,3%

1) Inclusief bijstorting door de werkgever ad 60.000

2) Het betreft het belegd vermogen exclusief de liquide middelen en de vorderingen beleggingen.

3) De DNB dekkingsgraad is het totaal vermogen (reserves en totale technische voorzieningen) exclusief de bestemmingsreserve voor het toeslagendepot, gedeeld door de totale technische voorzieningen (voor risico pensioenfonds plus herverzekering plus wachttijdvoorziening), waarbij de technische voorzieningen worden berekend met een door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur (op basis van de zogenaamde UFR). De berekening is als volgt: $3.203.118 / 2.222.004 \times 100\% = 144,1\%$.

4) De beleidsdekkingsgraad is de twaalfmaands gemiddelde DNB dekkingsgraad.

	2023	2022	2021	2020	2019
Marktwaaarde Dekkingsgraad					
Uitgangspunt beleidskader ¹⁾	144,1%	146,7%	142,0%	122,4%	124,4%
Beleggingsrendement	12,0%	-25,7%	5,6%	11,5%	21,8%
5-jaars gemiddelde beleggingsrendement	5,0%	2,3%	8,4%	9,4%	7,3%
Benchmark beleggingsrendement	11,5%	-25,5%	5,3%	12,5%	22,0%
5-jaars gemiddelde benchmarkrendement	5,2%	2,6%	8,5%	9,7%	7,3%
Voorwaardelijke toeslagverlening per 1 juli					
Actieven	5,0%	2,2%	2,0%	0,0%	0,0%
Niet-actieven	5,0%	10,9%	1,5%	0,0%	0,0%
Maximale cumulatieve toeslagachterstand per 1 juli ²⁾					
Actieven	17,07%	20,82%	20,82%	20,82%	18,45%
Niet-actieven	11,02%	13,44%	13,44%	13,44%	11,98%
Resterende toeslagachterstand	82%	100%	100%	100%	100%

3. Over het fonds en het bestuur

Doelstellingen

Het fonds heeft als doel:

- het verstrekken van pensioenuitkeringen in verband met ouderdom, overlijden en/of arbeidsongeschiktheid aan de (gewezen) deelnemers of hun nabestaanden (partner en kinderen), een en ander volgens de bepalingen van het voor de desbetreffende (gewezen) deelnemer geldende pensioenreglement;
- het zo veel als mogelijk waarborgen van de opbouw van de pensioenaanspraken overeenkomstig de in het pensioenreglement vastgelegde bepalingen;
- het minimaliseren van de kansen op een tekort, alsmede het minimaliseren van de mate van zo'n tekort;
- het, met inachtneming van de voorgaande doelstellingen, maximaliseren van het beleggingsrendement om de nagestreefde toeslagen te realiseren;
- zodanig te communiceren met de (gewezen) deelnemers dat zij weten waar ze aan toe zijn en welk pensioen ze kunnen verwachten.

Het bestuur is van mening dat het fonds de gestelde doelen in 2023 heeft gerealiseerd. Bij het realiseren van de doelstellingen heeft het bestuur onderstaande missie, visie en strategie in acht genomen.

1) De marktwaaarde dekkingsgraad is de dekkingsgraad op basis van markttrente. Deze dekkingsgraad is het uitgangspunt voor het beleidskader. (Voor de toepassing van het toeslag- en premiebeleid wordt de marktwaaarde dekkingsgraad vergeleken met de beleidsgrenzen).

2) Dit is de in het verleden opgelopen cumulatieve toeslagachterstand gemeten vanaf 1 juli 2009 naar de stand per 1 juli van het boekjaar. Per 1 juli 2023 is de maximale cumulatieve toeslagachterstand afgenomen omdat er 18% van de individuele toeslagachterstand is ingehaald door het verlenen van een extra toeslag per 1 juli 2023. Deze extra toeslag is individueel bepaald (18% van het individuele bedrag aan toeslagachterstand) en kan variëren van 0 tot circa 4 % van het pensioen per 1 juli 2023.

Missie, visie en strategie

Missie, visie en strategie vormen het uitgangspunt bij alle inspanningen die het fonds verricht om de hiervoor genoemde doelstellingen te realiseren.

Missie

De missie van het fonds ligt in het verlengde van de missie van de werkgever: "to save and improve lives" in dit geval gericht op de kwaliteit van leven voor alle (oud-) medewerkers van de werkgever.

Het bestuur wil een goede invulling geven aan de uitvoering van de pensioenregelingen die door de werkgever bij het fonds zijn ondergebracht. Het streven is een duurzame en betrouwbare situatie te creëren zodat de financiële doelstellingen van het fonds gerealiseerd kunnen worden, waarbij zodanig wordt gecommuniceerd dat voor alle betrokkenen duidelijk is waar ze aan toe zijn. De uitvoering van de pensioenregelingen dient correct, maatschappelijk verantwoord en (kosten)efficiënt te geschieden.

Visie

Het bestuur ziet veel veranderingen voor de pensioensector de komende jaren zowel qua regelgeving als toezicht. De stabiliteit van financiële markten is niet altijd verzekerd en vergt voortdurende aandacht. Het fonds hanteert in deze voortdurend veranderende omgeving een consistent prudent beleid. De financiële positie is goed en de verwachting is dat deze gehandhaafd kan blijven gezien het gekozen beleid en de financieringsafspraken die met de werkgever zijn gemaakt. Het bestuur geeft de voorkeur aan een fonds in eigen beheer en een bestuur grotendeels uit eigen geledingen omdat zo een optimale binding met de werkgever en de achterban gewaarborgd wordt.

Strategie

Het fonds heeft een beleidskader waarbij het toeslag- en premiebeleid afhankelijk is van de marktwaaarde dekkingsgraad. Het beleggingsbeleid is onafhankelijk van de dekkingsgraad en heeft als doel een hoog rendement bij zo laag mogelijke kosten van het vermogensbeheer.

Het bestuur is van mening dat het handhaven van het fonds in eigen beheer ook de komende periode verantwoord is, onder andere door het werken met een sterk eigen bestuur, diverse commissies, het inschakelen van externe deskundigen alsmede het uitbesteden van werkzaamheden aan andere, professionele partijen.

Met betrekking tot communicatie streeft het bestuur voortdurend ernaar om de juiste informatie op het juiste moment bij de juiste betrokkenen te krijgen (doelgroepgericht, gericht op levensgebeurtenis en laagdrempelig communiceren), onder andere tijdens de jaarlijkse deelnemersvergadering. Het fonds maakt gebruik van diverse uitingsvormen van communicatie waarbij de mogelijkheden voor digitale communicatie volop worden benut; het streven is een zo hoog mogelijke betrokkenheid van alle (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden.

Financiering en uitvoeringsovereenkomst tussen fonds en werkgever

De financiering van de pensioenvoorzieningen vindt plaats door bijdragen van werkgever en werknemers. De afspraken met betrekking tot de financiering en uitvoering van de pensioenregeling zijn vastgelegd in een uitvoeringsovereenkomst tussen het fonds en de aangesloten ondernemingen. De tekst van de uitvoeringsovereenkomst is gepubliceerd op de website van het fonds: www.pf-msd.nl (documentenpagina).

De uitvoeringsovereenkomst is per 1 januari 2023 aangepast in verband met de verlenging van de met de werkgever overeengekomen bijstortingsregeling met twee jaar tot 1 januari 2025 alsmede de wijziging van de toeslagregeling voor de actieven. Vanaf 2023 geldt voor deze doelgroep dezelfde toeslagambitie als voor de niet-actieven, namelijk de prijsontwikkeling.

Actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN)

Het fonds heeft een ABTN opgesteld waarin gemotiveerd is omschreven welk beleid wordt gevoerd om de doelstellingen van het fonds te kunnen nakomen. In de ABTN (ook wel bedrijfsplan genoemd) wordt nader ingegaan op de organisatie van het

fonds, de inhoud van de pensioenregeling (pensioenovereenkomst), de financiële opzet (grondslagen, het beleidskader en sturingsmiddelen), de beleidsuitgangspunten en de risicohouding, de hoofdlijnen van het integraal risicomanagement, het interne beheersingssysteem en de opzet van de administratieve organisatie en interne controle alsmede de hoofdlijnen van de uitvoeringsovereenkomst. De ABTN wordt jaarlijks door het bestuur geactualiseerd en gewijzigd conform plaatsgevonden besluitvorming. De ABTN is in het verslagjaar per 31 december 2023 gewijzigd.

Statuten

De statuten van het fonds zijn in het verslagjaar niet bij notariële akte gewijzigd.

Bestuurssamenstelling

Het bestuur is paritair samengesteld en bestaat uit ten minste vier vertegenwoordigers van de werkgever (geleding werkgever) en ten minste vier vertegenwoordigers van de werknemers en pensioengerechtigden (geleding werknemers en pensioengerechtigden). Overigens behartigt iedere bestuurder de belangen van alle deelnemers en niet alleen het belang van de geleding die men vertegenwoordigt.

In november 2023 is mevrouw Schreuder formeel benoemd tot bestuurder als vertegenwoordiger namens de pensioengerechtigden na het afronden van haar pensioenopleiding alsmede haar aanmelding bij en positieve toetsing door DNB als bestuurder. Zij vervulde deze bestuurszetel al vanaf 1 januari 2023 als aspirant-bestuurder.

De vacature bestuurszetel van werkgeverszijde wordt vanaf oktober 2023 ingevuld door de heer Melssen als aspirant-bestuurder.

Eind 2023 bestond het bestuur derhalve formeel uit negen personen: vier werkgeversvertegenwoordigers (inclusief een externe door de werkgever voorgedragen voorzitter), vier werknemersvertegenwoordigers (voorgedragen door de Vaste Landelijke Commissie, VLC) en een vertegenwoordiger namens de pensioengerechtigden.

Het bestuur streeft naar een bezetting van tien bestuurders waarbij de geleding werknemers en pensioengerechtigden uit vijf personen bestaat waarvan één pensioengerechtigde. Deze zetelverdeling tussen werknemers en pensioengerechtigden zal in elk geval worden gehandhaafd tot het tijdstip en afronding van de WTP-transitie.

De zittingsduur van alle bestuursleden is vier jaar met de mogelijkheid van herbenoeming na een positieve evaluatie van het functioneren van het bestuurslid. Per 1 januari 2024 zijn de heren Eilers en Mattijssen (bestuurders van werkgeverszijde) en de heer Sanchez Rudolf (bestuurder van werknemerszijde) herbenoemd.

Bestuursvergaderingen

Het bestuur vergaderde in 2023 zeven maal met aanwezigheid van externe adviseurs. De belangrijkste aandachtspunten waren:

- de financiële positie van het fonds en de jaarstukken 2022 inclusief haalbaarheidstoets;
- de wijziging van het toeslagbeleid voor actieven, het besluit tot een toeslagverlening per 1 juli 2023 conform de ambitie (prijsontwikkeling), alsmede het besluit tot het verlenen van een extra toeslag per 1 juli 2023 om een deel van de in het verleden gemiste individuele toeslagen in te halen;
- voorbereiding transitie naar de nieuwe WTP-pensioenregeling;
- het beleggingsbeleid inclusief een ALM-studie en verdere – stapsgewijze – implementatie van ecologische, sociale en governance factoren (ESG) in het kader van maatschappelijk verantwoord beleggen;
- het (integraal) risicomanagement met specifiek aandacht voor de uitwerking van ESG-risicobeheer;
- het communicatiebeleid inclusief verdere uitrol digitale communicatie en inrichting van de keuzebegeleiding;
- het implementeren van een nieuw klachtenbeleid en interne klachtenprocedure met inachtneming van de Gedragslijn “Goed omgaan met klachten”;

- het versterken van de governance, zoals het vervullen van functies in de commissies en een evaluatie van de sleutelfuncties risicobeheer en interne audit;
- de aanbevelingen van de Raad van Toezicht (RvT), certificerend actuaaris/actuariële sleutelfunctiehouder en de onafhankelijke accountant.

Tweemaandelijks vond een intern bestuursoverleg plaats. Daarnaast heeft het bestuur in 2023 drie keer met de RvT en drie keer met het VO vergaderd en heeft twee keer een gezamenlijk overleg van bestuur, VO en RvT plaatsgevonden.

Goed pensioenfondsbestuur, inclusief diversiteitsbeleid

De normen en aanbevelingen voor goed pensioenfondsbestuur zijn vastgelegd in de Code Pensioenfondsen. Deze Code bestaat uit acht thema's: Vertrouwen waarmaken; Verantwoordelijkheid nemen; Integer handelen; Kwaliteit nastreven; Zorgvuldig benoemen; Gepast belonen; Toezicht houden en inspraak waarborgen; Transparantie bevorderen.

De Monitoringscommissie Code Pensioenfondsen ziet toe op de naleving van deze Code.

De thema's en normen zijn een aanvulling op wet- en regelgeving maar laten ruimte voor eigen verantwoordelijkheid van het fondsbestuur. Afwijken van de norm is mogelijk als daar een goede reden voor is en hierover verantwoording wordt afgelegd in het jaarverslag. De normen zijn door het bestuur in kaart gebracht en worden periodiek op naleving beoordeeld.

In 2023 zijn de normen 33 en 34 nog niet (volledig) nageleefd. Het niet volledig naleven van norm 33 betreft de leeftijd van de leden in het VO: de huidige VO-leden zijn allemaal ouder dan 40 jaar. Terwijl norm 33 er van uit gaat dat zowel in het bestuur als in het VO tenminste één vrouw en één man zitting heeft, alsmede dat in beide organen zowel een persoon boven als onder de 40 jaar zitting heeft.

Het bestuur beschikt over een diversiteitsbeleid, inclusief stappenplan, om diversiteit in de fondsorganen te bevorderen. Een belangrijke stap is het creëren van een kweekvijver van enthousiaste en potentieel geschikte kandidaten in commissies, met name jongeren en vrouwen. Het doel van deze kweekvijver is het sneller kunnen invullen van toekomstige vacatures maar ook het eerder kunnen voldoen aan de leeftijdsnorm in de Code Pensioenfondsen (minimaal één lid jonger dan 40 jaar).

Het bestuur is van mening dat de huidige samenstelling van bestuur en VO voldoende divers is, ook mede door de achtergrond en competenties en kennisgebieden van de leden.

Het niet naleven van norm 34 betreft het feit dat in de statuten geen maximering is opgenomen voor wat betreft het aantal herbenoemingen van de bestuurders (op grond van norm 34 kan een bestuurder maximaal twee keer worden herbenoemd). Uit oogpunt van continuïteit wil het bestuur geschikte bestuurders met kennis en ervaring kunnen behouden, mits alle voordragende partijen dit wenselijk achten. Het bestuur hecht waarde aan de gecombineerde samenstelling in het bestuur van ervaren en nieuwe bestuurders en is van mening dat de balans eind 2023 in evenwicht is. Het bestuur bestaat thans immers uit drie (bestuurlijk) ervaren mensen die langer zitting hebben dan de aanbevolen norm, drie nieuwe bestuurders waarvan één in 2022 en één in 2023 is benoemd en één aspirant-bestuurder die in 2024 wordt voorgedragen/benoemd en daarnaast kent het bestuur vier personen die in 2019 en 2020 zijn toegetreden. De voorgenomen besluiten tot herbenoeming van de heren Eilers en Mattijssen per 1 januari 2024 zijn met het oog op de afwijking van de norm in de Code Pensioenfondsen vooraf afgestemd met de RvT alvorens de melding van de voorgenomen herbenoeming naar DNB is gegaan.

Daarnaast bevat de Code Pensioenfondsen acht normen die volgens de Monitoringscommissie Code Pensioenfondsen altijd om een toelichting vragen. Conform aanbeveling van de Pensioenfederatie wordt in de navolgende tabel voor deze acht rapportagenormen aangegeven of het fonds hieraan voldoet alsmede de vindplaats van de toelichting in jaarverslag of op website.

Normnummer Code Pensioenfondsen	Voldoet het fonds aan de norm?	Vindplaats toelichting in jaarverslag (JV) of op website (www.pf-msd.nl)
Norm 5 Het bestuur legt verantwoording af over het beleid dat het voert, de gerealiseerde uitkomsten van dit beleid en de beleidskeuzes die het eventueel voor de toekomst maakt. Het bestuur weegt daarbij de verschillende belangen af van de groepen die bij het pensioenfonds betrokken zijn. Ook geeft het bestuur inzicht in de risico's van de belanghebbenden op korte en lange termijn, gerelateerd aan het overeengekomen ambitieniveau.	ja	JV (bestuursverslag): – in hst. 3: doelstellingen, diversiteitsbeleid, communicatie; – in hst. 5: beleidskader, bijstortingsbeleid, premie, toeslagverlening; – in hst. 6: pensioenregelingen; – in hst. 7: beleggingen; – in hst. 8: risicomanagement. Website: – onder “Het Pensioenfonds”: Beleidskader, Beleid toeslagverlening, Beleggingsbeleid, Pensioen 1-2-3.
Norm 31 De samenstelling van fondsorganen is wat betreft geschiktheid, complementariteit, diversiteit, afspiegeling van belanghebbenden en continuïteit, vastgelegd in beleid. Zowel bij de aanvang van een termijn, als ook tussentijds bij de zelfevaluatie vindt een check plaats.	ja	JV (bestuursverslag): – in hst. 3: diversiteitsbeleid, geschiktheid en zelfevaluatie. Website: – onder “Het Pensioenfonds”: Organisatie.
Norm 33 In zowel het bestuur als in het VO of het BO is er tenminste één vrouw en één man. Er zitten zowel mensen van boven als van onder de 40 jaar in. Het bestuur stelt een stappenplan op om diversiteit in het bestuur te bevorderen.	deels	JV (bestuursverslag): – in hst. 3: diversiteitsbeleid.
Norm 47 Het intern toezicht betreft deze Code bij de uitoefening van zijn taak.	ja	JV (bestuursverslag): – in hst. 13: verslag RvT.
Norm 58 Het bestuur geeft publiekelijk inzicht in missie, visie en strategie.	ja	JV (bestuursverslag): – in hst. 3: doelstellingen, missie, visie en strategie; – in hst. 8: risicomanagement.

Normnummer Code Pensioenfondsen	Voldoet het fonds aan de norm?	Vindplaats toelichting in jaarverslag (JV) of op website (www.pf-msd.nl)
Norm 62 Het bestuur legt zijn overwegingen omtrent verantwoord beleggen vast en zorgt ervoor dat deze beschikbaar zijn voor belanghebbenden.	ja	JV (bestuursverslag): – in hst. 7: beleggingen. Website: – onder “Het Pensioenfonds”: Beleggingsbeleid; – op Documentenpagina: ESG-beleid, Verklaring inzake Beleggingsbeginselen, SFDR- en Taxonomie-document.
Norm 64 Het bestuur rapporteert in het jaarverslag over de naleving van de interne gedragscode (zoals bedoeld in de normen 15 en 16) en deze Code, net als over de evaluatie van het functioneren van het bestuur.	ja	JV (bestuursverslag): – in hst. 3: geschiktheid en zelfevaluatie, compliance documenten.
Norm 65 Het bestuur zorgt voor een adequate klachten- en geschillenprocedure die voor belanghebbenden eenvoudig toegankelijk is. In het jaarverslag rapporteert het bestuur over de afhandeling van klachten en de veranderingen in regelingen of processen die daaruit voortvloeien.	ja	JV (bestuursverslag): – in hst. 3: klachten en geschillen. Website: – onder “Klachten” in het hoofdmenu en onder “Het Pensioenfonds”: klachten.

Geschiktheid en zelfevaluatie

Het bestuur heeft een geschiktheidsplan waarin is vastgelegd hoe de geschiktheid van het bestuur (deskundigheid, competenties en professioneel gedrag) wordt gewaarborgd en bevorderd, zowel van het bestuur als geheel als van de individuele bestuursleden. Dit plan was gebaseerd op de “Handreiking geschikt pensioenfondsbestuur 2017” van de Pensioenfederatie. In februari 2023 heeft de Pensioenfederatie deze handreiking geschiktheid omgezet naar een servicedocument ‘Besturen van een pensioenfonds’ bestaande uit drie onderdelen (organiseren van een professionele organisatie, verantwoordelijkheidsgebieden en bijlagen). De WTP-transitie was een aanleiding voor het nieuwe, gewijzigde document, evenals het feit dat de wereld waarin pensioenfondsen handelen voortdurend in beweging is. Daarnaast zijn de verantwoordelijkheidsgebieden (voorheen deskundigheidsgebieden genoemd) aangepast onder andere naar aanleiding van de herziening van de beleidsregel geschiktheid in 2022 door DNB en AFM.

Het geschiktheidsplan van het fonds is per 1 januari 2024 aangepast aan het nieuwe servicedocument van de Pensioenfederatie.

In het kader van geschiktheidsbevordering heeft het bestuur in 2023 een collectieve trainingsdag gevolgd die in het teken stond van de WTP-transitie (o.a. bespreking van een evenwichtigheidskader), ALM en ESG. Daarnaast hebben individuele bestuurders in het verslagjaar (online) diverse trainingen, bijeenkomsten en seminars bijgewoond.

Door de compliance officer wetgeving & opleiding is in overleg met de voorzitter vastgesteld dat alle individuele bestuurders beschikken over de vereiste competenties, houding en gedrag en ook beschikken over de vereiste deskundigheid. De uitgevoerde evaluatie voor wat betreft geschiktheid geeft geen aanleiding tot wijziging van de bestuurssamenstelling.

In het geschiktheidsplan is tevens vastgelegd hoe het bestuur zijn eigen functioneren jaarlijks evalueert, zowel collectief als individueel.

De zelfevaluatie over 2023 onder leiding van een externe partij is in gang gezet en zal nog worden afgerond. Deze evaluatie over het functioneren van het bestuur zal naar verwachting ook geen aanleiding geven tot wijziging van de bestuurssamenstelling.

Compliance documenten

Er geldt een gedragscode voor (aspirant-) bestuurders en andere verbonden personen zoals de leden van het VO, leden van de RvT en commissieleden. Deze gedragscode, die gebaseerd is op het model van de Pensioenfederatie, dient onder meer ter voorkoming van belangenconflicten en van misbruik en oneigenlijk gebruik van de bij het fonds aanwezige informatie.

De gedragscode is door alle verbonden personen onderschreven en de naleving van deze code wordt jaarlijks schriftelijk door alle leden van fondsorganen bevestigd aan de compliance officer gunstbetoon. In het kader van de gedragscode vullen alle leden van de fondsorganen ook jaarlijks een vragenformulier belangenverstrengeling in, waarmee onder andere melding van nevenfuncties plaatsvindt. De compliance officer gunstbetoon heeft geen conflicterende nevenfuncties geconstateerd.

Verder beschikt het fonds over een separate incidenten- en klokkenluidersregeling voor de leden van de fondsorganen. Door de compliance officer gunstbetoon is bevestigd dat er in 2023 geen incidenten zijn geweest noch meldingen zijn gedaan in het kader van deze incidenten- en klokkenluidersregeling.

In het kader van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) beschikt het fonds over een privacybeleid alsmede een privacyverklaring; de privacyverklaring is gepubliceerd op de website van het fonds. Met de externe partijen die persoonsgegevens voor het fonds verwerken zijn zogenaamde verwerkersovereenkomsten afgesloten en er is een verwerkingenregister vastgesteld.

Het bestuur en de commissies monitoren en controleren periodiek de naleving van het privacybeleid en privacywetgeving inclusief de Gedragslijn Verwerking Persoonsgegevens Pensioenfondsen van de Pensioenfederatie. Deze Gedragslijn is in 2023 geactualiseerd en stemt overeen met de bepalingen uit de AVG; de eigen Gedragslijn doet recht aan het diverse karakter van pensioenfondsen en hun achterbannen. Aan de hand van rapportages van de verwerkers is vastgesteld dat is voldaan aan de AVG-bepalingen inclusief het kader voor verwerking van persoonsgegevens door pensioenfondsen zoals opgenomen in de Gedragslijn van de Pensioenfederatie.

In 2023 hebben zich geen incidenten voorgedaan die gemeld moesten worden in het kader van AVG-wet- en regelgeving.

Naleving wet- en regelgeving

Het fonds heeft te maken met de volgende toezichthouders: De Nederlandsche Bank (DNB), de Autoriteit Financiële Markten (AFM), de Autoriteit Persoonsgegevens (AP), de Autoriteit Consument en Markt (ACM) en de Belastingdienst. In 2023 hebben de toezichthouders geen dwangsommen of boetes opgelegd. Ook heeft DNB geen aanwijzingen aan het fonds gegeven, noch is een bewindvoerder aangesteld of is bevoegdheidsuitoefening van organen van het fonds gebonden aan toestemming van deze toezichthouder.

Door het bestuur is een incident gemeld bij DNB in verband met een overtreding van de controle op de sanctiewetgeving. Het incident is door de pensioenadministrateur (AZL) gemeld aan het bestuur en aan de sleutelfunctiehouder risicobeheer nadat bij een controle door AZL is gebleken dat sinds 2008 een deel van de lijsten met namen, die AZL in opdracht en onder verantwoordelijkheid van het pensioenfonds op grond van de Sanctiewet 1977 moet controleren, door AZL niet in de controle was meegenomen. AZL heeft deze controle alsnog uitgevoerd. Hieruit zijn geen hits naar voren gekomen.

Door AZL is daarnaast namens het fonds een formele melding bij AFM gedaan omdat er in de in het tweede kwartaal van 2023 verzonden (uniforme) Pensioenoverzichten (UPO's) aan de (gewezen) deelnemers foutieve prognosebedragen zijn getoond. In deze UPO's waren de informatieve scenariobedragen onder het kopje 'Hoe zeker is uw pensioen?' bij 'Wat als het mee- of tegenzit?' niet juist. De aanspraken van de (gewezen) deelnemers waren wel correct maar door het inlezen van een onjuiste DNB-scenarioset in de administratie waren de informatieve scenariobedragen van het ouderdomspensioen voor de drie verschillende scenario's pessimistisch-verwacht-optimistisch niet juist. AZL heeft later in 2023 een nieuw, gecorrigeerd UPO verzonden aan de (gewezen) deelnemers.

De sleutelfunctiehouder risicobeheer (tevens compliance officer wetgeving en opleiding) heeft geen andere melding gemaakt van strijdigheid met naleving van wet- en regelgeving.

Klachten en geschillen

Pensioenfonds MSD heeft in 2023 een nieuw klachtenbeleid en een nieuw klachtenreglement vastgesteld. Met deze nieuwe klachtendocumenten voldoet het fonds aan door de Pensioenfederatie in 2022 ontwikkelde en in 2023 geactualiseerde Gedragslijn 'Goed omgaan met klachten' en de bepalingen van de op 1 juli 2023 in werking getreden WTP, en de aanbevelingen van de Ombudsman Pensioenen en de AFM.

Het klachtenreglement van Pensioenfonds MSD is op 1 juli 2023 in werking getreden. Hiervoor is het pensioenreglement aangepast: in het artikel "klachten en geschillen" van het pensioenreglement wordt nu verwezen naar het (nieuwe) klachtenreglement op de website van het fonds (www.pf-msd.nl). Op de website staat ook een schema met de stappen van de klachten- en geschillenprocedure.

Op grond van een nieuwe, wettelijke definitie beschouwen we elke uiting van ontevredenheid, gericht aan de pensioenuitvoerder, als een klacht. Een (gewezen) deelnemer of pensioengerechtigde dan wel overige belanghebbende kan de klacht telefonisch of via e-mail of post uiten bij de pensioenadministrateur (AZL).

Klachten worden intern door het eigen pensioenfonds behandeld, in eerste instantie door AZL. Blijft de deelnemer ontevreden dan wordt deze inmiddels geëscaleerde klacht behandeld door het bestuur of de A&CC namens het bestuur. Is de deelnemer hierna nog steeds ontevreden, dan is er sprake van een geschil: een geschil kan aan een externe instantie worden voorgelegd. Pensioenfonds MSD heeft zich eind 2023 aangesloten bij de externe Geschillen Instantie Pensioenfonds (GIP). Met ingang van 1 januari 2024 kunnen geschillen worden voorgelegd aan GIP, waarbinnen de deelnemer kan kiezen voor bemiddeling door de Ombudsman Pensioenen of beslechting, dan wel de burgerlijke rechter.

Alle klachten worden vanaf 1 januari 2023 door AZL geregistreerd en achteraf per kwartaal in vaste rubrieken geanonimiseerd gerapporteerd aan A&CC en bestuur.

Hierna wordt een overzicht gegeven van de in 2023 door het pensioenfonds ontvangen en behandelde klachten en geschillen alsmede een overzicht van de gemeten klanttevredenheid.

Aantal ontvangen en behandelde klachten en geschillen in 2023				
Onderwerp	Klachten (afgehandeld door AZL)	Geëscaleerde klachten (afgehandeld door bestuur/A&CC)	Geschillen ¹⁾ (extern behandeld)	Totaal
Behandelingsduur	9	0	0	9
Deelnemersportaal	2	0	0	2
Duurzaamheid	0	0	0	0
Financiële situatie	1	1	0	2
Informatieverstrekking	12	0	0	12
Keuzebegeleiding	0	0	0	0
Pensioenberekening en -betaling	3	2	0	5
Registratie werknemersgegevens/ datakwaliteit	0	0	0	0
Service en klantgerichtheid	7	0	0	7
Toepassing wet- en regelgeving; algemeen	1	0	0	1
Toepassing wet- en regelgeving; invaren, transitie ²⁾	11	0	0	11
Overig	1	0	0	1
Totaal	47	3	0	50

1) onder geschillen werd in 2023 nog verstaan de zaken die aan de Ombudsman Pensioenen of burgerlijk rechter zijn voorgelegd.

2) deze klachten gingen over het nieuwe pensioenstelsel. Het fonds ontving 11 pro forma bezwaren tegen een mogelijk invaren op grond van de Wet toekomst pensioenen (omzetten van opgebouwde pensioenaanspraken van een uitkeringsovereenkomst naar een beschikbare premieregeling).

Door de pensioenadministrateur is de volgende klanttevredenheid over de afhandeling van klachten gerapporteerd:

Monitoring tevredenheid afhandeling klachten	Aantal	Procentueel
Tevreden	35	70%
Onbekend	9	18%
Ontevreden	0	0
Neutraal	6	12%
Totaal	50	100%

Het bestuur stelt vast dat er door de verruiming van de definitie van klacht, maar ook door extra communicatie over de mogelijkheid om een klacht in te dienen, in 2023 aanzienlijk meer klachten zijn ontvangen en geregistreerd dan in voorgaande jaren. Van de 50 ontvangen klachten zijn 35 klachten direct door AZL afgehandeld; voor 12 klachten was nadere actie nodig en deze 12 klachten zijn geanonimiseerd in de rapportages door AZL toegelicht. Drie klachten zijn, ook weer geanonimiseerd, aan het bestuur of A&CC voorgelegd omdat de deelnemer (nog) niet tevreden was met de reactie van AZL.

Bij twee van deze drie geëscaleerde klachten ging het om het gebruik van de pensioenplanner ter oriëntering op de vervroegde ingang van het ouderdomspensioen en met name de verschillen tussen pensioenbedragen in de planner en in de latere brieven van AZL, als gevolg van de jaarlijks per 1 januari wijzigende rekenfactoren. Naar aanleiding van deze klachten is de communicatie over de jaarlijkse aanpassing van deze zogenaamde flexibiliseringsfactoren verbeterd: in een nieuwsbericht op de website en via een aangescherpte tekst (disclaimer) in de planner wordt hier nadrukkelijk op gewezen. Daarnaast zijn de factoren voor 2024 op verzoek van de A&CC al in januari 2024 in de planner verwerkt. Begin 2024 heeft de A&CC nog bij enkele andere deelnemers een uitvraag gedaan om te toetsen of de planner een bruikbare en goede tool is om zelf oriënterende berekeningen te maken. Conclusie is dat de pensioenplanner goed gebruikt kan worden voor het plannen (voorbereiding en oriëntatie); voor het maken van definitieve keuzes kan dan een berekening bij AZL worden opgevraagd.

De derde geëscaleerde klacht betrof een specifiek verzoek inzake de verzekering van partnerpensioen in verband met een oude overgangsbepaling. Het bestuur heeft dit verzoek afgewezen in het kader van consistent beleid; in het verleden is voor soortgelijke verzoeken namelijk ook geen uitzondering gemaakt.

Het nieuwe klachtenbeleid, gebaseerd op de gedragslijn 'Goed omgaan met klachten', is in 2023 geïmplementeerd en zal jaarlijks geëvalueerd worden, onder meer door een jaarlijkse uitvraag door de Pensioenfederatie onder haar leden. Vanwege de uitbesteding van de pensioenadministratie inclusief communicatie met belanghebbenden, is het fonds voor de uitvoering van het klachtenbeleid en het realiseren van de gewenste ambitie voor klachtenafhandeling mede afhankelijk van de werkwijze bij AZL. Bestuur en A&CC spreken hierover periodiek met AZL met het doel om te leren van klachten en zo de dienstverlening naar (gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden en overige belanghebbenden continu te verbeteren.

Sleutelfuncties

Op grond van IORPIL-wetgeving in 2019 heeft het bestuur drie sleutelfuncties ingericht ter ondersteuning van de governance van het fonds. Het betreft een risicobeheerfunctie, een interne auditfunctie en een actuariële functie met onderscheid tussen de houder van een sleutelfunctie (eindverantwoordelijk) en de personele invulling van de daadwerkelijke uitvoering van de sleutelfunctie. Alle drie de sleutelfunctiehouders zijn benoemd na aanmelding bij en positieve toetsing voor deze functie door DNB.

De risicobeheerfunctie beoordeelt, monitort en rapporteert over het risicobeheersysteem. Ook heeft de risicobeheerfunctie een initiërende en adviserende rol bij het vormgeven van het risicobeheer.

Vanaf 1 januari 2020 is mevrouw Hüttner sleutelfunctiehouder risicobeheer; zij is tevens bestuurder namens de werknemers en voorzitter van de R&CC.

Jaarlijks stelt de sleutelfunctiehouder risicobeheer een risicojaarplan op en elke bestuursvergadering vindt een terugkoppeling plaats naar het bestuur. Na afloop van elk jaar wordt schriftelijk gerapporteerd aan het bestuur en aan de Raad van Toezicht (RvT). Indien van toepassing worden materiële bevindingen en aanbevelingen op het gebied van risicobeheer tussentijds gerapporteerd aan het bestuur en aan de RvT. Uit het verslag over 2023 blijkt dat het risicoplan is opgevolgd en dat er geen tekortkomingen op het gebied van risicobeheer zijn geconstateerd. Bijzonder aandachtspunt in het verslagjaar op risicogebied was de implementatie en uitwerking van ESG-risicobeheer in overleg met de BC en met ondersteuning van een externe partij. Ook is nadrukkelijk aandacht besteed aan de transitierisico's in verband met de overgang naar WTP. Het gaat hierbij ook om de IT-risico's en het uitbestedingsrisico bij de pensioenadministrateur (AZL). Door de voorbereiding op deze WTP-transitie staat de dienstverlening door AZL onder druk. Het uitbestedingsrisico voor het fonds wordt gemonitord aan de hand van door AZL verstrekte algemene en fondsspecifieke rapportages. Daarnaast nemen diverse bestuurders deel aan algemene (update) sessies van AZL en daarnaast hebben de voorzitter van het bestuur en de A&CC periodiek fondsspecifiek overleg met AZL.

De actuariële functie heeft een controlerende rol. In het kader van de actuariële functie wordt onder meer toezicht gehouden op het berekenen van de technische voorzieningen, wordt beoordeeld of de daarbij gehanteerde methodieken en onderliggende modellen, gebruikte gegevens en aannamen passend zijn en worden, waar nodig, corrigerende maatregelen voorgesteld. Vanaf 1 september 2021 is de heer Schilder van WTW actuariële sleutelfunctiehouder; hij is tevens certificerend actuaaris. De actuariële sleutelfunctiehouder rapporteert per kwartaal aan het bestuur. In deze kwartaalrapportages over 2023 zijn geen materiële bevindingen gemeld.

De interne auditfunctie is belast met het uitvoeren van audits binnen de bedrijfsvoering van het pensioenfonds. De belangrijkste taak van de interne auditfunctie is het periodiek evalueren van de adequaatheid en doeltreffendheid van de interne controlemechanismen en andere procedures en maatregelen ter waarborging van de beheerste en integere bedrijfsvoering van het pensioenfonds.

Vanaf 1 januari 2020 is de heer Sanchez Rudolf sleutelfunctiehouder interne audit; hij is tevens bestuurder namens de werknemers.

Jaarlijks stelt de sleutelfunctiehouder interne audit een auditplan op en elke bestuursvergadering vindt een terugkoppeling plaats naar het bestuur. Na afloop van elk jaar wordt schriftelijk gerapporteerd aan het bestuur en aan de RvT. Indien van toepassing worden zijn materiële bevindingen en aanbevelingen met betrekking tot een beheerste en integere bedrijfsvoering tussentijds gerapporteerd aan het bestuur en aan de RvT. Uit het verslag over 2023 blijkt dat er geen materiële bevindingen zijn die een beheerste en integere bedrijfsvoering bedreigen.

Het proces van aanleveren van mutaties van de werkgever aan AZL is in het verslagjaar opnieuw getoetst door middel van een uitgevoerde vervolgaudit. Hierbij is vastgesteld dat de werkgever in 2023 stappen heeft gezet om dit proces te verbeteren, maar dat met het oog op de WTP-transitie nog meer maatregelen nodig zijn. In de toekomstige DC-regeling kan straks niet meer, of in elk geval minder makkelijk dan nu in de huidige DB-regeling, achteraf gecorrigeerd worden. In 2024 zal wederom een audit op dit proces plaatsvinden met aandacht voor een tijdige aanlevering en verwerking van data.

Daarnaast heeft de interne auditfunctie kennis genomen van het feit dat de toezegging van de inhaaltoeslag per 1 juli 2023 door AZL nog niet goed verwerkt is. Er is een plan van aanpak opgesteld om te borgen dat deze toezegging in 2024 correct en met terugwerkende kracht zal worden toegekend.

Aan het einde van het verslagjaar heeft een evaluatie van de sleutelfuncties risicobeheer en interne audit plaatsgevonden. Het bestuur heeft vastgesteld dat er geen tekortkomingen en verbeterpunten zijn. De evaluatie van de actuariële sleutelfunctie heeft plaatsgevonden door middel van een periodieke evaluatie van de uitbesteding; ook hierbij zijn geen tekortkomingen gesignaleerd.

Integere bedrijfsvoering en risicobeheersing

Het beleid van het fonds is gericht op een integere bedrijfsvoering. Het bestuur heeft de organisatie van het fonds (governance), het interne beheersingssysteem en de administratieve organisatie en interne controle zodanig opgezet dat de uitvoering van de pensioenregeling en het beheer van het vermogen op een adequate en gecontroleerde manier kunnen plaatsvinden. De invulling van de sleutelfuncties en continu intern toezicht uitgevoerd door de RvT dragen bij aan een verdere professionalisering van de bedrijfsvoering. Dit bovenop de bijdrage van het VO (toetsing beleid, advisering) ten behoeve van “checks en balances”. Het bestuur zorgt bij de vaststelling, uitvoering en wijziging van het beleid van het fonds voor een evenwichtige afweging van de verschillende belangen van de groepen die bij het pensioenfonds zijn betrokken.

Het bestuur is zich ervan bewust dat het voor het behalen van de doelstellingen van het fonds noodzakelijk is om risico's te lopen. Periodiek worden de risico's van het fonds geanalyseerd en beheersingsmaatregelen beoordeeld.

In hoofdstuk 8 van dit bestuursverslag wordt separaat verslag gedaan van het risicomanagement. Daar wordt de risicobereidheid van het bestuur toegelicht evenals de voornaamste risico's en de maatregelen die het bestuur heeft genomen om de risico's te beheersen.

Communicatie

Communicatie met alle doelgroepen is elk jaar een belangrijk speerpunt van het bestuur. Een belangrijk communicatie-instrument is de website van het pensioenfonds: www.pf-msd.nl. Via deze website wordt per doelgroep (deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden) de specifiek voor deze groep relevante informatie verstrekt. Aan de website is bovendien een portaal gekoppeld (Mijn Pensioencijfers) waarin alle (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden kunnen inloggen en hun pensioensituatie inzien. Ook kunnen alle deelnemers via Mijn Pensioencijfers steeds meer zelf zaken voor hun pensioen regelen, zoals het aanmelden van een partner, waardeoverdracht regelen, een correspondentieadres of een verhuizing in of naar het buitenland doorgeven.

Deelnemers in dienst van MSD hebben daarnaast via het portaal op de website toegang tot een pensioenplanner waarmee zij, op basis van actuele gegevens, verschillende pensioenscenario's inclusief flexibele keuzemogelijkheden kunnen doorrekenen.

Een belangrijk communicatiemoment is de deelnemersvergadering die elk jaar in juni wordt gehouden op de locaties van de onderneming in Boxmeer, Oss en Haarlem. Tevens worden twee digitale deelnemersvergaderingen georganiseerd waarvan een online vergadering buiten kantoortijd waarmee het bestuur deelnemers wil bereiken die niet in de gelegenheid zijn om (overdag) een sessie bij te wonen. Alle (gewezen) deelnemers (inclusief arbeidsongeschikte deelnemers met recht op premievrije pensioenopbouw) en pensioengerechtigden worden voor deze deelnemersvergaderingen uitgenodigd. Tijdens deze bijeenkomsten wordt een toelichting gegeven op de organisatie en de financiële positie (incl. jaarcijfers) van het pensioenfonds, het beleggingsbeleid alsmede het toeslagbeleid en het toeslagbesluit per 1 juli. Ook wordt in de deelnemersvergaderingen ingegaan op actuele ontwikkelingen in de pensioenwereld.

Communicatie vindt plaats volgens het zogenaamde Pensioen 1-2-3. Pensioen 1-2-3 staat voor een aanpak waarbij de informatie over de pensioenregeling in drie lagen wordt aangeboden. Een nieuwe deelnemer ontvangt laag 1 en deze bevat een beknopte weergave van de pensioenregeling met behulp van iconen. In laag 2 worden onderdelen uit laag 1 uitgebreider beschreven. Laag 3 bestaat uit documenten die bij de regeling horen, zoals bijvoorbeeld het pensioenreglement. Pensioen 1-2-3 staat op de website van het fonds evenals de Pensioenvergelijker.

Ook het jaarlijks aan alle deelnemers te verstrekken Uniform Pensioenoverzicht (UPO) toont de informatie mede aan de hand van de bij Pensioen 1-2-3 gebruikte iconen. Op het UPO staan de bruto jaarbedragen aan ouderdomspensioen die tot uitkering komen op de van toepassing zijnde standaard pensioenleeftijd; het gaat om de opgebouwde MSD-pensioenen en voor deelnemers ook de totaal te bereiken MSD-pensioenen dus inclusief de bij MSD nog in de toekomst verwachte pensioenopbouw. Ook staat op het UPO het bruto jaarbedrag aan nabestaandenpensioen dat bij overlijden wordt uitbetaald aan de nabestaanden

(eventuele partner en kinderen). Doordat alle pensioenuitvoerders eenzelfde pensioenoverzicht (UPO) verstrekken, worden (gewezen) deelnemers in staat gesteld om soortgelijke pensioenaanspraken uit meerdere bronnen afkomstig, bij elkaar op te tellen, te vergelijken, etc.

Op het UPO staan ook de informatieve scenariobedragen van het ouderdomspensioen voor de drie verschillende scenario's: pessimistisch (als het tegenzit), verwacht en optimistisch (als het meezit). Deze zogenaamde navigatiemetafoor toont de pensioenbedragen op de van toepassing zijnde standaard-pensioenleeftijd (afhankelijk van het pensioenreglement dat van toepassing is).

Via de website www.mijnpensioenoverzicht.nl (nationaal pensioenregister) kan elke burger door middel van zijn/haar DigiD-code op eenvoudige wijze inzicht krijgen in de eigen pensioensituatie, inclusief AOW en pensioen uit andere dienstbetrekkingen. Ook hier wordt de zogenaamde navigatiemetafoor in drie scenario's getoond (als het tegenzit, verwacht, als het meezit) maar dan op de AOW-leeftijd.

Digitaal communiceren wordt bij het fonds steeds verder uitgerold. De (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden met een "digitaal profiel" worden via een e-mail geattendeerd op het feit dat er persoonlijke pensioeninformatie in het deelnemersportaal (MijnPensioencijfers op de website van het fonds) voor hen klaar staat. Als geen e-mailadres bekend is of als de e-mail niet aankomt, volgt (indien de communicatie wettelijk verplicht is) een brief met een attendering dat er een document in het portaal klaar staat. Alleen degenen met een "post-profiel" ontvangen de informatie nog per post.

Het streven is om in de toekomst steeds meer digitaal te communiceren met alle deelnemers die hier voor hebben gekozen. Het bestuur houdt via de A&CC de digitale bereikbaarheid van de diverse doelgroepen in de gaten.

De BeterPensioen (een pensioenkrant met informatie van en over het fonds die in het voor- en najaar wordt verzonden aan alle (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden) wordt zowel per post verzonden als digitaal beschikbaar gesteld door middel van een e-mail met link naar het document op de website.

Het verkort jaarverslag wordt uitsluitend digitaal verstrekt aan alle (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden met een "digitaal-profiel" én een e-mailadres.

Uitbestedingsbeleid

Het bestuur heeft een uitbestedingsbeleid waarin is vastgelegd aan welke eisen de externe partijen moeten voldoen waaraan werkzaamheden zijn uitbesteed of opgedragen. Het bestuur en commissies monitoren o.a. met rapportages en/of audits of deze externe partijen hun werkzaamheden conform afspraken (Service Level Agreements) uitvoeren. De van de externe partijen gevraagde ISAE 3402-rapportages worden door of namens het bestuur beoordeeld en besproken. Hierbij wordt met name gekeken naar de beheersingsmaatregelen. De ISAE-rapportages hebben niet tot significante opmerkingen geleid.

Wel is vastgesteld dat de pensioenadministrateur in 2023 wederom voor een aantal processen de afgesproken termijnen (de overeengekomen SLA-performance) niet heeft gehaald. Het gaat dan met name om de beantwoording van vragen van deelnemers (afpraak is een inhoudelijke reactie binnen 10 werkdagen) en de aanvraag voor een oriënterende pensioenberekening inclusief flexibiliseringskeuzes (afpraak is dat de berekening binnen 20 werkdagen wordt verstrekt). Het bestuur en de A&CC zijn in het verslagjaar door AZL tijdig en goed geïnformeerd over de actuele stand van zaken, oorzaken en genomen maatregelen. De overall dienstverlening van de pensioenadministrateur is nog als voldoende beoordeeld maar het fonds ziet dat de dienstverlening onder druk staat door de voorbereiding op de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel op grond van de WTP.

Het uitbestedingsbeleid is vastgelegd in een bijlage bij de ABTN en wordt periodiek geëvalueerd. In 2023 zijn geen nieuwe uitbestedingsovereenkomsten afgesloten noch zijn bestaande uitbestedingsovereenkomsten gewijzigd.

Beloningsbeleid

Het bestuur heeft een beloningsbeleid vastgesteld voor leden van de fondsorganen. Op grond van dit beloningsbeleid ontvangen de leden die geen arbeidsovereenkomst hebben met de werkgever, een vergoeding die past bij de tijdsbesteding en verantwoordelijkheden.

4. Overige fondsorganen, uitbesteding en uitvoeringskosten

Bestuurscommissies

Het bestuur heeft, om zijn werkzaamheden optimaal te kunnen uitvoeren, drie commissies ingesteld die onder meer tot taak hebben besluiten voor te bereiden die het bestuur moet nemen. De commissies kunnen ook toezien op de uitvoering van de door het bestuur genomen besluiten. Het bestuur benoemt de leden van de commissies en kan besluiten dat externe deskundigen als adviseur deel uit maken van een commissie.

Beleggingscommissie (BC)

De BC informeert en adviseert het bestuur over het beleggingsbeleid. De commissie houdt toezicht op de goede uitvoering van het uitbestede vermogensbeheer en is belast met het monitoren van de diverse dekkingsgraden, het beleggingsmandaat alsmede de performancecijfers van de verschillende vermogensbeheerders. Tevens beoordeelt de BC de financiële risico's en hun onderlinge samenhang, evenals de beheersingsmaatregelen voor deze risico's.

De samenstelling van de BC is in het verslagjaar gewijzigd met de toetreding van de heer Botha tot de commissie per 1 oktober 2023.

De BC vergaderde twaalf maal in 2023. In dit bestuursverslag wordt separaat verslag gedaan van de beleggingen.

Administratie & Communicatie Commissie (A&CC)

De A&CC informeert en adviseert het bestuur over administratieve en IT-aangelegenheden en over de wijze van communiceren met belanghebbenden bij het fonds.

De commissie houdt daarnaast toezicht op de goede uitvoering van gedelegeerde en uitbestede activiteiten en zorgt onder meer voor de uitvoering van door het bestuur genomen besluiten op het gebied van de pensioenadministratie, IT en communicatie. Tevens beoordeelt de A&CC de aan de commissie toegewezen niet-financiële risico's en de beheersingsmaatregelen voor deze risico's.

De A&CC is in het verslagjaar gewijzigd: per 1 januari 2023 is mevrouw Römgers als lid toegetreden tot de commissie als opvolgster van mevrouw Kerstjens. De commissie vergaderde zeven maal in 2023.

Risk & Compliance Commissie (R&CC)

De R&CC bestaat uit de sleutelfunctiehouder risicobeheer (tevens bestuurslid en compliance officer wetgeving en opleiding), de compliance officer gunstbetoon en eventueel aanvullende leden vanuit de onderneming. De R&CC wordt waar nodig en gewenst ondersteund door een externe adviseur.

De R&CC bewaakt het risicomanagementproces van het pensioenfonds en borgt dat het fonds voldoet aan de voor het fonds van toepassing zijnde actuele wet- en regelgeving op het gebied van compliance. De R&CC adviseert en faciliteert het bestuur en de overige commissies bij de uitvoering van het risicomanagement.

Binnen de R&CC draagt de compliance officer wetgeving en opleiding zorg voor de vaststelling en bewaking van een opleidings- en geschiktheidsplan voor de bestuurs- en commissieleden alsmede de deskundigheid en opleiding van de leden van het VO. Tevens is deze compliance officer verantwoordelijk voor de opstelling en actualisering van een gedragscode voor bestuursleden en andere verbonden personen (leden VO, RvT en commissies).

Binnen de R&CC is de compliance officer gunstbetoon belast met het toezicht op de naleving van de voor de bestuurders en andere verbonden personen op grond van de gedragscode geldende bepalingen. De compliance officer gunstbetoon is een van het bestuur onafhankelijke externe persoon (de Legal Council van een van de aangesloten ondernemingen, Intervet international B.V., niet zijnde een bestuurslid).

De samenstelling van de R&CC is in het verslagjaar gewijzigd: mevrouw Maarhuis is per 1 september 2023 als nieuw lid en tevens compliance officer gunstbetoon van de R&CC toegetreden als opvolgster van mevrouw Van Rijssen. De commissie vergaderde vier maal in 2023.

Verantwoordingsorgaan (VO)

Het bestuur legt jaarlijks verantwoording af aan het VO als vertegenwoordiging van de bij het fonds betrokken (gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden en de werkgever. Het VO bestaat uit twee vertegenwoordigers van de werkgever, twee vertegenwoordigers van de deelnemers en twee vertegenwoordigers van de pensioengerechtigden. De leden van het VO worden benoemd door het bestuur na voordracht door de directie (voor de vertegenwoordigers van de werkgever), na verkiezing door en uit de actieve deelnemers (voor de vertegenwoordigers van de deelnemers) of na verkiezing door en uit de pensioengerechtigden (voor de vertegenwoordigers van de pensioengerechtigden). De zittingsduur van de leden van het VO is vier jaar met de mogelijkheid van herbenoeming.

De samenstelling van het VO is in het verslagjaar gewijzigd: per 1 november 2023 is mevrouw Dijcks toegetreden als vertegenwoordiger van de deelnemers als opvolgster van mevrouw Poulie.

In dit bestuursverslag wordt separaat verslag gedaan door het VO.

Intern toezicht door middel van een Raad van Toezicht (RvT)

Het intern toezicht wordt uitgevoerd door een RvT. De RvT bestaat uit drie onafhankelijke, externe deskundigen die zijn voorgedragen na overleg met en bindende voordracht van het VO. De RvT legt jaarlijks verantwoording af aan VO en werkgever. De RvT heeft als taak om doorlopend toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken binnen het fonds. Het betreft tenminste het toezien op evenwichtige belangenafweging en een adequate risicobeheersing. Maar ook het goedkeuren van het jaarverslag, het goedkeuren van het beloningsbeleid en het goedkeuren van de profielschets voor bestuurders en het toetsen of nieuwe (kandidaat) bestuurders voldoen aan het opgestelde functieprofiel. Daarnaast staat de RvT het bestuur met raad terzijde.

De zittingsduur van de RvT-leden is vier jaar met de mogelijkheid van herbenoeming. Per 1 januari 2023 is de eerste zittingsperiode van de RvT-leden afgelopen en heeft het bestuur, na een evaluatie en bindende voordracht door het VO, de RvT-leden herbenoemd. Hierbij is een nieuw rooster van aftreden vastgesteld waarin met ingang van 2025 elk jaar per 1 juli één RvT-lid aftreedt.

In dit bestuursverslag wordt separaat verslag gedaan van de samenstelling en de bevindingen van de RvT.

Uitbestede werkzaamheden

Administratie

De administratie van het pensioenfonds wordt door AZL N.V. uitgevoerd. AZL draagt onder meer zorg voor de volgende zaken:

- de pensioen- en deelnemersadministratie;
- de pensioenbetalingen;
- de financiële administratie;
- de jaarverslaglegging;
- de ondersteuning van en de advisering aan het bestuur en overige fondsorganen.

Vermogensbeheer

Het vermogen van het fonds is in 2023 beheerd door Robeco Institutional Asset Management, het Merck Global Fixed Income Fund en het Merck CCF Fund. De vastgoedportefeuille is sinds eind 2022 volledig afgebouwd.

De vermogensbeheerders werken op basis van door het bestuur vastgestelde richtlijnen met betrekking tot het vermogensbeheer.

Beleggingsadministratie

De beleggingsadministratie wordt uitgevoerd door Institutional Trust Services.

Certificering en advisering

Adviserend actuaris

Het bestuur heeft de adviserende werkzaamheden opgedragen aan mevrouw H. Hofmans AAG van Mercer (Nederland) B.V.

Certificerend actuaris

Het bestuur heeft de certificerende werkzaamheden opgedragen aan de heer J. Schilder AAG van Towers Watson Netherlands B.V.

Controle

De controle van de jaarrekening is opgedragen aan de heer N. Doets RA van PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Uitvoeringskosten

Er wordt onderscheid gemaakt in de kosten van het pensioenbeheer en de kosten van het vermogensbeheer.

	2023	2022
Totaal pensioenbeheerkosten (inclusief kosten voor de WTP)	€ 2.234.919,-	€ 2.213.319,-
Kosten pensioenbeheer per (actieve en pensioengerechtigde) deelnemer ¹⁾	€ 375,-	€ 399,-
Kosten vermogensbeheer exclusief transactiekosten	€ 6.742.000,-	€ 6.989.000,-
Transactiekosten	€ 3.101.000,-	€ 3.630.000,-
Totale kosten vermogensbeheer	€ 9.843.000,-	€ 10.619.000,-
Gemiddeld belegd vermogen	€ 3.015.418.000,-	€ 3.317.923.000,-
Kosten vermogensbeheer (excl. transactiekosten) in % van het gemiddeld belegde vermogen	0,22%	0,21%
Transactiekosten in % van het gemiddeld belegde vermogen	0,10%	0,11%
Totale kosten vermogensbeheer in % van het gemiddeld belegde vermogen	0,32%	0,32%

Toelichting kosten pensioenbeheer

De kosten van het pensioenbeheer worden conform aanbevelingen van de Pensioenfederatie uitgedrukt in een bedrag per actieve en pensioengerechtigde deelnemer. Deze kostenratio is voor 2023 bij Pensioenfonds MSD € 375,- (2022: € 399,-) waarbij het aantal deelnemers (5.957) gelijk is aan de som van het aantal actieve deelnemers inclusief arbeidsongeschikte deelnemers met recht op premievrije pensioenopbouw (3.901) en de pensioengerechtigden (2.056). Bij de kosten van het pensioenbeheer worden de totale pensioenuitvoerings- en administratiekosten zoals verantwoord in de jaarrekening meegenomen; alleen de kosten van het vermogensbeheer blijven hier buiten beschouwing. Er worden geen pensioenbeheerkosten toegerekend aan de vermogensbeheerkosten.

Indien de totale pensioenbeheerkosten worden verdeeld over alle 11.677 deelnemers (3.901 actieven, 2.056 pensioengerechtigden én 5.720 gewezen deelnemers), bedragen de kosten van het pensioenbeheer in 2023 per persoon € 191,- (in 2022 € 196,-).

Pensioenfonds MSD kent in verhouding tot de actieve deelnemers en gepensioneerden een relatief groot aantal gewezen deelnemers. Voor deze gewezen deelnemers worden door Pensioenfonds MSD ook werkzaamheden uitgevoerd, zoals de uitvoering van de rechtenadministratie en periodieke communicatie. Gewezen deelnemers ontvangen bij Pensioenfonds MSD, net als de deelnemers en de gepensioneerden, jaarlijks een UPO, een uitnodiging voor de deelnemersvergadering, informatie over het toeslagbeleid en zij ontvangen ook de pensioenkrant (BeterPensioen).

De lichte daling van deze kostenratio's in 2023 ten opzichte van 2022 wordt met name veroorzaakt door een toename van het totale deelnemersbestand in 2023: het totaal aantal verzekerden nam eind 2023 met ongeveer 3,5% toe ten opzichte van eind 2022. Binnen de groepen verzekerden nam de doelgroep pensioengerechtigden het meest in aantal toe (circa 9%) en daarna de doelgroep actieven inclusief arbeidsongeschikte deelnemers (een toename van circa 6%). De groep gewezen deelnemers nam in 2023 iets af in omvang (-/- 0,3%) als gevolg van pensionering en uitgaande waardeoverdrachten.

De totale pensioenuitvoeringskosten stegen in 2023 ten opzichte van 2022 maar met 1%. Deze stijging was voorzien en bleef zelfs iets onder de begroting voor 2023 (€ 2.353.000,-).

¹⁾ Deze kosten worden niet direct aan de deelnemers in rekening gebracht maar deze kosten komen ten laste van de jaarlijkse exploitatiekosten van het fonds.

Voor 2024 wordt rekening gehouden met een verdere kostenstijging als gevolg van de voorbereiding op de transitie naar WTP, overige wettelijke projecten en toenemende compliancekosten. De begroting is voor 2024 circa € 295.000,- hoger vastgesteld dan de gerealiseerde kosten in 2023.

WTP-implementatiekosten

De toename van de kosten heeft ook te maken met de voorbereiding op het nieuwe pensioenstelsel in het kader van de WTP. Het gaat dan om extra project-, advies- en communicatiekosten. De in de totale kosten van het pensioenbeheer voor 2023 opgenomen WTP-implementatiekosten bedroegen voor 2023 circa € 131.000 (in 2022 circa € 237.000,-). Uitgedrukt in een bedrag per deelnemer (actieven, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden) is dit voor 2023 dan € 11,- (voor 2022: € 21,-) waarmee de kostenratio geschoond voor WTP-kosten dan per deelnemer in 2023 uit zou komen op € 180,- i.p.v. € 191,- (in 2022: € 175,- i.p.v. € 196,-).

De jaarlijkse aanvullende WTP-implementatiekosten zijn geen onderdeel van de opslag voor kosten in de kostendekkende premie. Het resultaat op kosten kan hierdoor in de komende jaren negatief zijn en wordt dan onttrokken uit het eigen vermogen. Dit sluit aan bij eerdere afspraken met de werkgever die eind 2020 meer heeft gestort dan de afgesproken bijstorting en heeft besloten het meerdere (een bedrag van € 5,7 miljoen) niet terug te vorderen maar in het fonds te laten ter compensatie en financiering van toekomstige kosten in verband met de WTP. Dit bedrag is in boekjaar 2020 toegevoegd aan het eigen vermogen van het fonds.

Kostenbenchmark over 2022

Over 2022 zijn de resultaten van de Bell Kostenbenchmark beschikbaar. Deze kostenbenchmark geeft inzicht in de gemaakte uitvoeringskosten in vergelijking tot pensioenfondsen van gelijke omvang (de peergroup). De resultaten met betrekking tot de uitvoeringskosten over boekjaar 2023 worden in de tweede helft van 2024 ontvangen.

Volgens de kostenbenchmark zijn de pensioenbeheerkosten van Pensioenfonds MSD in 2022 met € 399,- per actieve en gepensioneerd deelnemer € 56,- per deelnemer hoger dan het gemiddelde van de peergroup (€ 343,-). De peergroup bestond uit 62 pensioenfondsen met 2.000 tot 8.000 actieve en gepensioneerd deelnemers (5.552 eind 2022 bij Pensioenfonds MSD). De pensioenbeheerkosten in de peergroup over 2022 liepen uiteen van € 153,- tot € 1.629,- per deelnemer; 50% van de peergroup rapporteerde kosten tussen de € 232,- en € 464,- per deelnemer.

In de kostenbenchmark over boekjaar 2022 is ook gekeken naar de gemiddelde kosten over de jaren 2020, 2021 en 2022. Dit gemiddelde is voor Pensioenfonds MSD € 19,- per (actieve en gepensioneerd) deelnemer hoger dan bij de peergroup (€ 350,- versus € 331,-); 23 fondsen uit de peergroup hebben hogere gemiddelde kosten over genoemde 3-jaarperiode en 37 fondsen rapporteren lagere kosten.

Het bestuur is zich er van bewust dat de kosten van de diverse pensioenfondsen niet altijd goed met elkaar te vergelijken zijn door verschillen in kwaliteitsambities en complexiteit van regelingen. Voor controle op en beheersing van de kosten werkt het bestuur met een begroting voor de pensioenuitvoerings- en administratiekosten. De begroting versus werkelijke kosten wordt periodiek door de A&CC en het bestuur geëvalueerd. Ook de kwaliteit van de uitvoering wordt periodiek geëvalueerd. Bestuur en A&CC zijn van mening dat de kosten voor het pensioenbeheer aanvaardbaar zijn omdat er naast de huidige regeling voor de actieven ook nog drie "oude" pensioenregelingen voor gewezen deelnemers en pensioengerechtigden moeten worden uitgevoerd. Daarnaast heeft het fonds een hoge ambitie met betrekking tot de kwaliteit van uitvoering en communicatie.

Toelichting kosten vermogensbeheer

De kosten van vermogensbeheer bestaan bij het fonds uit beheerkosten en transactiekosten. Het fonds heeft geen performance-gerelateerde kosten. Ook bij de vermogensbeheerkosten streeft het bestuur er naar om deze kosten, gegeven het beoogde rendement en het risico, zo laag mogelijk te houden.

De kosten voor het vermogensbeheer worden bepaald door de hoogte (omvang) van het belegd vermogen en de wijze waarop wordt belegd (beleggingsbeleid inclusief de keuze voor passief of actief vermogensbeheer).

Het bestuur hanteert een strategische beleggingsmix van 52,5% vastrentende waarden en 47,5% aandelen. De portefeuille vastrentende waarden is ondergebracht in het Robeco LDI Bespoke Fund (voornamelijk langlopende Nederlandse en Duitse staatsobligaties of staatsgegarandeerde obligaties en renteswaps; het fonds bevat ook kortlopende Franse staatsobligaties) en het Merck Global Fixed Income Fund (wereldwijde overheids- en bedrijfsobligaties). De aandelenportefeuille, ondergebracht in het Merck CCF Fund, bestaat uit 70% wereldwijde large developed caps, 15% small developed caps en 15% emerging markets caps. Het gebruik van derivaten is toegestaan voor zover deze worden aangegaan om het risicoprofiel te verminderen of om het portefeuillebeheer te vergemakkelijken. Het Robeco LDI Bespoke Fund heeft rentederivaten en het Merck GFI Fund en Merck CCF Fund hebben valutaderivaten. In het kader van het rentebeleid worden de nominale verplichtingen (kasstromen) in een marktrentekader voor 65% afgedekt. De aandelenportefeuille wordt grotendeels passief beheerd; alleen de emerging markets en small cap aandelen worden actief beheerd. Het Merck GFI Fund wordt actief beheerd. Binnen het Robeco LDI Fund is er de mogelijkheid te variëren tussen de instrumenten voor renteafdekking, dit kan Robeco alleen doen na goedkeuring van het bestuur. De mate van renteafdekking blijft gelijk aan 65%.

De totale procentuele kosten van het vermogensbeheer bedroegen in 2023 0,32% van het gemiddeld belegd vermogen in het boekjaar (€ 3.015.418.000,-) en zijn daarmee gelijk gebleven t.o.v. 2022. Dit wordt veroorzaakt door een afname van zowel de totale vermogensbeheerkosten als het gemiddeld belegd vermogen.

De procentuele transactiekosten zijn in 2023 gedaald t.o.v. 2022: 0,10% versus 0,11% van het gemiddeld belegd vermogen (deze zijn verwerkt in het rendement).

De procentuele beheerkosten (totale kosten vermogensbeheer minus transactiekosten) zijn in 2023 licht gestegen t.o.v. 2022: 0,22% versus 0,21% van het gemiddeld belegd vermogen.

De BC evalueert periodiek de kwaliteit van de vermogensbeheerders en de gemaakte kosten en ziet hierbij toe op het uitgangspunt dat het pensioenfonds bij de uitvoering van het beleggingsbeleid geen andere kosten maakt dan die welke redelijk zijn in relatie tot de samenstelling van de beleggingen en de doelstellingen. De beheerkosten liggen vast in overeenkomsten met de vermogensbeheerders en zijn afhankelijk van het belegd vermogen inclusief fluctuaties als gevolg van ontwikkelingen op de financiële markten. Bij het bijsturen van de portefeuille is het streven om de transactiekosten beperkt te houden.

Voor het monitoren en toetsen van de beleggingskosten maakt het fonds gebruik van de Bell kostenbenchmark. Hieruit blijkt hoe Pensioenfonds MSD het qua kosten vermogensbeheer doet t.o.v. andere fondsen. Eind 2023 zijn de resultaten met betrekking tot de vermogensbeheerkosten van boekjaar 2022 ontvangen. Hieronder wordt een toelichting gegeven op deze kosten over boekjaar 2022 versus de Bell kostenbenchmark.

De kostenbenchmark laat zien dat de totale vermogensbeheerkosten in 2022 van Pensioenfonds MSD inclusief transactiekosten (0,32%) lager zijn dan de mediaan van de peergroup (0,46%). De peergroup voor de vergelijking van de vermogensbeheerkosten bestond uit 23 pensioenfondsen met een belegd vermogen eind 2022 tussen de € 1 en € 5 miljard (circa € 3,2 miljard eind 2022 bij Pensioenfonds MSD). De totale vermogensbeheerkosten in de peergroup over 2022 lagen tussen de 0,17% en 1,31%.

Over een driejaarsperiode bezien (2020-2022) bedragen de gemiddelde vermogensbeheerkosten van Pensioenfonds MSD volgens de Bell Kostenbenchmark 0,20% en zijn hiermee lager dan dezelfde kosten bij een peergroup van 53 pensioenfondsen (0,34%). De gemiddelde transactiekosten van Pensioenfonds MSD bedroegen in de periode 2020-2022 0,10% en waren iets hoger dan de peergroup (0,09%).

Het meetkundig (gewogen) gemiddelde beleggingsrendement van Pensioenfonds MSD over de vijfjaarsperiode 2018-2022 bedroeg 0,7% versus 1,2% van de peergroup van 167 pensioenfondsen (zonder ABP en PZFW 0,6%) terwijl de (gewogen) gemiddelde kosten bij Pensioenfonds MSD in deze periode 0,30% bedroegen en daarmee lager waren dan het gewogen gemiddelde van de peergroup (0,60% en zonder ABP en PZFW 0,51%).

Bestuur en BC zijn van mening dat de kosten voor het vermogensbeheer aanvaardbaar zijn, zeker als de kosten worden gerelateerd aan het rendements- en risicoprofiel. Dit blijkt ook uit de Bell Kostenbenchmark van de in 2022 gemaakte kosten en gerealiseerd rendement in vergelijking tot pensioenfondsen van gelijke omvang (de peergroup).

In de volgende tabel zijn de vermogensbeheerkosten (x € 1.000) voor 2023 en 2022 weergegeven, waarbij deze kosten zijn uitgesplitst naar beheerkosten, transactiekosten en overige vermogensbeheerkosten. De beheer- en transactiekosten zijn daarnaast uitgesplitst naar de beleggingscategorieën vastgoed, aandelen, vastrentende waarden inclusief kosten overlay beleggingen (derivaten).

Transactiekosten zijn de kosten die het fonds moet maken om een (beleggings)transactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze categorie kosten is moeilijk te verbijzonderen omdat de kosten impliciet onderdeel uitmaken van een zogenaamde nettoprijs die bij een transactie is overeengekomen. Deze kosten zijn dus ook al verrekend met het rendement.

In de volgende tabel zijn de kosten (x € 1.000) voor 2023 en 2022 weergegeven:

	Totale Kosten		Totale Kosten	
	2023	%	2022	%
Beheerkosten				
Vastgoed	0		0	
Aandelen	3.976		4.350	
Vastrentende waarden (incl kosten overlay beleggingen)	1.771		1.720	
Totaal beheerkosten	5.747	58,39	6.070	57,17
Transactiekosten				
Vastgoed	0		0	
Aandelen	2.677		1.787	
Vastrentende waarden (incl kosten overlay beleggingen)	424		1.843	
Totaal transactiekosten	3.101	31,50	3.630	34,18
Overige vermogensbeheerkosten				
Beleggingsadvies	192		119	
Beleggingsadministratie	69		59	
Bewaarloon	95		174	
Overige beleggingskosten	639		567	
Totaal overige vermogensbeheerkosten	995	10,11	919	8,65
Totaal kosten vermogensbeheer	9.843	100,00	10.619	100,00

Voor de kosten in de jaarrekening volgt het pensioenfonds de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving. De jaarrekening bevat daarom alleen de kosten die direct bij het pensioenfonds in rekening zijn gebracht of nog worden gebracht. In de verantwoording door het bestuur worden (conform de Aanbevelingen Uitvoeringskosten van de Pensioenfederatie) ook de indirecte kosten meegenomen. De indirecte vermogensbeheer- en transactiekosten maken in de jaarrekening onderdeel uit van de waardeverandering van de beleggingen en hebben daardoor invloed op het behaalde rendement. Daarom zijn de totale kosten van het vermogensbeheer in de jaarrekening lager. Bovendien wordt expliciet onderscheid gemaakt tussen vermogensbeheerkosten en transactiekosten.

Omdat de meeste vermogensbeheerkosten worden gesaldeerd met beleggingsopbrengsten, wordt in de jaarrekening een lager bedrag aan kosten verantwoord dan in dit bestuursverslag.¹⁾

5. Financiële positie van het fonds en beleidskader

Ontwikkelingen in 2023

Het belegd vermogen van het fonds (inclusief liquide middelen binnen de beleggingsfondsen en vorderingen beleggingen) nam in het verslagjaar per saldo toe met circa € 0,4 miljard en bedroeg aan het eind van 2023 € 3,2 miljard.

Het gemiddelde rendement op basis van total return was in 2023 positief: 12,0% inclusief valutaresultaat (2022: -/- 25,7%).

De totale technische voorzieningen zijn ultimo 2023 vastgesteld op € 2,2 miljard (2022: € 1,9 miljard). Dit is inclusief herverzekering en de wachttijdvoorziening.

De technische voorzieningen per 31 december 2023 zijn berekend met de laatst vastgestelde Prognosetafel AG2022 met toepassing van leeftijdsafhankelijke correctiefactoren op de sterftekansen. Deze correctiefactoren (ervaringssterfte) worden gebaseerd op landelijke waarnemingen voor wat betreft de relatie tussen inkomen en overlevingskansen. Het fonds gaat hierbij uit van het MercerModel ervaringssterfte 2023 en een middeling van de inkomensklassen "Hoog" en "Hoog-midden" voor zowel mannen als vrouwen.

Dekkingsgraad en solvabiliteitseisen

Op basis van de hiervoor genoemde beleggingen en technische voorzieningen bedraagt de aan DNB gerapporteerde dekkingsgraad van het fonds per 31 december 2023 144,1%. Deze DNB-dekkingsgraad is vastgesteld op basis van een door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. Deze rentecurve wordt voor looptijden vanaf 20 jaar gebaseerd op de zogenoemde Ultimate Forward Rate (UFR), een kunstmatig vastgesteld renteniveau dat een langetermijninschatting vormt van de toekomstige rente.

Daarnaast wordt op grond van het wettelijk Financieel Toetsingskader (FTK) vanaf 2015 maandelijks een beleidsdekkingsgraad aan DNB gerapporteerd. Deze beleidsdekkingsgraad is een voortschrijdend gemiddelde van de DNB-dekkingsgraad van de laatste 12 maanden. De aan DNB gerapporteerde beleidsdekkingsgraad van het fonds bedraagt per 31 december 2023 149,3%. Omdat de beleidsdekkingsgraad het gemiddelde is van de DNB-dekkingsgraden van de voorgaande 12 maanden, is een proces opgezet waarbij maandelijks aandacht wordt gegeven aan de betrouwbaarheid en volledigheid van de bezittingen van het fonds; de beleggingsstanden per maandeinde worden gecontroleerd en aangeleverd door Mercer Investments als adviseur van de BC. De verplichtingen voor de berekening van de maandelijkse DNB-dekkingsgraad worden maandelijks vastgesteld door Mercer Advisering als adviserend actuaire van het fonds; hierbij maakt de adviserend actuaire één keer per kwartaal gebruik van de door de administrateur per kwartaal geleverde kasstromen. Het bestuur is van mening dat met deze werkwijze de juistheid en

1) De directe kosten via facturen bedragen volgens de jaarrekening -/- € 1,371 miljoen (2022: -/- € 1,620 miljoen).. Dit bedrag is negatief in verband met retrocession fees. De indirecte kosten, zijnde de kosten vermogensbeheer die ook in de koersen/beleggingsrendementen zitten verdisconteerd, bedragen € 11,214 miljoen in 2023 (2022: € 12,239 miljoen). Waarmee de totale kosten in 2023 € 9,843 miljoen bedragen (in 2022: € 10,619 miljoen).

volledigheid van de DNB-dekkingsgraad van de desbetreffende maand en de berekening van de beleidsdekkingsgraad worden gewaarborgd.

De beleidsdekkingsgraad wordt door DNB gehanteerd voor de beoordeling of er sprake is van een tekort. Er is voor DNB sprake van een tekort indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan het vereist vermogen op basis van de strategische beleggingsmix. Dit strategisch vereist vermogen bedroeg eind 2023 121,2% zodat er, net als voorgaande jaren, per jaareinde bij het fonds geen sprake is van een tekort.

Naast de hiervoor genoemde beleidsdekkingsgraad op basis van UFR-rente, stelt het fonds nog steeds een dekkingsgraad op basis van zuivere marktrente vast. Dit omdat pensioenfondsen in de praktijk op de financiële markten niet tegen een UFR-rente kunnen beleggen of risico's afdekken. Pensioenfonds MSD hanteert deze marktwaarde dekkingsgraad voor beleidsbeslissingen van het fonds (zoals premievaststelling en toeslagverlening). De marktwaarde dekkingsgraad bedraagt per 31 december 2023 144,1%.

Tot slot stelt het fonds op grond van het FTK de reële FTK dekkingsgraad vast. De reële FTK dekkingsgraad is de beleidsdekkingsgraad gedeeld door de beleidsdekkingsgraad waarbij volledige prijsindexatie is toegekend. Door het meenemen van de verwachte stijging van de prijzen als pensioenverplichting worden de totale pensioenverplichtingen van het pensioenfonds hoger. In deze berekening wordt gerekend met de langetermijn inflatieverwachting van 2,0% en een vaste rentevoet van 5,2%. Voor Pensioenfonds MSD bedraagt de reële FTK dekkingsgraad ultimo 2023: 108,5% (ultimo 2022: 109,9%). Naast vorengenoemde reële FTK dekkingsgraad berekent het fonds ook een reële marktwaarde dekkingsgraad. Deze reële marktwaarde dekkingsgraad is bepalend voor het beleidskader van het pensioenfonds. De reële marktwaarde dekkingsgraad per 31 december 2023 bedraagt 85,2% op basis van de zuivere marktrente (ultimo 2022: 80,8%).

Beleidskader en Asset Liability Management (ALM) studie

Het beleid en de financiële opzet van het fonds zijn gebaseerd op uitgevoerde ALM studies. In 2023 is, in vervolg op de ALM-studie van 2018, gestart met de uitvoering van een nieuwe ALM-studie. Hierbij zijn, voor de ALM-horizon van 15 jaar, naast de 0-meting voor diverse situaties berekeningen gemaakt. Het gaat om de "open fonds" situatie (continuering huidige DB-regeling tot WTP-transitie) en voor de "gesloten fonds" situatie (sluiting DB-regelingen vanaf de WTP-transitie ingeval van niet-invaren, ook wel "slapersfonds" genoemd).

Uit de berekeningen voor de open fonds situatie blijkt dat er geen aanleiding is om het beleggingsrisico te verkleinen of te vergroten tot de WTP-transitiedatum. Het bestuur heeft daarom besloten om de strategische asset mix van de beleggingen te handhaven op 47,5% aandelen en 52,5% vastrentende waarden. Ook de beleidsgrenzen zijn vooralsnog niet aangepast voor de huidige regeling (open fonds situatie).

In de ALM-studie 2023 zijn op verzoek van de BC en het bestuur diverse beleidsvarianten doorgerekend. Zo is er gekeken naar een variant om de renteafdekking te verhogen van 65% naar 80%. Eind 2023 bedroeg de renteafdekking nog 65%; in maart 2024 is deze afdekking verhoogd naar 80% voor de huidige "open fonds" situatie.

De nieuwe ALM-studie heeft eind 2023 dus nog niet geleid tot een wijziging van het beleidskader. In het beleidskader is het premie- en toeslagbeleid afhankelijk van de marktwaarde dekkingsgraad; het beleggingsbeleid is onafhankelijk van de dekkingsgraad maar de strategische beleggingsmix van 52,5% vastrentende waarden en 47,5% aandelen - in combinatie met een renteafdekking van 65% - houdt wel verband met de door de werkgever toegezegde garantieregeling (bijstortingsbeleid). Als gevolg van het bijstortingsbeleid kan er bij het beleggen namelijk meer risico worden genomen. Het beleid (inclusief de mate van renteafdekking) is door het bestuur onafhankelijk van de sponsor vastgesteld.

Hierna worden het bijstortingsbeleid, het premiebeleid en het toeslagbeleid toegelicht. Het beleggingsbeleid wordt verder toegelicht in hoofdstuk 7 van dit bestuursverslag.

Bijstortingsbeleid

Op basis van de tussen de werkgever en het pensioenfonds afgesproken bijstortingsregeling stort de werkgever bij indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan het vereist vermogen op basis van de strategische beleggingsmix plus 5%-punt. In de uitvoeringsovereenkomst is vastgelegd hoe de bijstorting wordt berekend. Indien de DNB dekkingsgraad lager is dan het vereist vermogen (vastgesteld op basis van de strategische beleggingsmix), dan wordt zodanig bijgestort dat de DNB dekkingsgraad gelijk is aan dit strategisch vereist vermogen.

De bijstorting mag evenwel niet leiden tot een toeslagverlening. De bijstorting zal indien nodig worden vermindert zodat een marktwaarde dekkingsgraad van maximaal 125% resulteert. Dit is de grens voor gedeeltelijke toeslagverlening.

Op basis van de financiële cijfers eind 2023 is er geen sprake van een bijstorting door de werkgever per 31 december 2023.

De garantieregeling (bijstortingsverplichting voor de werkgever is per 1 januari 2023 met twee jaar (conform looptijd CAO) verlengd tot 1 januari 2025. Dit is vastgelegd in de uitvoeringsovereenkomst tussen het fonds en de werkgever.

Premie

De doorsneepensioenpremie voor de voor de actieve deelnemers geldende pensioenregeling (Pensioenreglement 2014) bedroeg in 2023 circa 30,0% van de som van de pensioengrondslagen (pensioengevend salaris minus franchise). Dit is de in de ABTN (beleidskader) vastgelegde maximale pensioenpremie die van toepassing is zolang er nog sprake is van indexatieachterstand.

De voor 2023 vastgestelde (maximale) pensioenpremie was toereikend om in 2023 de opbouw van ouderdomspensioen voor de actieve deelnemers en de deelnemers met recht op premievrije pensioenopbouw in verband met arbeidsongeschiktheid, te verhogen.

Feitelijke heffingspremie

In de CAO van MSD wordt de hoogte van de werknemerspremie bepaald. In de uitvoeringsovereenkomst van het fonds met de (aangesloten) onderneming(en) is vastgelegd dat de feitelijke bijdrage van de werkgever tot stand komt door toepassing van diverse heffingspremiepercentages over de diverse (hierna genoemde) salariscomponenten waarbij de premiepercentages zodanig worden vastgesteld dat de totaal te ontvangen feitelijke (samengestelde) premie nagenoeg gelijk is aan de afgesproken doorsneepremie van de pensioengrondslagsom.

De heffingspremiepercentages zijn met uitzondering van de premie voor het herverzekerde WGA-hiaatpensioen in 2023 niet gewijzigd ten opzichte van 2022. De feitelijke heffingspremiepercentages waren voor 2023 als volgt:

- De basispremie over het vaste pensioensalaris minus de franchise bedraagt 5,2% voor de werknemer en 23,8% voor de werkgever. Indien van toepassing wordt deze voor zowel de werknemer als de werkgever verhoogd met 5% van de ploegentoeslag.
- Indien het pensioengevend salaris uitgaat boven de WIA-uitkeringsgrens, is daarnaast een aanvullende bijdrage verschuldigd: voor de werknemer bedraagt deze 1% en voor de werkgever 6% van de excedentgrondslag (dat deel van het pensioengevend salaris dat uitgaat boven de WIA-uitkeringsgrens).
- Voor het WGA-hiaatpensioen is een premie verschuldigd over het pensioengevend jaarsalaris en deze bedraagt voor de werknemer 0,077% en voor de werkgever 0,155%.

De reguliere totale premieontvangst bedroeg in 2023 € 49,9 miljoen tegenover € 49,3 miljoen in 2022.

Gedempte kostendeekkende premie (toetspremie)

Volgens de Pensioenwet dient deze ontvangen pensioenpremie (feitelijke premie) ten minste gelijk te zijn aan de kostendeekkende premie. Daarbij kan onderscheid worden gemaakt naar de zuivere kostendeekkende premie en een zogenoemde gedempte kostendeekkende premie.

Het bestuur heeft in 2015 besloten om vanaf 2016 de toetspremie vast te stellen op basis van een gedempte kostendeekkende premie. Hierbij is de dempingsperiode voor vijf jaar vastgesteld van 1 januari 2016 tot en met 31 december 2020. Per 1 januari 2021 is een nieuwe vijf-jaars-dempingsperiode ingegaan voor vaststelling van het verwacht reëel rendement waarbij ook de nieuwe maximale parameters in acht zijn genomen.

Bij de gedempte kostendeekkende premie is de gedempte rentevoet vastgesteld op basis van het verwachte rendement conform de bepalingen zoals vastgelegd in het wettelijk Financieel Toetsingskader (FTK). Dit betekent dat er voor de toetspremie wordt gerekend met een verwacht rendement van circa 3,4% op basis van de huidige beleggingsportefeuille waarbij er een correctie plaatsvindt voor de verwachte inflatie. Het reëel rendement bedraagt dan circa 1,3%.

Het bestuur is zich er van bewust dat de premiemarge bij het gebruik van de gedempte kostendeekkende premie als methode voor de toets op premiekostendeekkendheid, gebaseerd kan zijn op een hogere rekenrente (verwacht rendement) in plaats van de actuele marktrente. Als het in werkelijkheid behaalde rendement tegenvalt en gedurende een langere periode niet minimaal gelijk is aan het verwacht rendement, komt de dekkingsgraad onder druk te staan en is er minder ruimte voor toeslagverlening. Hierover is destijds bij de besluitvorming rondom de overgang naar de methodiek van een gedempte kostendeekkende premie, en nogmaals bij de aanvang van de nieuwe vijfjaarsperiode (2021 t/m 2025) voor de vaststelling van het verwacht rendement, uitgebreid gesproken (ook met het VO en de werkgever) en dit is als aanvaardbaar beoordeeld. Van belang was ook de toezegging van de werkgever dat deze garant staat voor de hogere kans op bijstorten als gevolg van het toepassen van premiedemping. Eind 2020 heeft de werkgever ook weer bijgestort.

Het bestuur beoordeelt de evenwichtigheid jaarlijks en heeft vastgesteld dat er (nog steeds) sprake is van een goede balans tussen het pensioenresultaat voor alle verzekerden (actieven en niet-actieven) en de pensioenopbouw versus premie-inbreng van en voor de actieve deelnemers. Het bestuur heeft hierbij ook in ogenschouw genomen dat het pensioensysteem voor de actieven uiterlijk per 1 januari 2028 zal gaan wijzigen als gevolg van de WTP-transitie.

Het fonds toetst dus (vanaf 2016) de feitelijke premie op kostendeekkendheid door een vergelijking te maken met de gedempte kostendeekkende premie. Deze door het fonds gekozen toetspremie bedraagt achteraf (ex-post) gezien € 50,3 miljoen. De totale feitelijk ontvangen (ex-post) premie bedraagt € 49,9 miljoen en is dus net lager dan de ex-post gedempte kostendeekkende premie voor boekjaar 2023.

Specificatie zuiver kostendeekkende premie en gedempte kostendeekkende premie (ex-post)

De zuiver kostendeekkende premie is als volgt samengesteld:

- Actuarieel benodigd
- Opslag in stand houden vereist vermogen
- Opslag voor uitvoeringskosten

	2023	2022
	39.925	57.943
	8.170	11.070
	1.332	1.300
	49.427	70.313

Specificatie zuiver kostendekkende premie en gedempte kostendekkende premie (ex-post)

De ex-post gedempte kostendekkende premie is als volgt samengesteld:

- Actuarieel benodigd
- Opslag in stand houden vereist vermogen
- Bijdrage aan voorwaardelijke onderdelen
- Opslag voor uitvoeringskosten

	2023	2022
	29.023	25.830
	5.869	4.804
	14.124	16.861
	1.332	1.300
	50.348	48.795

Conform het beleid van het fonds wordt de kostendekkende toetspremie vooraf (ex-ante) vastgesteld in het vierde kwartaal voorafgaand aan het boekjaar en getoetst aan de ex-ante vastgestelde feitelijke premie.

De ex-ante gedempte kostendekkende premie is als volgt samengesteld:

- Actuarieel benodigd
- Opslag in stand houden vereist vermogen
- Bijdrage aan voorwaardelijke onderdelen
- Opslag voor uitvoeringskosten

	27.097	26.056
	5.403	4.877
	13.264	16.978
	1.255	1.300
	47.019	49.211

De ex-ante in het vierde kwartaal van 2022 vastgestelde feitelijke premie voor 2023 bedroeg € 47,019 miljoen en was afgerond gelijk aan de ex-ante vastgestelde kostendekkende premie.

Uit het voorgaande blijkt dat in 2023 op basis van de ex-ante toetsing is voldaan aan de kostendekkende toetspremie op basis van het FTK. De feitelijke ex-ante premie is daarmee kostendekkend. Op basis van de ex-post toetsing is net niet voldaan aan de kostendekkende toetspremie op basis van het FTK. Het ex-post premietekort van 465 (zijnde de feitelijke premie van 49.883 minus de gedempte ex-post kostendekkende premie van 50.348) over 2023 kan deels worden verklaard door mutaties met terugwerkende kracht in de jaarinkoop (194). In de verschuldigde premie is hiermee geen rekening gehouden, wat een deel van het tekort verklaart. Het resterende verschil wordt naar verwachting verklaard door bestandsontwikkeling.

Vanaf 2024 is de verwacht rendementscurve, die per 1 januari 2021 voor 5 jaar was vastgesteld, eenmalig tussentijds voor een periode van 5 jaar aangepast op basis van een door de wetgever geboden mogelijkheid. Hierdoor is de verwacht rendementscurve waarmee voor de ex-ante premie 2024 is gerekend niet alleen aangepast met de nieuwe maximale parameters die per 1 juli 2023 van kracht zijn geworden, maar zijn ook de rente en inflatie als componenten van de verwacht rendementscurve, tussentijds aangepast. Op basis van de ex-ante toets op kostendekkendheid van de premie (de gedempte kostendekkende premie op basis van verwacht rendement (ex-ante) afzetten tegen de feitelijke premie die wordt betaald) wordt de pensioenopbouw vastgesteld. In 2022 en 2023 is de pensioenopbouw naar aanleiding van deze toetsing verlaagd, in de jaren daarvoor was de pensioenopbouw altijd fiscaal maximaal. Vanaf 2024 is de pensioenopbouw weer verhoogd naar de fiscaal maximale pensioenopbouw.

Toeslagverlening

Het fonds kent een voorwaardelijk toeslagbeleid waarbij, afhankelijk van de financiële positie, jaarlijks per 1 juli toeslagen kunnen worden verleend.

Toeslagverlening per 1 juli 2023 op basis van de prijsontwikkeling

Vanaf 1 januari 2023 wordt er bij de jaarlijkse toeslagverlening per 1 juli geen onderscheid meer gemaakt tussen de actieve deelnemers en de niet-actieve deelnemers. Uitgangspunt (ambitie) voor de toeslagverlening per 1 juli aan zowel de actieven als de niet-actieven is de ontwikkeling van de afgeleide consumentenprijsindex (reeks alle bestedingen) gedurende de periode april tot april voorafgaand aan het tijdstip van toeslagverlening. De ontwikkeling van dit afgeleide prijsindexcijfer is door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) voor de periode april 2022 tot april 2023 vastgesteld op 5,0%.

In het eigen beleidskader zijn grenzen voor de toeslagverlening opgenomen. Als de marktwaarde dekkingsgraad (op peildatum 31 maart) lager is dan 125% kan er geen toeslag worden verleend. Ligt deze dekkingsgraad tussen de 125% en 130%, dan kan een gedeeltelijke (50%) toeslag worden verleend en bij een marktwaarde dekkingsgraad van 130% of hoger kan een volledige (100%) toeslag worden verleend. Per 31 maart 2023 bedroeg de marktwaarde dekkingsgraad 151,2%. Ook in de omliggende maanden lag de marktwaarde dekkingsgraad ruim boven de grenzen van 125% of 130%.

De toeslagverlening op basis van het eigen beleidskader moet echter ook getoetst worden aan de wettelijke regels: een pensioenfonds mag niet meer toeslag verlenen dan op grond van het Financieel Toetsingskader (FTK) is toegestaan. Omdat de beleidsdekkingsgraad per 31 maart 2023 hoger was dan de FTK-indexatiedekkkingsgraad berekend op basis van de wettelijke FTK-regels (148,7% versus 134,5%), was ook wettelijk gezien een volledige toeslagverlening mogelijk.

Met inachtneming van de financiële positie, het eigen toeslagbeleid alsmede de wettelijke FTK-regels heeft het bestuur in zijn bestuursvergadering op 15 juni 2023, gehoord de adviserend actuaire, derhalve besloten om een volledige toeslag (conform de ambitie) te verlenen. Dit betekent dat de op 30 juni 2023 opgebouwde rechten van de actieve deelnemers alsmede de ingegane pensioenen en de op 30 juni 2023 opgebouwde rechten van de gewezen deelnemers en de arbeidsongeschikte deelnemers met premievrije doorbouw per 1 juli 2023 zijn verhoogd met 5,0%.

Inhaaltoeslag per 1 juli 2023: een uniform percentage van de individuele toeslagachterstand

Omdat de financiële positie van het fonds tussen 2009 en 2020 niet altijd goed genoeg was om op 1 juli van een jaar de volledige toeslag te kunnen verlenen, hebben veel (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden een indexatieachterstand opgelopen. De maximale cumulatieve toeslagachterstand bedroeg per 1 juli 2023 20,82% voor de actieve deelnemers en 13,44% voor de niet-actieven.

Wettelijk hoeft deze gemiste indexatie niet ingehaald te worden, maar het fonds heeft wel altijd de intentie gehad om dat wel te doen als de financiële positie hiervoor weer goed genoeg is. Het bestuur heeft daarom in 2009 aan de pensioenadministrateur (AZL) de opdracht gegeven om de met ingang van 1 juli 2009 opgelopen toeslagachterstand per individu vast te stellen en de gemiste bedragen per pensioensoort (cumulatief) te registreren. Het inhalen is alleen toegestaan indien en voor zover dit financieel mogelijk is op grond van het eigen beleidskader en op grond van de wettelijke FTK-regels.

In het eigen beleidskader kan bij een marktwaarde dekkingsgraad van 145% een extra toeslag (inhaaltoeslag) worden verleend indien en voor zover er nog sprake is van gemiste toeslagen. Hierbij kijkt het bestuur naar de hoogte van de marktwaarde dekkingsgraad nadat de jaarlijkse toeslagverlening conform de ambitie heeft plaatsgevonden. De marktwaarde dekkingsgraad zat ná de verleende jaarlijkse verhoging met 5,0% met 144% maar net onder de grens van 145%. Gelet op de ontwikkeling van de marktwaarde dekkingsgraad in de omliggende maanden vond het bestuur het verantwoord om een inhaaltoeslag te verlenen.

Vervolgens is getoetst of er op grond van de wettelijke FTK-regels een inhaaltoeslag mag worden toegekend. Dit mag alleen als dit geen gevolgen heeft voor de toekomstbestendigheid van de jaarlijkse toeslagambitie; de beleidsdekkingsgraad mag door het geven van zo'n toeslag niet lager worden dan het vereist vermogen. Daarnaast mag het fonds wettelijk gezien niet meer dan 1/5e deel van het beschikbare vermogen aanwenden voor een inhaaltoeslag.

Rekening houdend met deze maximale wettelijke ruimte heeft het bestuur in zijn bestuursvergadering op 15 juni 2023, gehoord de adviserend actuaris, het uniforme inhaalpercentage per 1 juli 2023 vastgesteld op 18% van de individuele toeslagachterstand inclusief verhoging van de achterstand met de 5% indexatie per 1 juli 2023. Het bedrag van deze extra pensioenverhoging is voor iedereen anders en afhankelijk van hoeveel indexaties iemand heeft gemist sinds 2009.

Iedereen krijgt wel hetzelfde gedeelte (18%) van zijn of haar gemiste verhogingen als inhaalindexatie.

De toeslagachterstand die dan nog resteert (82%) blijft als bedrag staan en zal, indien en voor zover dit op grond van de financiële positie, het eigen beleidskader en het wettelijk kader toegestaan is, in de komende jaren (stapsgewijs) ingehaald worden.

De inhaalindexatie wordt in 2024 met terugwerkende kracht in de pensioenadministratie verwerkt. Dit komt omdat er voor het eerst in de historie sprake is van een inhaaltoeslag en er is vertraging opgelopen omdat bij een controle is geconstateerd dat deze toezegging administratief nog niet goed is verwerkt.

In de jaarrekening over boekjaar 2023 is een stelpost opgenomen voor de inhaalindexatie per 1 juli 2023. Deze stelpost is op dit moment de best mogelijke inschatting op basis van een door de pensioenadministrateur verstrekt voorlopig deelnemersbestand met de per 1 juli 2023 geregistreerde bedragen aan individuele toeslagachterstanden. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schatting. Dit is naar verwachting een prudente inschatting.

Voorwaardelijkheid van de (extra) toeslagverlening

De toeslagverlening is voorwaardelijk. Er bestaat geen recht op toeslagverlening. Ter financiering van de voorwaardelijke toeslagregeling is geen bestemmingsreserve gevormd en wordt geen premie betaald.

De grenzen voor toeslagverlening zijn zo vastgesteld dat een herstel van de financiële positie van het fonds vanuit een situatie met een relatief lage marktwaarde dekkingsgraad niet in de weg wordt gestaan. Overigens is in het toeslagbeleid vastgelegd dat het bestuur niet alleen kijkt naar de grenzen op peildatum 31 maart maar ook rekening houdt met de ontwikkeling van de marktwaarde dekkingsgraad in de omliggende maanden. Dit betekent dat een (extra) verhoging van het opgebouwde pensioen (toeslagverlening en eventueel een inhaaltoeslagverlening) bij een marktwaarde dekkingsgraad boven de genoemde beleidsgrenzen van 125% en 130% en 145% niet is gegarandeerd. Het bestuur kan in bijzondere omstandigheden van de vastgestelde uitgangspunten (grenzen beleidskader en ontwikkeling van de marktwaarde dekkingsgraad rondom de peildatum) afwijken.

6. Pensioenen

De pensioenregeling 2014

De pensioenregeling 2014 (inclusief variabele gegevens boekjaar 2023) ziet er op hoofdlijnen als volgt uit:

Regeling voor werknemers die op 1 januari 2014 in dienst waren of vanaf 2014 in dienst zijn getreden:

Pensioensysteem	Middelloon (uitkeringsovereenkomst)
Pensioenrichtleeftijd	67 jaar
Jaarlijks opbouw% ouderdomspensioen	1,650 % in 2023
Jaarlijks opbouw% partnerpensioen	1,155 % in 2023
Systeem partnerpensioen	Opbouwbasis (spaarbasis)
Pensioengevend salaris	Vast jaarsalaris plus ploegentoeslag
Maximum pensioengevend salaris	€ 128.810,00 in 2023
Pensioengrondslag	(max) pensioengevend salaris min franchise
Franchise (deel salaris waarover geen pensioen wordt opgebouwd)	€ 16.322,00 in 2023
Maximum pensioengrondslag	€ 112.488,00 in 2023
Toeslagregeling (indexatie)	voorwaardelijk

Hieronder is een meer gedetailleerde toelichting opgenomen over deze pensioenregeling.

De op 1 januari 2014 in werking getreden pensioenregeling 2014 is een middelloonregeling met pensioenleeftijd 67 jaar waarbij jaarlijks (per deelnemersjaar) een bepaald percentage van de pensioengrondslag aan ouderdomspensioen wordt opgebouwd.

Dit opbouwpercentage bedraagt in 2023 1,650% (in 2022: 1,578% en vanaf 2018 t/m 2021: 1,738%).

In 2022 heeft een verlaging van de opbouw plaatsgevonden omdat de pensioenpremie van circa 30% niet kostendekkend en dus niet toereikend was voor de voorheen geldende fiscaal maximale pensioenopbouw.

Vanaf 2024 is deze opbouw weer verhoogd naar 1,738% en dit is de fiscaal maximale pensioenopbouw.

Bij de vaststelling van de pensioengrondslag (pensioengevend salaris min de franchise) moet het fonds (vanaf 2015) een maximum pensioengevend jaarsalaris in acht nemen. Het fiscale maximum jaarsalaris bedraagt voor 2023 € 128.810,00 (niveau 2022: € 114.866,00). Deelnemers die meer verdienen dan dit maximum jaarsalaris kunnen deelnemen aan de zogenaamde 'netto premiepensioenregeling' van werkgever MSD. Deze nettopenpensioenregeling is niet bij dit fonds ondergebracht.

De pensioengrondslag wordt vastgesteld door het (maximum) pensioengevend jaarsalaris te verminderen met de franchise. De franchise is per 1 januari 2023 vastgesteld op € 16.322,00 (niveau 2022: 14.802,00). De franchise is, zoals afgesproken tussen CAO-partijen, gelijk aan het fiscaal toegestane minimumbedrag.

De pensioenopbouw over alle deelnemersjaren bij elkaar opgeteld, vormt het opgebouwde (basis) ouderdomspensioen.¹⁾

De pensioenregeling 2014 kan op grond van de Pensioenwet worden gekarakteriseerd als een uitkeringsovereenkomst. Dit betekent dat het pensioen vooraf wordt vastgesteld in concrete pensioenbedragen.

De regeling voor partnerpensioen is in de pensioenregeling 2014, evenals in de voorgaande pensioenregelingen, een verzekering op opbouwbasis. Dit betekent dat er, net als bij het ouderdomspensioen, elk jaar een stukje partnerpensioen wordt opgebouwd.

1) Hierbij zijn de reeds opgebouwde aanspraken van degenen die op 31 december 2013 deelnemer waren aan Pensioenreglement 2006 en alle arbeidsongeschikte deelnemers met recht op premievrije pensioenopbouw per 1 januari 2014 overgedragen aan en ingebracht in het nieuwe pensioenreglement 2014 waarbij de reeds opgebouwde aanspraken op ouderdomspensioen met pensioeningangleeftijd 65 jaar actuariel neutraal zijn omgezet naar aanspraken die ingaan op 67-jarige leeftijd.

Deze jaarlijkse opbouw van het partnerpensioen bedraagt in 2023 1,155% van de pensioengrondslag (in 2022: 1,105%). Vanaf 2024 wordt de opbouw van het partnerpensioen verhoogd naar 1,217%.

Het ouderdomspensioen en partnerpensioen kunnen worden opgebouwd tot de pensioendatum zijnde de eerste dag van de maand waarin de deelnemer de 67-jarige leeftijd bereikt of de eerdere datum waarop het dienstverband wordt beëindigd.

Bij overlijden van de deelnemer tijdens het dienstverband of premievrije opbouw in verband met arbeidsongeschiktheid, ontvangt de (huwelijks)partner in principe levenslang een partnerpensioen. Dit partnerpensioen is gelijk aan het reeds opgebouwde partnerpensioen verhoogd met het partnerpensioen dat de overleden deelnemer nog bij Pensioenfonds MSD zou opbouwen tot de pensioendatum (67 jaar).

Kinderen van de overleden deelnemer hebben tot de 18-jarige leeftijd in principe recht op wezenpensioen. Elk jaar wordt een percentage van de pensioengrondslag aan wezenpensioen opgebouwd: in 2023 is dit 0,173% (in 2022 0,166% en vanaf 2024 0,182%). Het recht op wezenpensioen wordt verlengd tot de 27-jarige leeftijd indien het kind studeert of arbeidsongeschikt is. Het bedrag aan wezenpensioen zal worden verlaagd indien de overleden deelnemer meer dan 5 kinderen heeft die in aanmerking komen voor wezenpensioen.

Het nabestaandenpensioen is bij het fonds op basis van kapitaaldekking (opbouwbasis) verzekerd: er is dus een bedrag gereserveerd voor een uitkering van partner- en/of wezenpensioen bij overlijden. Ook als de overleden hoofdverzekerde niet meer in dienst is bij MSD of een aangesloten onderneming. Bij overlijden van een gewezen deelnemer is het uit te keren partner- en/of wezenpensioen in principe gelijk aan het reeds opgebouwde (premielvrije) partner- en/of wezenpensioen. Bij overlijden van een gepensioneerde deelnemer geldt dit ook, met dien verstande dat het uit te keren partnerpensioen mede afhankelijk is van de bij pensionering gemaakte keuzes voor uitrui van pensioensoorten (flexibilisering).

De pensioenregeling 2014 kent net als de voorgaande pensioenregelingen een voorwaardelijke toeslagregeling waarbij afhankelijk van de financiële positie van het fonds per 1 juli toeslagen kunnen worden verleend. Vanaf 1 januari 2023 geldt voor alle verzekerden (actieven en niet-actieven) hetzelfde uitgangspunt voor de hoogte van de toeslagverlening en wel de prijsontwikkeling (zijnde de ontwikkeling van het door het CBS vastgestelde afgeleide consumentenprijsindexcijfer, reeks alle bestedingen, van april tot april voorafgaand aan het tijdstip van de toeslagverlening).

Tot 1 januari 2023 werd er voor de hoogte van de toeslagverlening onderscheid gemaakt tussen actieven en niet-actieve deelnemers waar voor de actieven de loonontwikkeling als uitgangspunt voor de toeslagverlening werd gehanteerd (zijnde de algemene component van de loonontwikkeling zoals die bij de werkgever heeft plaatsgevonden van 1 april tot en met 31 maart voorafgaand aan het tijdstip van de toeslagverlening).

Het bestuur neemt jaarlijks een besluit over de feitelijke toeslagverlening op basis van de financiële positie van het fonds en het in de ABTN opgenomen beleidskader en toeslagbeleid.

Voor de voormalige (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden van SPPF die op 31 december 2012 pensioenaanspraken en/ of pensioenrechten hadden jegens SPPF welke door middel van een collectieve waardeoverdracht zijn overgedragen aan dit fonds, gelden overgangsbepalingen. Deze overgangsbepalingen zijn eveneens opgenomen in het Pensioenreglement 2014 (ongewijzigd ten opzichte van Pensioenreglement 2006).

De (gewezen) deelnemer in de pensioenregeling 2014 kan, net als in de pensioenregelingen 2006 en 1998, voor een belangrijk deel zelf bepalen op welke wijze zijn/haar pensioenuitkering wordt aangewend. Zo kent de pensioenregeling 2014 de volgende flexibele keuzemogelijkheden:

- uitruil van ouderdoms- en partnerpensioen onderling;
- uitruil van een deel van het ouderdomspensioen in tijdelijk ouderdomspensioen;
- vervroegde uitkering van het ouderdomspensioen en wel tussen de 55-jarige leeftijd en de 67-jarige leeftijd van de (gewezen) deelnemer (dit vervroegen gebeurt door het pensioen actuariael te herrekenen);
- variabele uitkering van het ouderdomspensioen gedurende maximaal twee periodes;
- deeltijdpensionering bij vervroegde ingang van het ouderdomspensioen.

De pensioenregeling kent geen mogelijkheid tot uitstel van de pensioendatum.

Wijziging van de Pensioenreglementen

Per 1 januari 2023 is de toeslagregeling in het Pensioenreglement 2014 in overleg met de sociale partners zodanig gewijzigd dat er geen onderscheid meer wordt gemaakt in toeslagverlening tussen actieven en niet-actieven en waarbij voor alle doelgroepen de prijsontwikkeling het uitgangspunt (de ambitie) zal zijn.

Bijkomend effect van deze wijziging van de ambitie voor toeslagverlening aan actieven (prijsontwikkeling in plaats van loonontwikkeling) is een verhoging van de pensioenopbouw van 1,578% opbouw ouderdomspensioen in 2022 naar 1,650% opbouw in 2023.

Per 1 juli 2023 is de “klachten en geschillenregeling” gewijzigd als gevolg van de inwerkingtreding van de Wet Toekomst Pensioenen, de aanbevelingen van de AFM en de door de Pensioenfederatie uitgebrachte Gedraglijn ‘Goed omgaan met klachten’. De definitie van klacht is gewijzigd en in een separaat klachtenreglement is het proces voor indiening en behandeling van klachten en geschillen vastgelegd. Dit klachtenreglement is beschikbaar op de website van het pensioenfonds: www.pf-msd.nl.

Verder heeft de (jaarlijkse) aanpassing van de actuariële tarieven voor afkoop en flexibilisering per 1 januari 2023 plaatsgevonden. Deze bijlagen bij het pensioenreglement 2014 (tarieven) worden jaarlijks per 1 januari aangepast en gepubliceerd op de website. Overigens worden ook de bijlagen met actuariële tarieven bij de “oude” Pensioenreglementen 2006 en 1998 (die nog van toepassing zijn voor de gewezen deelnemers) jaarlijks aangepast.

Het voor de gewezen deelnemers en pensioengerechtigden nog van toepassing zijnde “oude” pensioenreglement 1973 bevat geen bijlagen met tarieven. Voor deze pensioenregeling gelden beperkte flexibiliseringsmogelijkheden. Voor de afkoop- en beperkte flexibiliseringstarieven wordt verwezen naar de tarieven zoals opgenomen in pensioenreglement 2006.

Doordat de rente in 2022 op de peildatum hoger lag dan in voorgaande jaren, weken de tarieven (afkoop- en flexibiliseringsfactoren) voor 2023 voor alle pensioenreglementen per 1-1-2023 behoorlijk af van de voorheen geldende tarieven. Voor Pensioenfonds MSD was de rentestand op peildatum 30 september 2022 van belang voor de vaststelling van de factoren 2023. Een aantal flexibiliseringskeuzes zoals vervroegde ingang van het ouderdomspensioen, variabele uitkering (hoog-laag en laag-hoog) van het ouderdomspensioen en uitruil van partnerpensioen in ouderdomspensioen, leverde hierdoor in 2023 een lager pensioen op dan een berekening met de factoren van 2022. Ook de afkoopsom van een gering pensioen werd in 2023 lager vastgesteld dan in 2022. Andere flexibiliseringskeuzes zoals uitruil van ouderdomspensioen naar partnerpensioen en oprenting van prepensioen in verband met uitstel van prepensioen vanwege doorwerken, leverden in 2023 juist een hoger pensioen op dan in 2022.

Bij de vaststelling van de factoren voor 2024 op basis van de rentestand op peildatum 30 september 2023 heeft dit effect zich opnieuw voorgedaan.

Per 1 januari 2024 is de toetredingsleeftijd verlaagd van 21 naar 18 jaar op grond van de Wet Toekomst Pensioenen.

Waardeoverdracht kleine pensioenen: minder dan € 594,89 bruto per jaar (2023)

Het bestuur maakt (op grond van de Wet waardeoverdracht klein pensioen) gebruik van het recht op:

- automatische waardeoverdracht van kleine pensioenen die op of na 1 januari 2018 premievrij zijn geworden (beëindiging van het deelnemerschap op of na 1 januari 2018);
- automatische waardeoverdracht van kleine pensioenen die vóór 1 januari 2018 premievrij zijn geworden.

Automatische uitgaande waardeoverdracht van kleine pensioenen wil zeggen dat hiervoor geen toestemming nodig is van de gewezen deelnemer.

Zeer kleine pensioenen: €2,00 bruto per jaar of minder

Deze pensioenaanspraken vervallen van rechtswege bij beëindiging van het deelnemerschap op of na 1 januari 2019 als het ouderdomspensioen niet meer bedraagt dan € 2,00 bruto per jaar.

De vrijval in de voorziening die het gevolg is van het vervallen van de zeer kleine pensioenaanspraken wordt toegevoegd aan de algemene middelen van het pensioenfonds en komt daarmee ten goede aan het collectief.

Dit was in 2023 niet van toepassing bij het fonds.

Herverzekering

De pensioenaanspraken worden in eigen beheer opgebouwd. Alleen het loondervingsrisico bij arbeidsongeschiktheid is (her) verzekerd.

Dit loondervingsrisico bij arbeidsongeschiktheid betreft de uitbetaling van de diverse –aanvullende– pensioenuitkeringen tijdens arbeidsongeschiktheid.

Het WGA-hiaatpensioen is vanaf 1 januari 2023 via Aevitae als tussenpersoon voor drie jaar verzekerd bij Eucare (voorheen bij ASR).

De verzekering voor het (verplichte) excedent-arbeidsongeschiktheidspensioen en het (vrijwillige) aanvullend excedent-arbeidsongeschiktheidspensioen zijn bij Allianz ondergebracht. De tussenpersoon voor deze twee verzekeringen is Robidus. Per 1 januari 2023 is via Robidus een nieuw contract voor drie jaar afgesloten bij Allianz.

De pensioenuitkeringen die in verband met arbeidsongeschiktheid worden uitbetaald, worden jaarlijks geïndexeerd conform de met de herverzekeraar overeengekomen vaste indexatie. De actuariële contante waarde van deze herverzekerde arbeidsongeschiktheidspensioenen (inclusief de waarde van de meeverzekerde toeslagen) wordt op de balans in de post herverzekering aan de activazijde opgenomen.

Voor enkele arbeidsongeschiktheidspensioenuitkeringen die nog op basis van oude contracten zijn herverzekerd, heeft het pensioenfonds wel nog het toeslagrisico. De contante waarde van deze nominale pensioenuitkeringen is eveneens in de balanspost herverzekering aan de activazijde opgenomen.

Verzekerdenbestand

	Actieve deelnemers	Gewezen deelnemers	Pensioen-gerechtigden	Totaal
Stand per 31 december 2022	3.666	5.735	1.886	11.287
Mutaties door:				
Nieuwe toetredingen	490	0	0	490
Ontslag met premievrije aanspraak	-239	239	0	0
Uitgaande waardeoverdrachten	0	-57	0	-57
Ingang pensioen	-21	-179	251	51
Overlijden	-10	-22	-37	-69
Afkoop	0	0	-3	-3
Andere oorzaken ¹⁾	15	4	-41	-22
Mutaties per saldo	235	-15	170	390
Stand per 31 december 2023	3.901 ²⁾	5.720	2.056	11.677

Specificatie pensioengerechtigden

	2023	2022
Ouderdomspensioen	1.744	1.602
Partnerpensioen	266	240
Wezenpensioen	46	44
Arbeidsongeschiktheidspensioen ³⁾	0	0
Totaal	2.056	1.886

1) In deze mutaties zit een correctie in verband met (voorkoming van) dubbeltellingen.

2) Inclusief 219 deelnemers met (gedeeltelijke) vrijstelling van premiebetaling in verband met arbeidsongeschiktheid.

3) Het fonds keert aan 75 gerechtigden een of meerdere pensioenuitkeringen uit in verband met arbeidsongeschiktheid. Deze 75 personen worden in verband met richtlijnen van de DNB (mede ter voorkoming van dubbeltelling) qua telling in de groep (gewezen) deelnemers meegenomen.

7. Beleggingen

In 2023 is de totale beleggingsportefeuille toegenomen van € 2,8 miljard in 2022 naar € 3,2 miljard. Deze stijging is veroorzaakt door de waardestijging van zowel de aandelenportefeuille als de vastrentende waarden (de obligaties in de verschillende fondsen). Het totaal rendement over 2023 was + 12,0% (2022: +/- 25,7%).

De gedaalde rente gecombineerd met een afdekking van de rente van 65% en de gestegen aandelenportefeuille heeft geleid tot een lagere marktwaarde dekkingsgraad in 2023 ten opzichte van 2022.

In dit beleggingsverslag geeft het bestuur een toelichting over het beleggingsbeleid, de beleggingsportefeuille, een terugblik op de economische ontwikkelingen in 2023 en de behaalde resultaten.

Beleggingsbeleid

De beleggingsstrategie in 2023 is wederom ongewijzigd gebleven en is gebaseerd op eerdere uitgevoerde ALM-studies. De ALM-studie heeft onder andere tot doel het strategische beleggingsbeleid te ontwikkelen en vast te leggen voor een periode van 5 jaar. De huidige beleggingsstrategie kent de volgende beleggingscategorieën in de volgende strategische verhoudingen:

Vastrentende waarden:	52,5%
– Robeco LDI bespoke Fonds	
– Merck GFI Fund	
 Zakelijke waarden:	
– Merck CCF Fund:	47,5%
• worldwide equity	70%
• small caps	15%
• emerging markets	15%
 Totaal	100%

Het beleggingsbeleid kent daarnaast eind 2023 de volgende uitgangspunten:

- Afdekking van het renterisico tot ongeveer 65% van de nominale verplichtingen in een marktrentekader door middel van het voor het pensioenfonds opgerichte LDI “bespoke” fonds), waarbij de beleggingen in het Merck GFI meegenomen worden in de afdekking van het renterisico.
- Afdekking van de belangrijkste buitenlandse valuta tot ongeveer 50%.

Voor de genoemde strategische verhouding van zowel vastrentende waarden als de zakelijke waarden gelden bandbreedtes van + en +/- 5,0%. Als de portefeuillevverdeling de bandbreedtes overschrijdt, vindt in principe herbalancering plaats conform het in de ABTN vastgelegde beleid waarbij is vastgelegd dat het bestuur in exceptionele marktomstandigheden kan afwijken van het beleid. Een afwijking wordt uitvoerig door het bestuur en BC besproken.

In 2023 is de beleggingsportefeuille een keer uit het mandaat gelopen: in oktober 2023 heeft het bestuur, conform advies van de BC en conform het herbalanceringsbeleid, aandelen verkocht en vastrentende waarden (obligaties) aangekocht waarmee de portefeuillevverdeling weer binnen de bandbreedtes kwam.

Beleggingsportefeuille

Het Robeco LDI Bespoke fonds is gericht op de renteafdekking van 65% (strategische afdekking eind 2023). Dit fonds, dat specifiek voor Stichting Pensioenfonds MSD is ingericht, volgt de duratie (lengte) van de pensioenverplichtingen. Er wordt belegd in voornamelijk langlopende Nederlandse en Duitse staatsobligaties of staatsgegarandeerde obligaties en renteswaps. Het fonds bevat ook kortlopende Franse staatsobligaties.

Het Merck GFI Fund vastrentende mandaat belegt wereldwijd in beleggingen die minimaal een "investment grade" waardering kennen. Deze portefeuille bestaat uit zowel staats- als ook bedrijfsobligaties. Dit fonds is volledig gehedged naar Euro. Deze portefeuille wordt beheerd door Alliance Bernstein en is ondergebracht in het Merck Global Fixed Income Fund (Merck GFI Fund) in Ierland.

Het Merck CCF fonds is specifiek opgericht voor MSD / Merck pensioenfondsen en is gevestigd in Ierland. De portefeuille is verdeeld over meerdere vermogensbeheerders. De aandelenbeleggingen worden (eind 2023) verzorgd door zes beheerders: één voor de large cap developed markets, drie voor de small cap developed markets en twee voor de emerging markets.

Het pensioenfonds heeft besloten gebruik te maken van deze Merck fondsen met het oog op een efficiënte inrichting, lage kostenstructuur en concentratie van de controlewerkzaamheden bij een beperkt aantal partijen. Het gaat om een pool van beleggingen, die wordt aangestuurd door het Merck Investment Committee.

Stichting Pensioenfonds MSD heeft twee zetels in het Merck Investment Committee. De Nederlandse commissieleden overleggen de zaken die besproken zijn met de BC en eventuele voorgestelde wijzigingen in de Merck fondsen zullen door de BC voorgelegd worden aan het bestuur van het pensioenfonds ter goedkeuring. Het bestuur van Stichting Pensioenfonds MSD heeft op deze wijze invloed op de besluiten binnen deze fondsen en behartigt zo de belangen van Stichting Pensioenfonds MSD.

In 2013 is door het bestuur besloten de vastgoedportefeuille af te bouwen. Vastgoedbeleggingen maakten in 2023 geen deel meer uit van de totale beleggingsportefeuille (€ 0).

Maatschappelijk verantwoord beleggen

Stichting Pensioenfonds MSD hecht waarde aan maatschappelijk verantwoord beleggen en streeft ernaar haar beleggingsportefeuille in lijn hiermee in te richten. Het bestuur besteedt hierbij aandacht aan wet- en regelgeving (uitsluiting van controversiële sectoren of op grond van sanctiemaatregelen) alsmede ecologische, sociale en governance onderwerpen (ESG).

Bij het beleggen van de pensioengelden zijn de financiële belangen van de deelnemers uiteraard van primair belang. Het pensioenfonds kijkt echter niet alleen naar de opbrengst van de beleggingen, maar besteedt hierbij ook, voor zover dit mogelijk is, aandacht aan duurzaamheidsfactoren zoals ESG-factoren. Bij ESG gaat het om ecologische factoren (milieu en klimaat), sociale factoren (mensenrechten) en governance factoren (sociale verhoudingen).

Stichting Pensioenfonds MSD gebruikt, waar mogelijk, zijn positie om processen te beïnvloeden. Het doel is dat ondernemingen waarin het fonds (door middel van beleggingsfondsen) belegt op lange termijn tot betere prestaties zullen komen. Onderdeel daarvan is dat deze ondernemingen bewust omgaan met duurzame factoren en dit een integraal onderdeel van hun beleid maken. Dit zal naar verwachting bijdragen aan een lager risicoprofiel van de desbetreffende ondernemingen.

Principes maatschappelijk verantwoord beleggen

Het bestuur hanteert de volgende principes bij maatschappelijk verantwoord beleggen:

1. Aan het pensioenfonds toevertrouwd vermogen is beschikbaar voor de lange termijn. Dat geeft ruimte maar ook de verantwoordelijkheid om waardecreatie op lange termijn centraal te stellen. De beleggingen van het pensioenfonds dienen bij voorkeur bij te dragen aan duurzame, economische groei.
2. Het pensioenfonds stelt zich, via haar vermogensbeheerders, op als actief aandeelhouder.
3. Het pensioenfonds geeft opdracht aan de vermogensbeheerders om bij het samenstellen/inrichten van de beleggingsfondsen, vanuit oogpunt van lange termijn waardecreatie, te kiezen voor ondernemingen die goed worden beoordeeld op hun corporate governance (waaronder een langetermijnnoriëntatie en het respecteren van de fundamentele rechten van aandeelhouders) en voor ondernemingen die aandacht hebben voor de impact van (de waardeketen van) hun onderneming op klimaatverandering en voor de beheersing van klimaatrisico's.
4. Het pensioenfonds verwacht van ondernemingen waarin wordt belegd dat deze fundamentele verantwoordelijkheden waarborgen omtrent mensen- en arbeidsrechten, milieu en anti-corruptie zoals vervat in de UN Global Compact. Het pensioenfonds belegt niet in ondernemingen die (i) deze verantwoordelijkheden structureel schenden en/of, (ii) actief zijn in productie en distributie van en handel in controversiële wapens, die vallen onder verdragen waaraan de Nederlandse Staat zich heeft verbonden. Ten slotte belegt het pensioenfonds niet in landen die onderwerp zijn van sancties van de Europese Unie, de Verenigde Staten van Amerika en/of de Verenigde Naties.

Het pensioenfonds verwacht in het kader van risicobeheersing van vermogensbeheerders dat zij bovengenoemde ESG-factoren meenemen in hun beleid, de analyse, besluitvorming en evaluatie van beleggingen. Dit geldt voor alle beleggingscategorieën.

Thema: Corporate governance

Van ondernemingen met een sterke corporate governance wordt voor aandeelhouders (en andere stakeholders) een beter langetermijnrendement verwacht. Opzet en effectiviteit van corporate governance is sterk afhankelijk van lokale regelgeving. Het pensioenfonds verlangt dat nadrukkelijk aandacht besteed wordt aan de kernelementen van goed ondernemingsbestuur waaronder maar niet uitsluitend:

- risk oversight en een langetermijnnoriëntatie;
- omgang met mens en milieu in de waardeketen van de onderneming;
- respecteren van de fundamentele rechten van aandeelhouders.

Thema: Klimaatverandering

Het pensioenfonds ziet klimaatverandering als een belangrijk risico. Aandacht is daarom vereist voor de impact van de gehele waardeketen van een onderneming op klimaatverandering en voor de beheersing van klimaatrisico's voor duurzame (aandeelhouders)rendementen.

Thema: Engagement

De vermogensbeheerders van het pensioenfonds zijn in gesprek met de ondernemingen waarin wordt belegd.

Thema: Uitoefening van stemrecht

Het pensioenfonds moedigt haar vermogensbeheerders aan om gebruik te maken van het stemrecht in ondernemingen waarin belegd wordt.

Thema: Samenwerking

Stichting Pensioenfonds MSD heeft een beperkte omvang en daarmee als individuele belegger beperkte invloed. Om de impact van het pensioenfonds te maximaliseren wordt zoveel mogelijk, via de vermogensbeheerders, in samenwerking met andere beleggers die gebruik maken van de collectieve pensioenfondsen opgezet door moederbedrijf Merck, engagement en het

uitoefenen van stemrecht uitgevoerd. Het pensioenfonds verwacht van haar vermogensbeheerders dat deze op hun beurt samenwerking zoeken met andere partijen om de beoogde doelen te bereiken.

Thema: Verantwoording

Stichting Pensioenfonds MSD legt primair via het jaarverslag en de website verantwoording af over het gevoerde beleid.

Stapsgewijze invoering ESG en duurzaam beleggen bij Pensioenfonds

Het bestuur van het pensioenfonds heeft ESG-factoren en duurzaam beleggen nog niet volledig ingevoerd in het beleggingsbeleid, want door de omvang en inrichting van de totale beleggingsportefeuille zijn er (nog) beperkingen.

Zo wordt de beleggingsportefeuille voor een groot deel passief beheerd en hierbij zijn de beleggingsposities grotendeels afhankelijk van de gekozen benchmark. Bestuur en BC monitoren de beschikbaarheid en kwaliteit van ESG-gerelateerde benchmarks.

In de actief beheerde portefeuilles (voor de beleggingscategorieën emerging markets en small cap aandelen) zullen de ESG-factoren worden meegewogen bij mutaties binnen de portefeuille en gaat, bij vergelijkbare overige criteria, de voorkeur uit naar de vermogensbeheerder met de betere ESG-score (rating).

De ESG-aspecten in het beleggingsbeleid van het fonds worden derhalve met name vanuit het oogpunt van risicomanagement geïmplementeerd.

ESG-ratings

De schaal van ESG-ratings loopt van 1 tot en met 4. Bij een ESG1-rating heeft de vermogensbeheerder de ESG-factoren volledig opgenomen in het beleggingsproces en is de vermogensbeheerder één van de besten op ESG-gebied. Bij een ESG4-rating daarentegen besteedt de vermogensbeheerder minimale aandacht aan de ESG-factoren.

Stichting Pensioenfonds MSD streeft er bij het selecteren van nieuwe vermogensbeheerders naar dat deze vermogensbeheerders minimaal een ESG2-rating hebben.

De totaalscore van het pensioenfonds zit momenteel op 2,2 op een range van 1 (uitstekend) tot 4 (geen ESG-focus). Hierbij moet worden aangetekend dat er een zeer beperkt aantal vermogensbeheerders is dat een score van 1 heeft en dat het pensioenfonds voor haar deelnemers een goede balans moet vinden van een positieve ESG-score en een redelijk rendement.

“Opt-out” (negatieve verklaring) volgens Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR)

Op 10 maart 2021 is de Europese SFDR-verordening in werking getreden. De SFDR ziet een pensioenregeling als een financieel product. Conform de SFDR-regels heeft Pensioenfonds MSD haar pensioenregelingen gecategoriseerd als een artikel 6 product ook wel aangeduid als een ‘grijs’ of ‘overig’ product. Dit is een product dat niet als duurzaam wordt gepromoot.

Pensioenfonds MSD heeft, net als de meeste andere pensioenfondsen van deze omvang, vooralsnog gekozen voor “opt-out” hetgeen betekent dat het fonds de negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren niet meeweegt. Vanwege “opting-out” vereist de wetgeving de opname van de volgende zinnen in de fondscommunicatie: “De onderliggende beleggingen van de pensioenregelingen van het fonds (als financiële product) houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. Ook wordt er geen rekening gehouden met de eventuele effecten van duurzaamheidsrisico's op het rendement van de financiële producten.”

De reden om voor opt-out te kiezen is dat een positieve verklaring een wezenlijke impact heeft op de rapportageplicht van het fonds (additionele, arbeidsintensieve en dure rapportages). Een toekomstige keuze voor "opt-in" zal mede afhankelijk zijn van de mate waarin de vermogensbeheerders kunnen ondersteunen bij de rapportagevereisten.

De keuze voor opt-out is consistent met het eerdere besluit van het fonds om het Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen Convenant Pensioenfondsen nog niet te ondertekenen.

ESG-ontwikkelingen in 2023 en komende jaren

Ondanks de hiervoor beschreven (formele) keuze voor opt-out in het kader van SFDR-regelgeving, blijft het fonds onverminderd doorgaan met de uitvoering van ESG-beleid. Een pensioenfonds is ook verplicht om ESG-beleid te hebben vanuit IORP en het oogpunt van risicomanagement. De ESG-doelstellingen dienen met name als risico-mitigerende maatregelen.

Het fonds zal meer ESG-gerelateerde data gaan verzamelen en de ESG-focus in beleidsvorming en bestuursbeslissingen op basis van deze informatie verder vormgeven. Het beleggen overeenkomstig specifiek gekozen Sustainable Development Goal (SDG)-criteria (17 duurzame ontwikkelingsdoelstellingen/klimaatambities vastgesteld door de Verenigde Naties om onze wereld beter te maken), inclusief vermindering van de CO2 voetprint, zal meer focus krijgen. Dit in navolging van de duurzaamheidsprogramma's van MSD als onderneming (informatie hierover is in een volgende paragraaf opgenomen).

Op basis van deze informatie zal het fonds verder bekijken in hoeverre aanpassing van de beleggingsportefeuille gewenst is. Daarbij wordt een integrale afweging gemaakt waarin al de facetten van de beleggingen en de rol van deze beleggingen in performance en risicospreiding worden betrokken.

De ESG-dialoog met vermogensbeheerders, deelnemers en sponsors zal in de toekomst steeds meer vorm krijgen. Het pensioenfonds probeert positieve veranderingen te realiseren en partners te vinden die het fonds hierin willen steunen. Voorbeelden hiervan zijn de overgang naar een low carbon strategy van een van de vermogensbeheerders in de small cap portefeuille en het uitsluiten van het beleggen in de takaksindustrie. In 2023 is veel aandacht gegeven aan ESG-risicobeheer: ESG-risico's (zowel financieel als niet-financieel) en beheersingsmaatregelen zijn opgenomen in het risicoraamwerk.

Duurzaamheidsprogramma's onderneming MSD

Stichting Pensioenfonds MSD is als fonds verbonden aan de MSD vestigingen in Nederland. MSD als bedrijf heeft haar ambities op het gebied van duurzaamheid vanaf 2022 fors verhoogd. Zoals hiervoor aangegeven streeft het pensioenfonds er ook naar om, in de geest van de hieronder genoemde ambities en programma's van onderneming MSD alsmede in het kader van ESG-risicobeheer, duurzaamheid verder te bevorderen in haar beleggingsbeleid.

Wet- en regelgeving: uitsluitingen en sanctiemaatregelen

Met betrekking tot het wettelijke verbod op beleggingen in clusterunit hanteert het pensioenfonds een uitsluitingenlijst. Uitgesloten worden beleggingen in ondernemingen die clusterunit of cruciale onderdelen daarvan produceren, verkopen of distribueren. Het bestuur heeft dit investeringsverbod opgelegd aan alle vermogensbeheerders van het pensioenfonds en ziet er ook op toe dat dit wordt nageleefd. Periodiek wordt de lijst geactualiseerd.

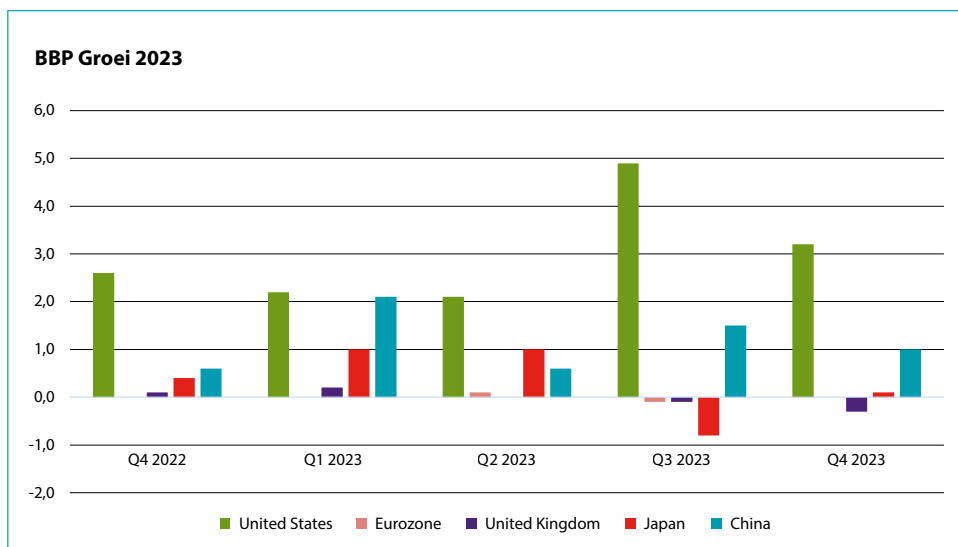
In 2022 is Tabak toegevoegd aan de uitsluitingenlijst van Pensioenfonds MSD. Het is niet wettelijk verboden om in Tabak te beleggen, maar deze branche is uitgesloten omdat dit niet aansluit bij het doel van de werkgever.

Sanctiemaatregelen (zoals de EU-sanctiemaatregelen inzake territoriale integriteit, soevereiniteit en onafhankelijkheid van Oekraïne) zijn door het bestuur opgelegd aan alle vermogensbeheerders van het pensioenfonds. Het bestuur ziet er ook op toe dat deze worden nageleefd.

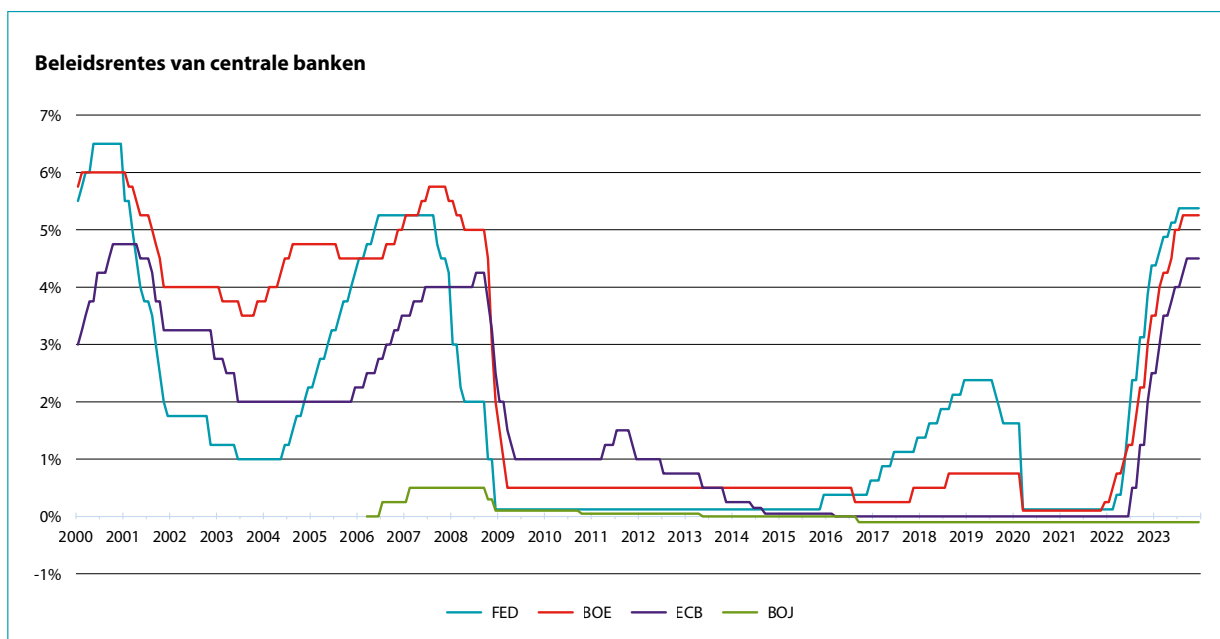
Terugblik economische ontwikkelingen 2023

In 2023 presteerde de wereldeconomie beter dan verwacht, ondanks aanvankelijke voorspellingen van een recessie of depressie als gevolg van renteverhogingen en kwantitatieve verkrapping door centrale banken.

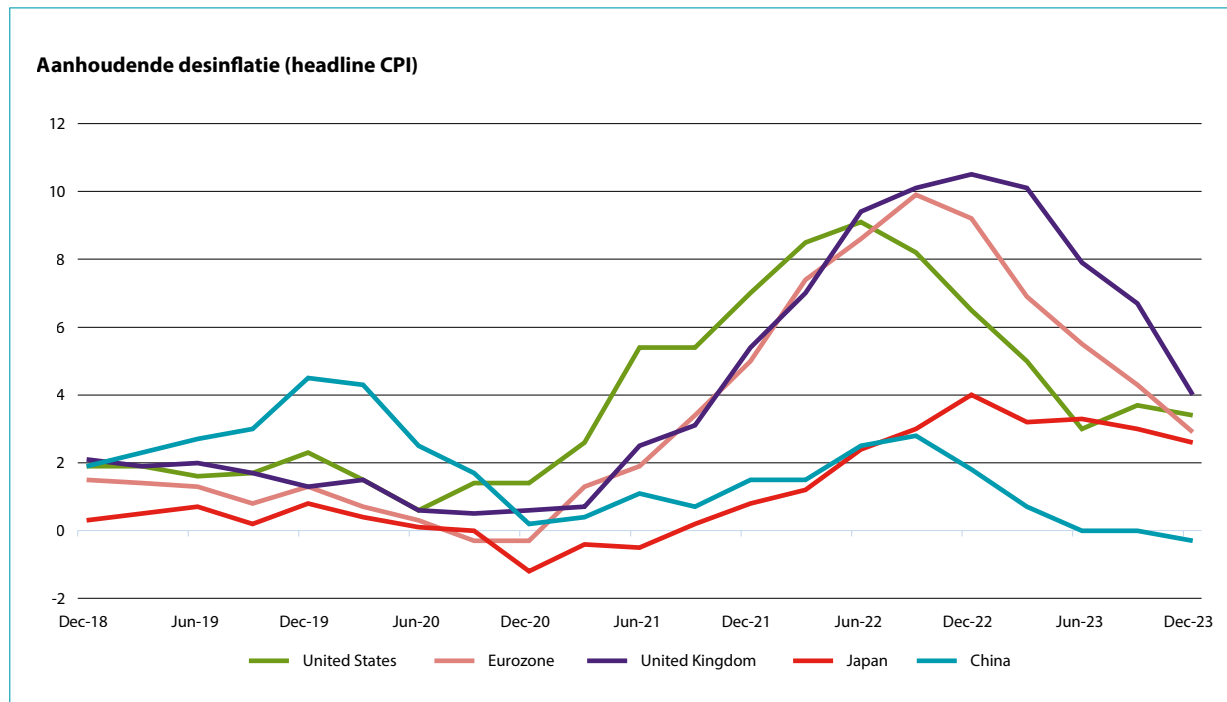
In de eerste helft van het jaar waren de economieën veerkrachtig, met name in de VS en China. Echter, in de tweede helft waren er tekenen van economische vertraging, met krimp in de Eurozone, het VK en Japan.

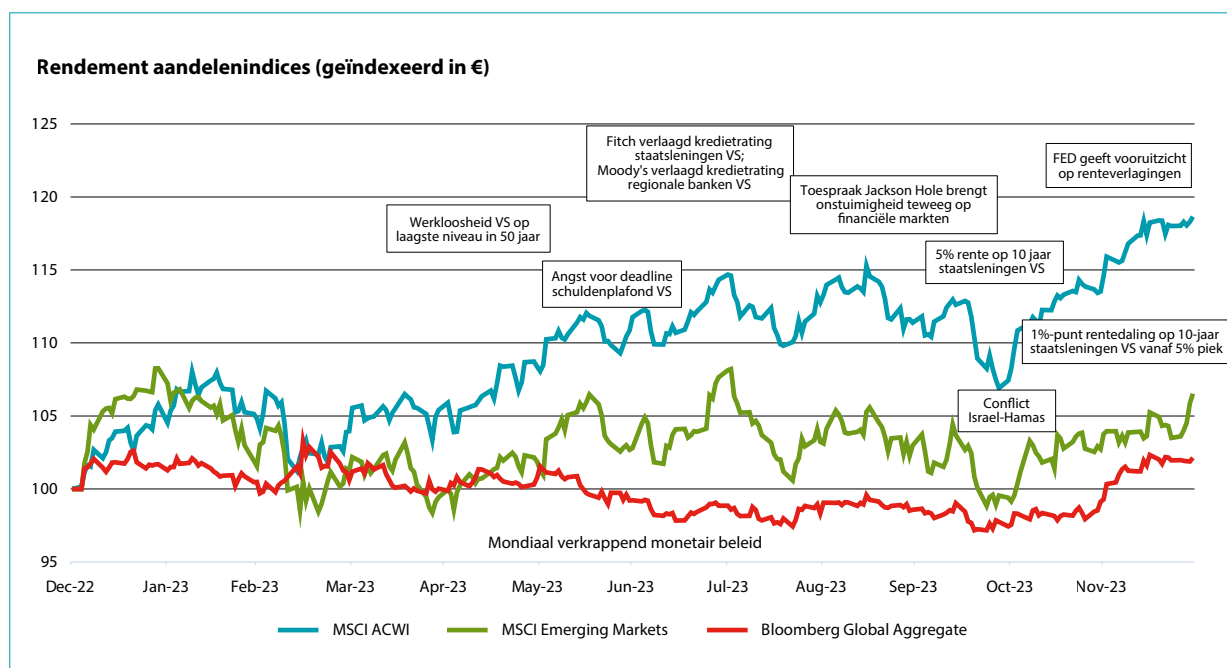
De Purchasing Managers' Index (PMI) bevestigde de waarschijnlijkheid van een officiële recessie in 2023, aangezien de meeste economieën een afname van de economische groei lieten zien. De arbeidsmarkt bleef oververhit gedurende het hele jaar, wat leidde tot lage werkloosheidscijfers maar ook bijdroeg aan hoge inflatie. De verlaging van de kredietwaardigheid van de VS had een beperkte impact op de economische groei.

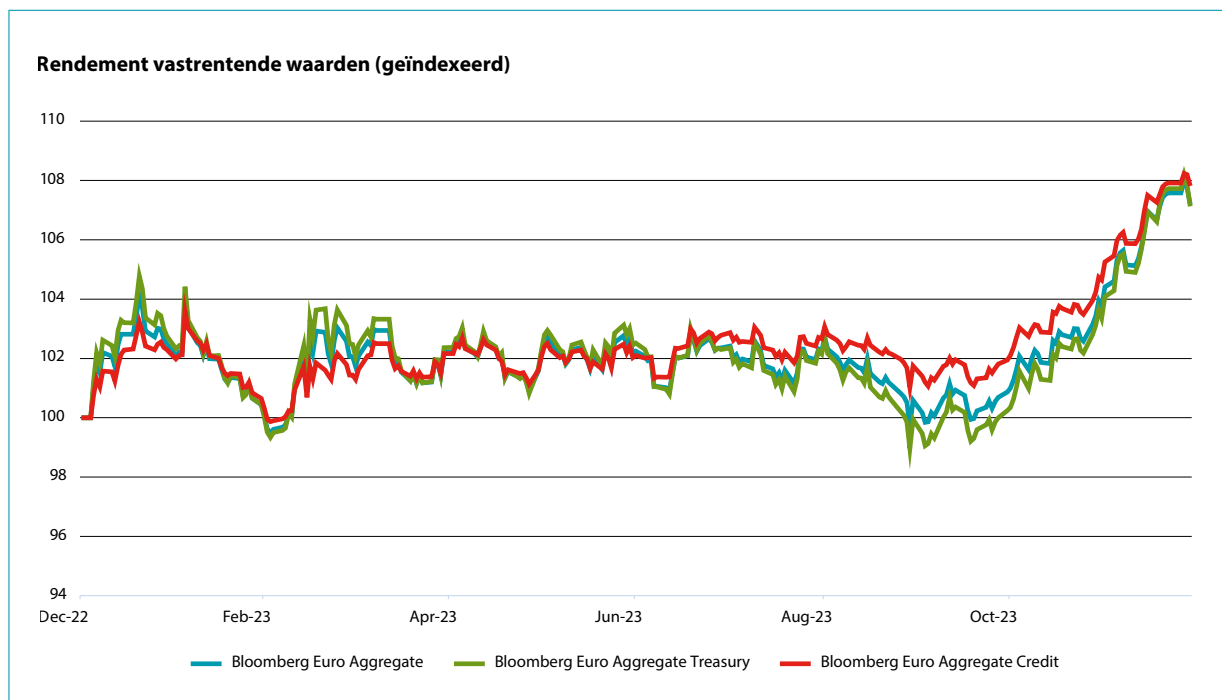
Desinflatie hield het hele jaar aan, waarbij de consumentenprijsindex (CPI) daalde in het VK, de Eurozone en de VS. De Federal Reserve en de Europese Centrale Bank hintten op mogelijke renteverlagingen in 2024. De Bank of Japan handhaafde een expansief monetair beleid, terwijl de People's Bank of China maatregelen nam om de economie te ondersteunen.

Op het gebied van financiële markten presteerden aandelen goed, met name Amerikaanse en Japanse aandelen. Aandelen in opkomende markten presteerden zwakker.

Obligaties profiteerden van dalende rentetarieven in het laatste kwartaal.

De prestaties van belangrijke valuta's varieerden, waarbij het Britse pond sterker werd ten opzichte van de euro en de Japanse yen verzwakte.

Behaalde resultaten	Aandeel	Rendement	
	31-12-2023	Fonds	Benchmark
Vastrentende waarden (norm 52,5% met bandbreedtes van +5,0% en +/- 5,0% ¹⁾):	51,4%		
– Robeco LDI Bespoke Fonds	36,4%	6,3%	6,3%
– Merck GFI Fund	15,0%	4,4 %	4,7 %
Zakelijke waarden (norm 47,5% met bandbreedtes van +5,0% en +/- 5,0% ¹⁾):	48,4%		
– Aandelen	48,4%	18,0%	17,0%
• Merck CCF fund	48,4%	18,0%	17,0%
Liquide middelen	0,2%	NVT	NVT
Totaal:	100,0%	12,0%	11,5%

De rendementen in bovenstaande tabel betreffen netto rendementen.

¹⁾ De bandbreedtes van + 5,0% en +/- 5,0% zorgen ervoor dat de categorieën in beperkte mate kunnen meebewegen met de marktontwikkelingen zonder dat er direct hoeft te worden ingegrepen.

8. Risicomanagement

Risicostrategie en risicohouding

De risicostrategie van het fonds is gebaseerd op de doelstellingen van het fonds en de in de missie, visie en strategie van het fonds genoemde kenmerken zoals de financiële zekerheid van de pensioenen, het toeslagstreven, een correcte uitvoering van de pensioenregeling, duidelijke communicatie, maatschappelijke verantwoordelijkheid, (kosten)efficiëntie en prudentie. Ook is de risicostrategie gebaseerd op de kortetermijn- en langetermijnrisicohouding die het bestuur in overleg met VO en sociale partners in 2015 formeel heeft vastgesteld in het kader van het wettelijk FTK.

De mate waarin het fonds bereid is risico's te lopen en de mate waarin het fonds risico's kan lopen gegeven de kenmerken van het fonds (de risicohouding), is vertaald naar een strategische beleggingsportefeuille met bandbreedtes. De strategische beleggingsmix is vanaf 2014 vastgesteld op 47,5% aandelen en 52,5% vastrentende waarden in combinatie met een afdekking van het renterisico van 65,0% berekend op basis van marktrente. Dit was mede mogelijk door de bijstortingsgarantie van de werkgever. Ook het toeslagstreven rechtvaardigt een ruimere risicohouding vanaf 2014. De strategische beleggingsmix is in 2023 opnieuw beoordeeld in de ALM-studie; deze herbeoordeling heeft niet geleid tot een aanpassing. Wel is in maart 2024 besloten tot een verhoging van de afdekking van het renterisico naar 80%. De bijstortingsregeling van het fonds met de werkgever is per 1 januari 2023 met twee jaar verlengd tot 1 januari 2025 (conform looptijd CAO bij MSD).

Kortetermijnrisicohouding

De grenzen voor de kortetermijnrisicohouding zijn bandbreedtes rondom het vereist eigen vermogen gemeten bij de strategische beleggingsportefeuille. De ondergrens van 16% en bovengrens van 23% corresponderen met de bandbreedtes van het strategische beleggingsbeleid (inclusief de bandbreedtes van de renteafdekking). Het vereist eigen vermogen wordt berekend conform de voorwaarden en methodiek van het standaardmodel, zoals opgesteld door de toezichthouder (DNB). Indien op enig moment het vereist vermogen op basis van de strategische beleggingsportefeuille zich buiten deze bandbreedtes bevindt (gecorrigeerd voor renteontwikkelingen), is dit een eerste indicatie dat het gevoerde beleid niet in lijn is met de doelstellingen van het fonds. Gedurende 2023 is het feitelijk vereist vermogen één keer buiten de bandbreedte getreden (24,1% eind september 2023 versus de bovengrens van 23,0%) maar met de herbalancerings van de beleggingsportefeuille in oktober 2023 weer binnen de bandbreedte gekomen.

Langetermijnrisicohouding, haalbaarheidstoets

De grenzen voor de langetermijnrisicohouding komen tot uitdrukking in de jaarlijks terugkerende haalbaarheidstoets. Het pensioenresultaat is de belangrijkste uitkomst waarnaar gekeken wordt in de haalbaarheidstoets. Het pensioenresultaat is een maatstaf voor koopkrachtbehoud. De ondergrens voor het verwachte pensioenresultaat is gedefinieerd ter grootte van 95% met een maximale afwijking in een slechtweerscenario van 35%.

In 2015 heeft het fonds voor het eerst voldaan aan deze wettelijke verplichting door middel van de aanvangshaalbaarheidstoets. Dit heeft geleid tot een verwacht pensioenresultaat op fondsniveau van 109,6%. De afwijking van het pensioenresultaat op fondsniveau in het slechtweerscenario bedroeg 30,1%.

Tevens is met de aanvangshaalbaarheidstoets getoetst dat het premiebeleid (inclusief de overgang naar een gedempte kostendekkende premie vanaf 2016) over de gehele berekeningshorizon voldoende realistisch en haalbaar is en dat het fonds voldoende herstelcapaciteit heeft om vanuit een fictieve startdekkingsgraad van het minimaal vereist vermogen (104,2%) binnen de looptijd van het herstelplan (10 jaar) aan de vereisten voor het vereist eigen vermogen te voldoen.

De haalbaarheidstoets 2023 heeft een verwacht pensioenresultaat op fondsniveau van 106,6% laten zien. De afwijking van het pensioenresultaat op fondsniveau in het slechtweerscenario bedroeg in 2023 24,2%.

Risicomanagementsysteem

Het bestuur draagt de verantwoordelijkheid voor de risico's verbonden aan de uitvoering van de pensioenregelingen en het beheer van het vermogen. Het bestuur probeert de risico's die het fonds loopt of die zich kunnen voordoen continu te managen. Het risicomanagement wordt vormgegeven door een risicomanagementcyclus en een bijbehorende governance. Dit betekent dat uitgaande van de doelstellingen en risicobereidheid van het fonds de risico's worden geïdentificeerd, beheersingsmaatregelen worden besproken en de risico's continu worden gemonitord.

In 2023 is veel aandacht gegeven aan ESG-risicobeheer. Door de R&CC heeft in overleg met de BC verdere inbedding van ESG-risico's in het risicoraamwerk plaatsgevonden inclusief beheersingsmaatregelen. Dit geldt voor zowel financiële ESG-risico's als niet-financiële ESG-risico's.

Ook is nadrukkelijk aandacht besteed aan de transitierisico's in verband met de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel (WTP-risico's).

Het bestuur heeft ook specifiek beoordeeld of er mogelijke risico's en onzekerheden zijn die de continuïteit van het fonds in gevaar kunnen brengen. Naar de mening van het bestuur zijn er geen omstandigheden of gebeurtenissen die aanleiding geven tot aanzienlijke twijfel over het vermogen van het fonds om haar continuïteit te handhaven voor de lange termijn maar in elk geval tot 12 maanden na vaststellen van dit jaarverslag. Het bestuur heeft dit geëvalueerd, onderbouwd en vastgelegd in een separaat document; hierbij heeft het bestuur gekeken naar de uitgangspunten van het fondsbeleid, de relatie met en de ontwikkelingen bij de werkgever, het bepaalde in de tussen het fonds en de werkgever afgesloten uitvoeringsovereenkomst, alsmede de financiële positie, het beleidskader en de ontwikkelingen bij het fonds. Geconcludeerd is dat er geen continuïteitsrisico's zijn waarmee de jaarrekening over boekjaar 2023 is vastgesteld op basis van een continuïteitsveronderstelling.

Het risicomanagement vindt plaats op basis van de "three lines methodologie".

De eerste lijn is verantwoordelijk voor het beleid en de uitvoering. Het bestuur vult deze lijn in door de overall directe verantwoordelijkheid voor de financiële en niet-financiële risico's te aanvaarden. De commissies (en adviseurs) ondersteunen het bestuur bij deze taak.

In de tweede lijn is het toezicht belegd. Deze lijn is ingevuld door een actuariële functie, een risicobeheerfunctie en verder door twee compliance officers aan te stellen die toezicht houden op het doorlopen van de stadia in de risicomanagementcyclus en de kwaliteit van de uitvoering. Daarnaast adviseert en faciliteert de risicobeheerfunctie het bestuur, de BC en A&CC bij de uitvoering van de eerste lijnstaken.

De risicobeheerfunctie is gesplitst in een sleutelfunctiehouder risicobeheer (een bestuurder) en een sleutelfunctievervuller risicobeheer (R&CC). Voor de actuariële functie is het houderschap en de vervulling uitbesteed aan de certificerend actuaaris.

De derde lijn vult het bestuur in door een sleutelfunctiehouder voor de interne auditfunctie (een bestuurder) aan te stellen. Deze sleutelfunctiehouder is belast met de periodieke evaluatie of interne controlemechanismen en andere procedures en maatregelen adequaat en doeltreffend zijn. Voor het vervullen van werkzaamheden kan gebruik gemaakt worden van de Internal Audit afdeling van de werkgever, de uitvoerders en/of van een externe organisatie.

De uitgebreidere risicoanalyse is vormgegeven door een risicomatrix. Voor ieder risico is bepaald wat het bruto risico is, wat de mitigerende maatregelen zijn, hoe en met welke periodiciteit deze zullen worden gemonitord, wat het uiteindelijke netto risico is en of dit wordt geaccepteerd door het bestuur.

In deze opzet voor de risicoanalyse worden de diverse risico's toebedeeld aan ofwel het gehele bestuur, ofwel één van de commissies. De BC is verantwoordelijk voor de beleggingsgerelateerde risico's (nagenoeg alle financiële risico's). Het betreft de matchingrisico's, de marktrisico's, de kredietrisico's en het uitbestedingsrisico vermogensbeheer.

De A&CC is verantwoordelijk voor de volgende aan hen toebedeelde risico's: het communicatierisico, het uitbestedingsrisico pensioenbeheer, het IT-risico en het juridisch toezeggingsrisico.

De resterende risico's zijn toebedeeld aan het gehele bestuur: de verzekeringstechnische risico's, het sponsorrisico, de omgevingsrisico's alsmede de niet aan de commissies toebedeelde operationele risico's en overige risico's (waaronder de strategische risico's en het integriteitsrisico). Het WTP-risico is als een specifiek tijdelijk risico toebedeeld aan het bestuur.

Het bestuur zal continu blijven zorgen voor een cultuur waarin risicobewustzijn vanzelfsprekend is. Dit gebeurt onder andere door een zorgvuldige risico- en belangenafweging plaats te laten vinden bij het bepalen en wijzigen van het beleid, alsmede bij de belangrijkste besluiten die het bestuur neemt. Deze afweging wordt in de vergaderverslagen vastgelegd en zo nodig met belanghebbenden gecommuniceerd.

Voor zover werkzaamheden aan derde partijen zijn uitbesteed, heeft het bestuur zich ervan vergewist dat deze partijen hun eigen risicomanagementsysteem hebben, een en ander periodiek controleren en de risicobeheersing in hun rapportages aan het bestuur meenemen. Het bestuur heeft met de betrokken partijen voorts enkele adequate instrumenten contractueel vastgelegd om zijn verantwoordelijkheid met betrekking tot het risicomanagement te kunnen waarmaken.

Integriteitsrisico inclusief frauderisico

Het integriteitsrisico is het risico dat de integriteit wordt beïnvloed als gevolg van niet-integere, onethische gedragingen van bestuurders en/of commissieleden waarmee niet voldaan wordt aan wet- en regelgeving en maatschappelijke en door het fonds opgestelde normen. Onder integriteitsrisico vallen de volgende risico's: het risico op belangenverstrengeling, het risico op witwassen, het risico van terrorismefinanciering en omzeilen sanctieregelgeving, het risico van interne, externe en fiscale fraude, het risico op corruptie (omkoping), het risico van cybercrime en het risico van maatschappelijk onbetamelijk gedrag. Deze integriteitsrisico's worden driejaarlijks uitgebreid door de R&CC geëvalueerd; de laatste keer in 2022. Tussentijds vindt 2 x per jaar monitoring en beoordeling van dit risico plaats door middel van de half jaarlijkse risicorapportages alsmede bij de jaarlijkse invulling van de DNB-vragenlijst over integriteitsrisico's.

Het oordeel van de R&CC dat het integriteitsrisico voldoende wordt beheerst door middel van de mitigerende maatregelen wordt door het bestuur van het fonds onderschreven. Het fondsbestuur heeft in lijn met de aandacht voor frauderisico bij de onderneming ook gekeken naar de kans dat dit risico zich voordoet zowel binnen het fonds als bij de externe serviceproviders. Het bestuur stelt vast dat voor alle leden van de fondsorganen een gedragscode van toepassing is en de meesten hebben daarnaast ook te maken met de Code of Conduct van de werkgever. Ethiek en respectvol gedrag zijn twee kernwaarden binnen MSD als onderneming in de farmaceutische industrie en staan daarom ook hoog in het vaandel voor de leden van fondsorganen. In het kader van de gedragscode vullen alle leden van fondsorganen een verklaring inzake naleving gedragscode in en een vragenformulier belangenverstrengeling. Besluiten worden altijd open en transparant besproken en niet door de leden zelf uitgevoerd. Beleggingen vinden plaats via vermogensbeheerders in beleggingsfondsen die niet beschikbaar zijn voor privé personen en er is een strikte betaalprocedure via en bij de administrateur (girale betalingen, 4-ogen-principe, functiescheiding en autorisatie). Het bestuur heeft geen vermoedens van fraude en acht de kans op fraude bij het fonds gelet op het voorgaande ook beperkt.

Aan de externe partijen waaraan werkzaamheden zijn uitbesteed worden hoge eisen gesteld. Zij dienen o.a. ISAE-rapportages te kunnen overleggen en ook wordt getoetst of de medewerkers van deze serviceproviders voldoen aan de bepalingen van een gedragscode die tenminste gelijkwaardig is aan die van het pensioenfonds zelf. Daarnaast worden de externe partijen periodiek door bestuur en commissies geëvalueerd waarbij ook aandacht wordt gegeven aan de maatregelen die deze partijen

nemen op het gebied van fraudepreventie. Het bestuur heeft op basis van deze evaluaties, ontvangen rapportages (o.a. NFR, complianceformulieren) ook geen vermoedens van fraude bij haar uitbestedingspartners en acht de kans op fraude bij deze partijen eveneens beperkt gelet op het voorgaande.

De voornaamste risico's van het fonds in 2023 en (effectiviteit van) de beheersingsmaatregelen

De belangrijkste financiële risico's in 2023 voor het fonds waren nog steeds het marktrisico alsmede het renterisico en het valutarisico (beiden onderdeel van de matchingrisico's).

Voor een kwantificering van de financiële risico's wordt verwezen naar de risicoparagraaf in de jaarrekening.

Van de niet-financiële risico's worden het sponsorrisico (lange termijn) en het WTP-risico als belangrijkste risico's ingeschat.

Genoemde risico's voor het fonds worden hierna toegelicht inclusief de door het bestuur en commissies getroffen beheersingsmaatregelen.

Marktrisico

Bij het marktrisico gaat het om de ontwikkelingen op de financiële markten die kunnen leiden tot zakelijkewaardenrisico oftewel koersrisico: het pensioenfonds loopt het risico dat haar beleggingen in aandelen en onroerend goed in waarde dalen. De waarschijnlijkheid dat dit marktrisico leidt tot een grote impact is hoog. De beheersing van het marktrisico wordt door het bestuur als voldoende aangemerkt met een spreiding (diversificatie) van de beleggingsportefeuille naar categorieën, regio's, sectoren en kredietkwaliteit en een periodieke monitoring door middel van diverse rapportages, inclusief een risicodashboard-rapportage. De BC monitort en evalueert periodiek de volatiliteit van de marktwaarden (prijsrisico's) en bespreekt dit indien nodig. Risico's worden verder beperkt door niet te beleggen met geleend geld alsmede geen waardepapieren te verkopen die het fonds niet bezit (short selling). Het uitlenen van effecten (Securities Lending) is onder voorwaarden toegestaan binnen de aandelenportefeuille.

Het fonds kan bewust meer aandelenrisico lopen door de bijstortingsverplichting van de werkgever die is afgesproken tot en met 2024. De strategische beleggingsmix bestaat vanaf 2014 uit 47,5% aandelen.

Voor een kwantificering van het marktrisico in 2023 wordt verwezen naar de risicoparagraaf in de jaarrekening. Op pagina 103 wordt een verdeling van de aandelenportefeuille naar markten weergegeven (ontwikkelde markten en opkomende markten). Op pagina 107 wordt een verdeling van de zakelijke waarden per regio weergegeven en op pagina 108 per sector.

Renterisico

Het renterisico is het risico dat de verplichtingen van het fonds bij een rentedaling sterker in waarde zullen toenemen dan de beleggingen. De rente is een grote bepalende factor voor de ontwikkeling van de pensioenverplichtingen. Het fonds is gevoelig voor wijzigingen in de rente omdat de looptijd (rentegevoeligheid of duration) van de beleggingen in beginsel lager is dan de looptijd van de pensioenverplichtingen (de zogenaamde duration mismatch). Op pagina 102 wordt meer inzicht gegeven in de rentegevoeligheid van de vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen.

Om de aanwezige mismatch te beperken heeft het fonds het renterisico afgedekt door middel van beleggingen in langlopende overheidsobligaties en een op maat gemaakt beleggingsfonds met een hoge rentegevoeligheid. Eind 2023 wordt strategisch 65% van het renterisico afgedekt op basis van de nominale kasstromen van de verplichtingen gewaardeerd op basis van de (euro swap) marktrente. Daarnaast heeft het bestuur bandbreedtes bepaald, waarbinnen de renteafdekking kan bewegen. De bandbreedtes zijn 60% - 70%. Het bestuur staat geen tactisch beleid toe ten aanzien van de renteafdekking, wel is het mogelijk wijzigingen aan te brengen in de weging van de instrumenten waarmee de renteafdekking wordt bereikt. De renteafdekking

wordt periodiek gemonitord middels maand- en kwartaalrapportages. Ook de kwaliteit (effectiviteit) van de afdekking is hier een onderdeel van.

De beheersing van het renterisico is goed doordat wordt afgedekt op de specifieke kasstromen van het fonds en niet op die van een gemiddeld pensioenfonds. Door de bijstortingsregeling met de werkgever ligt de strategische renteafdekking op 65% in plaats van hoger.

Met de in het verleden gekozen renteafdekking van 65% is het pensioenfonds voldoende afgedekt tegen rentedalingen, met mogelijke bijstortingen als gevolg en kan het ook nog in voldoende mate profiteren van rentestijgingen. Het bestuur is zich bewust van de bijkomende risico's zoals basis-, curve-, krediet- en tegenpartijrisico en heeft deze met richtlijnen beperkt. Genoemde risico's worden gemonitord door middel van periodieke rapportages.

Het bestuur is van mening dat de beheersing van het matching-/renterisico voldoende is.

Voor een kwantificering van het renterisico inclusief afdekking in 2023 wordt verwezen naar de risicoparagraaf in de jaarrekening.

Valutarisico

De verplichtingen van het pensioenfonds noteren in euro. Het pensioenfonds wil daarom dat een groot deel van de beleggingen ook in euro noteert. Per categorie of vermogensbeheerder heeft het pensioenfonds bepaald op welke wijze met non-euro beleggingen wordt omgegaan. Dit komt er op neer dat voor aandelen ontwikkelde markten 50% wordt afgedekt, voor aandelen opkomende markten 0% en vastrentende waarden 100% afdekking.

Binnen het Robeco LDI Bespoke Fund zijn beleggingen in non-euro valuta niet toegestaan.

In het Merck Global Fixed Income Fund zijn posities in non-euro valuta wel toegestaan. De non-euro valuta posities die voortkomen vanuit de benchmark worden volledig afgedekt naar euro. Het account wordt actief beheerd en er kunnen gelimiteerd non-euro valuta posities worden aangegaan vanuit dit actieve beheer. De niet-afgedekte non-Euro posities mogen maximaal 10% per valuta afwijken (een bandbreedte van 10%).

Binnen het Merck CCF Fund worden posities in non-euro valuta ingenomen. De valutaposities in de ontwikkelde markten worden hierbij voor 50% afgedekt naar euro. Ook hier geldt een maximale afwijking van de valuta afdekking van 10% per valuta. De valutaposities binnen de opkomende markten worden niet afgedekt.

Voor een kwantificering van het valutarisico wordt verwezen naar de risicoparagraaf in de jaarrekening.

Sponsorrisico (lange termijn)

Het pensioenfonds heeft het sponsorrisico gesplitst in een sponsorrisico voor de korte termijn en een sponsorrisico voor de lange termijn. Het sponsorrisico voor de korte termijn betreft het risico dat de sponsor zijn financiële verplichtingen (bijstorting) niet na kan komen. Het bestuur heeft dit risico als laag ingeschaald.

Het sponsorrisico voor de lange termijn is door het pensioenfonds gedefinieerd als het risico dat de sponsor de bijstortingsregeling niet wil verlengen of stop wil zetten. De kans dat dit risico zich voordoet acht het pensioenfonds niet groot. De huidige bijstortingsregeling beschermt het pensioenfonds tegen lage dekkingsgraden. De impact van dit risico wordt door het pensioenfonds ingeschaald als zeer groot. Het pensioenfonds heeft een aantal mitigerende maatregelen (beheersing) getroffen om de kans dat het risico zich voordoet en de impact ervan te beperken. Zo is er een schriftelijke overeenkomst afgesloten met een vaste looptijd voor de bijstortingsafspraken. Deze overeenkomst kan door de werkgever alleen bij een ingrijpende wijziging van omstandigheden worden beëindigd per 31 december van enig jaar, met inachtneming van een opzeggingstermijn van tenminste zes maanden.

De relatie met de sponsor is goed en stabiel. De goede relatie is niet afhankelijk van individuele bestuursleden, maar wordt breed gedragen. Daarnaast is er een open en transparante communicatie met de sponsor, waarbij relevante (wettelijke) wijzigingen direct worden gedeeld, zowel vanuit de financiële lijn als de HR lijn. In de ALM-studie 2023 zijn het sponsorrisico en de financiële consequenties daarvan meegenomen.

Het sponsorrisico voor de lange termijn inclusief de mitigerende maatregelen (het netto risico) wordt door het pensioenfonds aanvaardbaar geacht.

WTP-risico

In 2023 heeft het pensioenfonds veel aandacht besteed aan het WTP-risico. Er is hiertoe een separate risicoanalyse opgesteld en er is in kaart gebracht welke risico's door de WTP-transitie worden geraakt. Voor deze risico's is vastgesteld of aanvullende mitigerende maatregelen dienen te worden opgesteld. Hierbij is met name uitgebreid stilgestaan bij de risico's rondom de uitvoering van de pensioenadministratie en de daaraan gerelateerde IT-risico's. Het bestuur is zich bewust van deze risico's bij haar pensioenuitvoerder AZL. AZL heeft een plan opgesteld voor de vereiste aanpassingen met het oog op de pensioen- en IT-vernieuwing en rapporteert regelmatig over de voortgang aan het bestuur. Het bestuur kan zich vinden in de mitigerende maatregelen van AZL en volgt de verdere ontwikkelingen nauwgezet.

Het bestuur ziet daarnaast dat de bestaande dienstverlening onder druk staat door de voorbereiding op de WTP-transitie. Het bestuur is zich bewust van de risico's in de wijzigingen van de IT-omgeving bij AZL en heeft hierover frequent overleg met AZL..

Ook is binnen het pensioenfonds aandacht geweest voor het toezichtrisico in relatie tot de WTP en de operationele risico's (rondom beschikbaarheid bestuursleden, communicatie en integriteit). Deze risico's worden gemitigeerd middels de projectstructuur die is opgezet voor de WTP-transitie (inclusief stuurgroep en werkgroepen, een duidelijke rolverdeling en vastlegging verantwoordelijkheden betrokkenen) en de projectplanning (inclusief stappenplan op hoofdlijnen en detailplanning met acties, actiehouders en tijdlijnen).

De impact van de WTP-transitie op de risico's van het pensioenfonds wordt continu beoordeeld. Het WTP-risico is opgenomen in de integrale risicoanalyse en risicorapportage.

Verwachting in 2024

Hoewel het bestuur voor 2024 geen grote wijzigingen in de risico's verwacht, realiseert het bestuur zich dat risico's in de financiële wereld soms onverwachts wijzigen. Het bestuur zal in dat geval naar bevind van zaken handelen, overeenkomstig de regels die het hiertoe aan zichzelf heeft opgelegd.

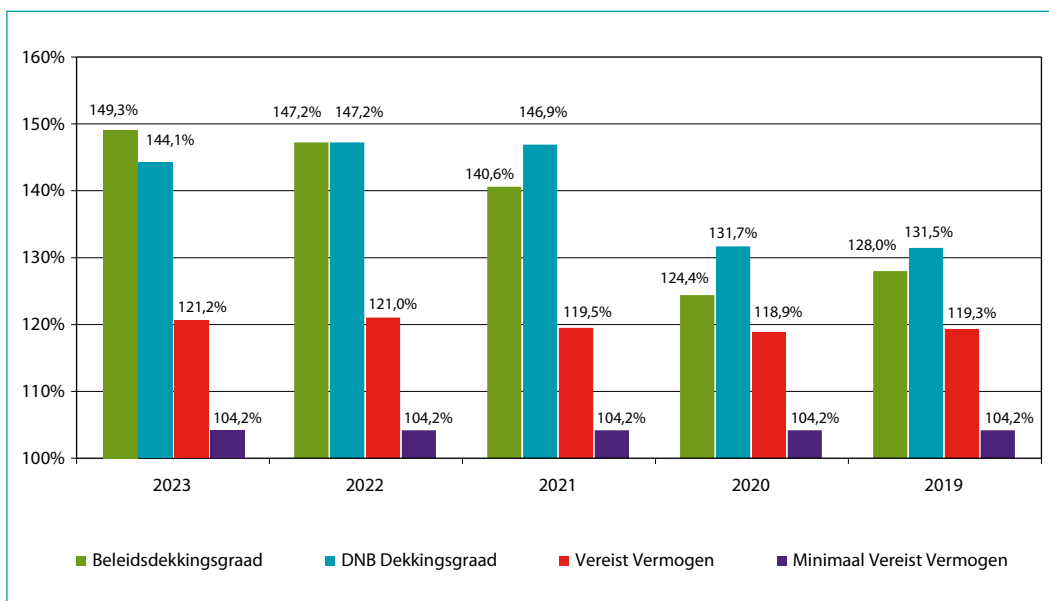
Het bestuur zal zich daarnaast in 2024 verder voorbereiden op de WTP-transitie en de impact van deze transitie op bestaande risico's continu beoordelen. Dit WTP-risico is als een tijdelijk risico opgenomen in de risicoanalyse en risicorapportage.

Het renterisico is en blijft voor het fonds het grootste risico. Eind maart 2024 is de strategische renteafdekking verhoogd van 65% naar 80%. Deze verhoging heeft plaatsgevonden naar aanleiding van de in 2023 uitgevoerde ALM-studie en met het oog op de toekomstige WTP-transitie. Een verhoging van de renteafdekking biedt het fonds meer bescherming in zogenaamde slechtweersscenario's en leidt tot een daling van het risico en daarmee tot een verlaging van het vereist eigen vermogen.

9. Samenvatting actuariel verslag

Dekkingsgraad

De DNB dekingsgraad van het pensioenfonds is gedaald van 147,2% ultimo 2022 naar 144,1% ultimo 2023. De beleidsdekingsgraad bedraagt 149,3% ultimo 2023. Voor het oordeel over de vermogenspositie en de toereikendheid van de technische voorzieningen wordt verwezen naar het oordeel van de waarmederkend actuaaris in de actuariële verklaring. De dekingsgraad is ultimo 2023 hoger dan het minimaal vereist eigen vermogen (104,2%). De dekingsgraad is eveneens hoger dan het vereist eigen vermogen ultimo 2023 (121,2%). Onderstaande grafiek laat de ontwikkeling van de dekingsgraad zien met ingang van 2019:

Technische voorzieningen

Het volgende overzicht geeft het vermogen en de totale voorziening weer (in duizenden euro). De voorziening is uitgesplitst naar de verschillende deelnemersgroepen en de overige technische voorzieningen en tevens naar de voorziening voor risico van de herverzekeraar en de voorziening voor risico van het fonds.

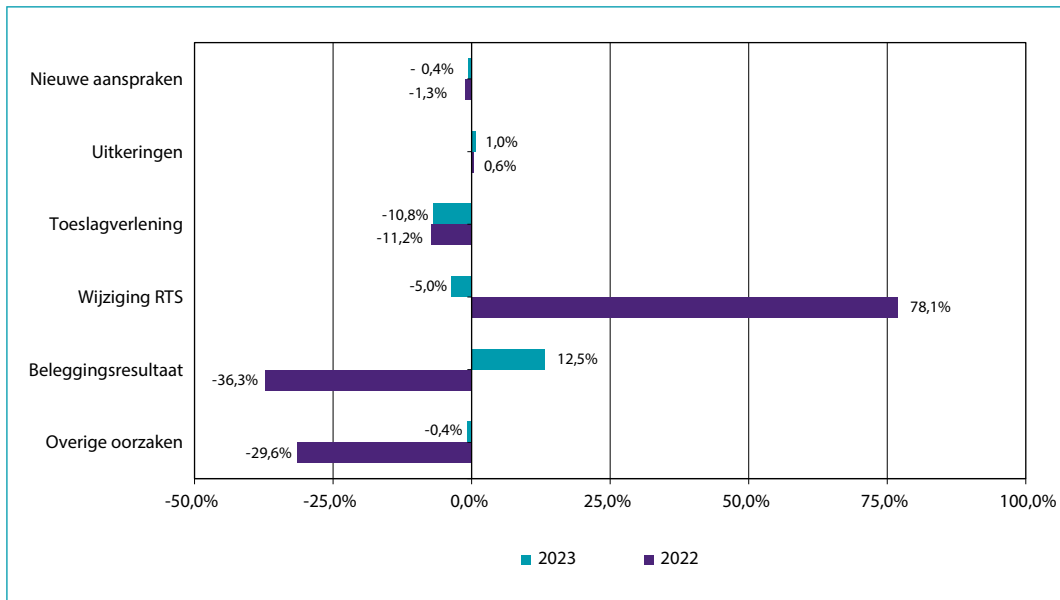
Jaar	2023	2022	2021	2020	2019
Voorziening actieven ¹⁾	639.623	556.517	826.391	1.091.977	903.414
Voorziening gewezen deelnemers	846.301	777.273	1.111.540	917.481	893.747
Voorziening gepensioneerden	733.573	600.054	648.392	647.451	576.712
Wachttijdvoorziening	2.651	4.151	4.524	2.235	2.054
Totale TV	2.222.148	1.937.995	2.590.847	2.713.144	2.375.927
TV voor risico van de herverzekeraar	5.084	4.833	5.191	5.235	4.616
TV voor risico van het fonds	2.217.064	1.933.162	2.585.656	2.707.909	2.371.311
Vermogen	3.203.118	2.853.218	3.806.852	3.573.279	3.123.306
Dekkingsgraad	144,1%	147,2%	146,9%	131,7%	131,5%

Analyse van het resultaat

Het resultaat van 2023 is een positief saldo van 65.633, volgend op een negatief resultaat over 2022 van 303.583. Het resultaat op beleggingen, inclusief wijziging rentetermijnstructuur is doorgaans de meest significante (en volatiele) post in de bepaling van het jaarresultaat. In 2023 bedroeg dit beleggingsresultaat 209.250. Daarnaast is ook een toeslag toegekend, wat een negatieve impact had op het resultaat van +/- 153.213.

1) Inclusief de arbeidsongeschikte deelnemers met premievrije pensioenopbouw.

De DNB dekkinggraad vertoonde in 2023 een daling van 3,1%-punt. De invloed van het resultaat op de dekkinggraad is in onderstaande tabel weergegeven en uitgesplitst naar mutatie-oorzaak.

Uit dit overzicht blijkt dat de dekkinggraad in het boekjaar met name is gedaald door de wijziging van de rentetermijnstructuur en de toeslagverlening en is gestegen door het positieve beleggingsresultaat.

10. Transitie naar het nieuwe pensioenstelsel op grond van de WTP

Pensioenregeling onder de WTP

De nieuwe WTP-regeling biedt de keuze uit twee pensioencontracten (pensioenovereenkomsten) waarbij de hoogte van de premie altijd het uitgangspunt is (beschikbare premie, defined contribution, DC) en niet de hoogte van de pensioenuitkering (toezegging) zoals in de huidige DB-regeling (Defined Benefit).

Het contract met een meer collectieve variant wordt aangeduid als de 'Solidaire premieovereenkomst, SPO' en het contract met een meer individuele variant wordt aangeduid als de 'Flexibele premieovereenkomst, FPO'.

Met de werkgevers- en werknemerspremie wordt, ongeacht de contractvorm, een individueel pensioenkapitaal (een "eigen pensioenpot") gevormd. Deze premies worden, net als in de huidige DB-regeling, belegd door het pensioenfonds maar de beleggingsresultaten worden in de nieuwe regeling jaarlijks aan de pensioenpotten van de deelnemers toegevoegd (bij winst) of onttrokken (bij verlies). Het beleggingsrisico komt straks dus feitelijk bij de deelnemers te liggen. In de huidige regeling wordt in pensioenbedragen gecommuniceerd; in de nieuwe regeling zijn straks de individuele pensioenkapitalen zichtbaar en wordt een indicatie gegeven van het pensioen bij pensionering.

In een SPO-contractvorm zal collectief belegd worden door het bestuur waarbij het beleggingsbeleid per leeftijdsgroep wordt vastgesteld en waarbij er voor oudere deelnemers minder beleggingsrisico zal worden genomen dan voor jongere deelnemers. Dit is het zogenaamde life-cycle beleggen. Deelnemers kunnen in de solidaire premieregeling niet zelf beleggingskeuzes maken.

In de FPO-contractvorm bestaat wel de mogelijkheid voor deelnemers om zelf keuzes te maken uit enkele beleggingsmixen (van defensief tot neutraal tot offensief) en deze zijn ook weer gekoppeld aan de leeftijd van de deelnemer.

Besluitvorming door sociale partners en rol bestuur

De transitie naar het nieuwe pensioenstelsel is de grootste en meest ingrijpende hervormingsoperatie uit de geschiedenis van het Nederlandse pensioenstelsel. De transitie raakt alle onderdelen van het fonds waaronder de pensioenadministratie en -systemen, het vermogensbeheer en de communicatie met de deelnemers. De voorbereiding en transitie is complex, omdat er diverse partijen en doelgroepen betrokken zijn bij de besluitvorming.

Voorafgaand aan de transitie dienen sociale partners een besluit te nemen over de transitiedatum en de contractvorm van de nieuwe pensioenregeling waarin actieve deelnemers na de transitie een pensioenkapitaal gaan opbouwen. De sociale partners gaan ook over de gewenste ambitie (voor zowel ouderdomspensioen als nabestaandenpensioen) en het beschikbare premiebudget. Daarnaast dienen sociale partners een besluit te nemen over wat te doen met de in het verleden (tot de overgangsdatum) opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten: zij kunnen al dan niet een verzoek tot invaren doen.

Het bestuur dient de keuzes, besluiten en input van sociale partners te toetsen op haalbaarheid, evenwichtigheid en uitvoerbaarheid en beleid vast te stellen voor de uitvoering van de nieuwe regeling.

Het Verantwoordingsorgaan heeft (verzwaarde) adviesrechten en beoordeelt de beleidskeuzes van het bestuur. De Raad van Toezicht beoordeelt het proces, adviseert en kan tevens als sparring partner optreden.

Vorbereiding door bestuur

Ter voorbereiding van de transitie heeft het bestuur begin 2022 een stuurgroep ingesteld waarin vijf bestuurders zitting hebben die het bestuur en de commissies van het fonds vertegenwoordigen en waarbij de HR-director, tevens werkgeversbestuurder, de sociale partners vertegenwoordigt. Dit in verband met de afhankelijkheden onderling en de vormgeving van de samenwerking.

Daarnaast nemen twee externe adviseurs deel aan deze WTP-stuurgroep. De stuurgroep overlegt vanaf medio 2022 wekelijks, bewaakt het projectplan en tijdlijnen en koppelt periodiek terug naar het voltallige bestuur.

Vanaf 2021 heeft het bestuur diverse kennissessies gehad en worden in specifieke sessies bepaalde onderwerpen (stappen) uit het stappenplan doorlopen en besproken om tot een eigen denkrichting en afweging te komen vanuit het bestuur. Deze denkrichting en onderbouwing worden vastgelegd in een intern rapport (het zogenoemde “vastleggingsdocument”); dit rapport/document dient als handvat voor het bestuur in de afstemming met sociale partners, het VO en de RvT, en bij de verdere uitwerking en vorming van de nieuwe WTP-pensioenregeling. Ook vindt hierover overleg plaats met de uitvoeringsorganisatie(s).

Eind juni/begin juli 2022 heeft het fonds door een extern bureau laten onderzoeken hoeveel risico de individuele (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden willen en kunnen nemen. Het is van belang om de risicovoorkeuren van de deelnemers uit te vragen omdat de beleggingsrisico's in de nieuwe regeling straks bij de deelnemers komen te liggen.

De deelname (respons) aan dit zogenaamde risicobereidheidsonderzoek was goed zodat de uitkomsten voldoende inzicht geven in en bruikbaar zijn voor het bepalen van het toekomstig beleggingsbeleid.

Uit het onderzoek is gebleken dat de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden binnen alle leeftijdsgroepen best bereid zijn om wat risico te nemen met de beleggingen. Gemiddeld is de risicobereidheid van jongeren wel wat hoger dan bij de ouderen, maar leeftijd is niet de doorslaggevende factor; de persoonlijke kenmerken en de financiële situatie van een deelnemer hebben meer impact op de mate van meer/minder risico nemen. De risicovoorkeuren van de deelnemers waren sterk verdeeld: een derde kwam uit bij een (zeer) defensief profiel, een derde bij neutraal tot offensief en ruim een derde bij zeer offensief.

De nog vast te stellen risicohouding, beleggingsbeleid en het bepalen van het minimum en maximum risico (bandbreedtes) per leeftijdscategorie is sterk afhankelijk van het type pensioencontract waarvoor sociale partners kiezen alsmede de keuze voor wel of niet invaren.

Het bestuur heeft eind 2023 een beleidskader voor evenwichtige belangenafweging vastgesteld. Dit evenwichtigheidskader biedt houvast voor besluit- en beleidsvorming door het bestuur met name inzake de WTP en de verantwoording hierover richting alle belanghebbenden bij het fonds alsmede naar de overige fondsorganen zoals het VO en de RvT.

Het evenwichtigheidskader bevat kwalitatieve en kwantitatieve toetsingscriteria; afhankelijk van het te nemen (deel) besluit toetst het bestuur aan bepaalde criteria.

Status WTP-overleg sociale partners

Werkgever en vakbonden overleggen nog steeds met elkaar over de inhoud en ingangsdatum van de WTP-pensioenregeling. Wel heeft de werkgever (als premiebetaler een belanghebbende partij bij het fonds) aangegeven géén verzoek tot invaren te willen doen. Het bestuur is hierover in de loop van 2022 door de werkgever geïnformeerd, waarna het bestuur deze keuze van de werkgever voor niet-invaren heeft beoordeeld en getoetst op evenwichtigheid en uitvoerbaarheid. Na deze beoordeling en toetsing heeft het bestuur vastgesteld dat het kan en wil meewerken aan een keuze voor niet-invaren.

Niet-invaren betekent dat de tot de transitiedatum reeds opgebouwde pensioenaanspraken en de ingegane pensioenuitkeringen alsmede de opgebouwde buffers in de huidige DB-regelingen blijven en dat in de nieuwe (DC-) pensioenregeling bij € 0 gestart wordt met de opbouw van een pensioenkapitaal voor de actieve deelnemers. Bij niet-invaren heeft het fonds na de transitie te maken met een “open” DC-deel op basis van een FPO- of SPO-contractvorm en een “gesloten” DB-deel.

Voor het gesloten DB-deel zal dan onderzocht moeten worden hoe het toeslagbeleid kan en moet worden herzien in combinatie met een nieuw beleggingsbeleid en nieuwe bijstortingsregeling (bijstorting is alleen mogelijk voor het DB-deel). Met de werkgever zullen dan ook afspraken gemaakt moeten worden over de extra kosten voor administratie.

Datakwaliteit

Met het oog op de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel staat datakwaliteit meer dan voorheen in de belangstelling. Het fonds omarmt het Kader Datakwaliteit van de Pensioenfederatie, waarin door middel van zes fasen aandacht wordt gegeven aan datakwaliteit zowel voorafgaand aan, als tijdens en na de transitie. Bij niet-invaren kunnen de zes fasen op een later tijdstip meer gedetailleerd worden uitgewerkt en opgepakt. Hierbij kan het fonds dan ook gebruik maken van de ervaring die reeds door andere pensioenfondsen is opgedaan (best practice). Vooralsnog heeft het fonds, gelet op de keuze voor niet-invaren, geen uitvoerig onderzoek naar datakwaliteit c.q. geen extra controles van aanspraken op persoonsniveau laten uitvoeren. Wel is in 2023 bijzondere aandacht gegeven aan het controleren van door de salarisadministratie van MSD aan AZL geleverde data, met name brondata. Hierbij zal het aspect van het tijdig doorgeven van mutaties worden bewaakt. Verder zal als voorbereiding op de transitie goed worden gekeken naar het proces van de reguliere premieafdracht en de aansluiting van data tussen de salarisadministratie van MSD en AZL.

De aandacht voor datakwaliteit is een belangrijk onderwerp (speerpunt) in het bestuursplan van het bestuur.

Als zodanig komt het elke bestuursvergadering aan de orde. Ook staat dit onderwerp op de agenda van elke vergadering van de A&CC en komen de acties met betrekking tot datakwaliteit terug in de projectplanning van de stuurgroep.

Planning

Omdat er eind 2023 nog steeds geen akkoord is van sociale partners over de nieuwe regeling is een vroege transitie niet meer haalbaar. Daarnaast zal het bestuur tijd nodig hebben voor de uitwerking van de nieuwe regeling en afstemming hierover met het VO en de RvT. En ook de externe partijen waaraan werkzaamheden zijn uitbesteed, zullen tijd nodig hebben voor het inregelen van de nieuwe regeling.

De WTP-transitie zal derhalve bij ons fonds naar verwachting plaats gaan vinden tussen 1 januari 2027 en 1 januari 2028.

11. Vooruitblik 2024

Eind maart 2024 is naar aanleiding van de in 2023 uitgevoerde ALM-studie en met het oog op de WTP-transitie, besloten om de renteafdekking te verhogen van 65% naar 80%. Deze verhoging van de renteafdekking biedt het fonds meer bescherming in zogenaamde slechtweersscenario's en leidt tot een daling van het risico en daarmee tot een verlaging van het vereist eigen vermogen.

Ook heeft het fonds in april besloten tot verlaging van de eigen beleidsgrens voor inhaalindexatie van 145% naar 130% zodat er eerder, op basis van wettelijke regels, inhaalindexatie toegekend kan worden. Dit eveneens met het oog op de WTP-transitie.

De per 1 juli 2023 voor het eerst toegekende inhaalindexatie zal in 2024 administratief verwerkt worden. Het bestuur vindt het vervelend dat de verwerking is vertraagd maar het belang van een zorgvuldige verwerking prevaleert zodat alle deelnemers krijgen waar ze per 1 juli 2023 recht op hebben. Voor de pensioengerechtigden betekent dit uiteraard dat zij in 2024 een nabetaling krijgen met terugwerkende kracht tot 1 juli 2023.

De communicatie met alle deelnemers is en blijft in 2024 wederom een speerpunt.

Het fonds wil in 2024 stapsgewijs en doelgroepgericht gaan communiceren over de WTP-transitie. Alle deelnemers zullen periodiek geïnformeerd worden via de BeterPensioen, de website en de jaarlijkse deelnemersvergaderingen. Hierbij is het fonds wel afhankelijk van de voortgang in besluitvorming door sociale partners.

Ook keuzebegeleiding wordt steeds belangrijker en in dit kader moet niet alleen gecommuniceerd worden over de thans bestaande keuzemogelijkheden, maar mogelijk ook over de in de 'Wet herziening bedrag ineens' opgenomen ingediende wettelijke mogelijkheid om bij pensionering een bedrag ineens op te nemen. Deze nieuwe keuzemogelijkheid voor opname van een bedrag ineens treedt mogelijk op 1 januari 2025 in werking.

In 2024 zal de integratie van ESG in beleggingen, dat wil zeggen het meewegen van milieu-, sociale en governance-aspecten bij investeringsbeslissingen ter beperking van risico's, verder worden uitgewerkt door BC en bestuur, inclusief implementatie van ESG-reporting en uitwerken van de principes die bestuur en BC willen volgen.

Haarlem, 6 juni 2024

L. Eilers, voorzitter

P. Koopman

A. Koning, plaatsvervangend voorzitter

I. Hüttner

F. Mattijssen

I. Pennings

M. van Hal

O. Sanchez

I. Schreuder

12. Verslag Verantwoordingsorgaan (inclusief reactie van het bestuur)

Algemeen

Het Verantwoordingsorgaan (VO) heeft op grond van de Pensioenwet de bevoegdheid een oordeel te geven over het beleid van het bestuur en de uitvoering ervan, en over beleidskeuzes voor de toekomst. Daarnaast heeft het VO het recht advies uit te brengen over een aantal onderwerpen zoals vastgelegd in het Reglement VO van de Stichting Pensioenfonds MSD. Verder kan het VO het bestuur ongevraagd advies geven. Het reglement VO is per 1 juli 2023 door het bestuur in overleg met het VO gewijzigd.

Samenstelling VO

Het VO bestaat uit twee vertegenwoordigers van de actieve deelnemers (werknemers), twee namens de pensioengerechtigden en twee namens de werkgever. De zittingsduur van de leden van het VO is vier jaar met de mogelijkheid van herbenoeming. De samenstelling van het VO is aan het einde van het verslagjaar gewijzigd: mevrouw Dijcks is als vertegenwoordiger namens de deelnemers mevrouw Poulie opgevolgd. Per 1 januari 2024 waren de heren Verhagen en Oud volgens rooster aftredend. Naar aanleiding van de oproep tot kandidaatstelling voor (nieuwe) vertegenwoordigers van de pensioengerechtigden, is er geen aanmelding geweest. Dit betekent dat de heer Oud namens de pensioengerechtigden per 1 januari 2024 is herbenoemd. Ook de heer Verhagen is per deze datum herbenoemd namens de werkgever. Volgens een vastgesteld rooster zijn per 1 januari 2026 wederom drie leden aftredend (uit elke geleding één VO-lid).

Zelfevaluatie VO

Alle VO-leden vullen jaarlijks een vragenlijst in waarna de uitkomsten collectief worden besproken. Hierbij is vastgesteld dat het VO goed functioneert en er geen acties nodig zijn. De taken en verantwoordelijkheden van het VO zijn helder en de samenwerking tussen het bestuur en het VO verloopt goed. Dit geldt ook voor de samenwerking tussen het VO en de RvT.

Overleg en informatie

Het VO heeft in 2023 vijf keer vergaderd; daarnaast waren er drie gezamenlijke vergaderingen met het bestuur en drie gezamenlijke vergaderingen met de RvT. Ook heeft er een keer een additioneel overleg met betrekking tot de inhaalindexatie en WTP plaatsgevonden tussen bestuur, RvT en VO.

In de maand mei vindt een gezamenlijke vergadering plaats tussen het bestuur, het VO en de RvT, waarbij alle concept-jaarstukken, in aanwezigheid van de adviserend actuaire, de certificerend actuaire en de accountant worden toegelicht en besproken. De RvT legt in een separate gezamenlijke vergadering van de RvT en het VO verantwoording af aan het VO over haar uitvoering van taken en uitoefening van bevoegdheden door middel van een toelichting van het RvT-rapport aan het VO. Het VO heeft continu digitaal toegang tot fondsdocumenten. Het gaat om algemene fondsdocumenten, fondsdocumenten met betrekking tot risk & compliance, beleggingsdocumenten en WTP-documentatie. Verder de uitvoeringsovereenkomsten en studies en de correspondentie met toezichthouders. Tussentijds ontvangt het VO van het bestuur de (concept) besluitenlijsten van bestuursvergaderingen (inclusief motivering) en informatie over de financiële positie. Een keer per jaar ontvangt het VO een overzicht met informatie over communicatie met deelnemers.

Uitgebrachte adviezen

Het VO heeft in 2023 adviezen uitgebracht over de wijziging van de uitvoeringsovereenkomst met MSD B.V. en aangesloten ondernemingen per 1 januari 2023 in verband met de verlenging van de bijstortingsregeling en de wijziging van de toeslagambitie voor de actieve deelnemers, de wijziging van de klachten- en geschillenprocedure per 1 juli 2023 en de wijziging van het klachtenreglement per 1 januari 2024, de wijziging van het Reglement VO per 1 juli 2023, het communicatiejaarplan 2024 en het addendum bij het communicatiebeleidsplan in verband met proces keuzebegeleiding en ambitie keuzebegeleiding en de premie 2024. Naast deze zes wettelijke adviesaanvragen is het VO om advies gevraagd over het verlenen van een toeslag en inhaaltoeslag per 1 juli 2023 en de verwerking van WTP-kosten vanaf boekjaar 2023.

Het VO heeft met kritische blik de adviesaanvragen behandeld en heeft op onderdelen de discussie met het bestuur gevoerd. De adviezen die het VO heeft uitgebracht waren positief waarbij het bestuur heeft ingestemd met enkele door het VO voorgestelde wijzigingen in de fondsdocumenten.

Bevindingen

Het VO heeft geconstateerd dat het bestuur de aanbevelingen naar aanleiding van het vorige jaarwerk (boekjaar 2022) van de certificerend actuaire, de accountant en de RvT heeft besproken, afgehandeld of geadresseerd en onderbouwd heeft gedocumenteerd.

Het bestuur heeft in 2023 een bestuursplan opgesteld aan de hand waarvan bestuurlijke onderwerpen gedurende het jaar zijn behandeld. Het VO heeft gebruik gemaakt van het bestuursplan om de stappen van het bestuur te kunnen volgen. Het VO is van mening dat het bestuursplan goed werkt.

Een belangrijk thema in het verslagjaar was de inwerkingtreding van de Wet Toekomst Pensioenen (WTP) per 1 juli 2023 met, naast de voorbereiding op de toekomstige overgang naar een nieuw pensioenstelsel, ook aandacht voor de direct in 2023 van kracht geworden onderdelen keuzebegeleiding en de nieuwe klachtenprocedure. De klachtenregeling van PF MSD is aangepast aan de nieuwe klachtenprocedure. Eind 2023 is de Geschillen Instantie Pensioenfondsen (GIP) door de overheid aangewezen als officiële onafhankelijke instantie waar alle deelnemers met een geschil over hun pensioen(fonds) terecht kunnen. PF MSD heeft zich net als alle andere pensioenfondsen in Nederland aangesloten bij het GIP. Het VO is van mening dat het bestuur goed aandacht heeft gehad voor deze onderwerpen. Het VO volgt de WTP-transitie nauwlettend (onder andere via deelname aan webinars e.d.) en wordt hierover ook regelmatig door het bestuur geïnformeerd. In februari 2023 heeft het VO een gezamenlijke training met de RvT over dit onderwerp gehad en ook is het VO een aantal keren door (de voorzitter van) het bestuur bijgepraat over de stand van zaken bij de werkgever en het pensioenfonds.

Het VO ontvangt het zogenoemde WTP-vastleggingsdocument van het bestuur; dit is een intern fondsdokument waarin de denkrichting en onderbouwing van de diverse stappen (deelonderwerpen) door het bestuur van het fonds zijn vastgelegd. Met behulp van dit interne document kan het VO het traject en de afwegingen van het bestuur in de voorbereiding op de WTP-transitie volgen. Dit mede met het oog op de adviesrechten voor het VO.

Het VO heeft in 2023 met het bestuur gesproken over onder andere de WTP-kosten en de verwerking hiervan. Duidelijk is dat de WTP kostenverhogend is voor alle fondsen. Op grond van de WTP wordt het VO ook gevraagd een oordeel te geven over de gemaakte uitvoeringskosten. Het VO heeft vastgesteld dat de totale pensioenbeheerkosten van het fonds in 2023 binnen de kostenbegroting voor 2023 zijn gebleven. Het grootste deel van de kosten ligt vast op basis van contractuele afspraken. De variabele kosten zijn gerelateerd aan extra aandachtspunten of werkzaamheden in een jaar of volgen uit wetgeving of extra toezicht.

Het VO is van mening dat het bestuur oog heeft voor beheersing van de kosten bij zowel het pensioenbeheer als het vermogensbeheer. De kosten zijn regelmatig onderwerp van gesprek tussen het bestuur en het VO.

In het kader van evenwichtige belangenafweging hecht het VO veel waarde aan het door het bestuur eind 2023 vastgestelde evenwichtigheidskader aan de hand waarvan het bestuur inzichtelijk moet maken op welke wijze het bestuur de belangen van alle doelgroepen afweegt. In het format van de adviesaanvragen van bestuur aan VO werd hier door het bestuur op verzoek van het VO al aandacht aan besteed, maar een gestructureerde belangenafweging aan de hand van specifieke criteria en wegingsfactoren wordt voor het VO ook steeds belangrijker gelet op de door het bestuur nog te maken keuzes en beleid in het kader van de WTP.

Een ander belangrijk onderwerp in 2023 was het toeslagbeleid en het toeslagbesluit per 1 juli 2023. Het VO heeft vastgesteld dat er conform het in 2023 gewijzigde toeslagbeleid per 1 juli 2023 een volledige toeslag is verleend aan alle deelnemers op basis van de in het pensioenreglement vastgelegde ambitie (prijsontwikkeling). Daarnaast is er per 1 juli 2023, en voor het eerst in het bestaan van het fonds, een inhaaltoeslag verleend en kon een gedeelte (18%) van de toeslagachterstand ingehaald worden. Het VO is door het bestuur in een vroeg stadium meegenomen in de denkrichting (voorbereiding) van de uiteindelijke besluitvorming.

Het VO constateert voorts dat het bestuur samen met de A&CC veel aandacht besteedt aan de communicatie met alle doelgroepen waarbij de communicatie voor zover mogelijk wordt toegespitst op de specifieke doelgroepen. Ook de deelnemersvergaderingen zijn een belangrijk onderdeel in de communicatie met alle doelgroepen. In juni 2023 hebben wederom op drie locaties van MSD fysieke vergaderingen plaatsgevonden en daarnaast zijn twee online vergaderingen georganiseerd waarvan één in de avonduren. Het VO ziet dat hierbij diverse relevante onderwerpen aan bod zijn gekomen zoals de organisatie van het fonds (governance), de pensioenopbouw, het toeslagbeleid en de toeslagverlening, het beleggingsbeleid en de mogelijke veranderingen na de WTP-transitie. Het VO vindt dit positief.

Door het VO is vastgesteld dat het beleggingsbeleid in 2023 conform de in de ABTN opgenomen bepalingen is uitgevoerd.

Tot slot heeft het VO aan het eind van 2023 de besluitvorming rondom de pensioenpremie voor 2024 beoordeeld. Op basis van de door sociale partners gemaakte cao-afspraken is de premie per 1 januari 2024 gehandhaafd op circa 30%, zijnde de maximale doorsneepremie. Het VO heeft vastgesteld dat de pensioenopbouw vanaf 2024 weer iets verhoogd kan worden, dit mede als gevolg van de gewijzigde WTP-parameters.

Conclusie en oordeel

Op basis van de verkregen informatie en de diverse besprekingen, inclusief die met het bestuur en met de RvT, alsmede op basis van de hiervoor toegelichte bevindingen, concludeert het VO dat het bestuur het (voorgenomen) beleid consequent, adequaat en met volle inzet heeft uitgevoerd.

Het VO wil met dit positieve oordeel haar waardering hierover uitspreken.

Haarlem, 6 juni 2024

Reactie van het bestuur op verslag en oordeel van het Verantwoordingsorgaan boekjaar 2023

Het bestuur heeft met interesse kennis genomen van het verslag en het oordeel van het Verantwoordingsorgaan (VO).

Het bestuur ervaart de gezamenlijke vergaderingen met het VO als open en constructief. Er worden goede (beleidsmatige) discussies gevoerd, waarbij voldoende ruimte is voor de inbreng en overwegingen van beide fondsgremia. Het contact tussen het bestuur en VO is laagdrempelig. Het bestuur en het VO hebben dan ook regelmatig tussentijds contact gehad per e-mail, waarin het bestuur het VO informeerde over de gang van zaken binnen het fonds dan wel advies vroeg aan het VO.

De door het VO uitgebrachte adviezen hadden in 2023 betrekking op de wijziging van de uitvoeringsovereenkomst met MSD B.V. en aangesloten ondernemingen per 1 januari 2023, de klachten- en geschillenprocedure per 1 juli 2023, het klachtenreglement per 1 januari 2024, het Reglement VO per 1 juli 2023, het communicatiejaarplan 2024, het addendum bij het communicatiebeleidsplan in verband met het proces keuzebegeleiding en ambitie keuzebegeleiding en de premie voor 2024.

Het bestuur waardeert de ordelijke en nauwkeurige wijze waarop het VO invulling geeft aan zijn taken en bevoegdheden. De kritische houding van het VO en de positieve samen- en wisselwerking helpen het bestuur scherp en alert te blijven en zorgen voor extra “checks en balances” (systeem van wederzijdse controle, maatregelen en evenwicht). Het bestuur is van mening dat deze werkwijze en houding er voor zorgen dat het VO een toegevoegde waarde heeft voor het pensioenfonds.

Het bestuur is blij met het positieve oordeel van het VO en dankt het VO voor de fijne en constructieve samenwerking in 2023. Deze samenwerking biedt vertrouwen voor de toekomst waarin de werkzaamheden zullen toenemen gelet op de overgang naar de WTP. Het bestuur zet de huidige wijze van samenwerking in de komende jaren graag voort.

13. Verslag intern toezicht door Raad van Toezicht (inclusief reactie van het bestuur)

Algemeen

Dit rapport bevat de observaties, aandachtspunten, adviezen en het algemeen oordeel van de Raad van Toezicht (hierna, de raad) van Stichting Pensioenfonds MSD (hierna, het fonds) over het verslagjaar 2023.

De raad heeft als taak om doorlopend toezicht te houden op het beleid van het bestuur van Pensioenfonds MSD en op de algemene gang van zaken binnen het fonds. Dit houdt tenminste in het toezien op evenwichtige belangenafweging en een adequate risicobeheersing door het bestuur. Andere taken van de raad betreffen het:

- goedkeuren van het bestuursverslag en de jaarrekening;
- goedkeuren van de profielschets voor bestuurders;
- goedkeuren van het beleid inzake beloningen met uitzondering van de beloning van de raad zelf;
- toezicht op de sleutelfunctiehouder van de risicobeheerfunctie, interne auditfunctie en/of actuariële functie (als deze houder ook bestuurder van het pensioenfonds is); en
- toezicht op de door de compliance officer gunstbetoon uitgevoerde werkzaamheden.

Daarnaast staat de raad het bestuur met raad terzijde. Bij deze taken betreft de raad (de naleving van) de Code Pensioenfondsen¹⁾ en de VITP Toezichtcode.

Over de uitvoering van de taken en de uitoefening van de bevoegdheden legt de raad verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan en de werkgever.

In het verslagjaar heeft het bestuur de volgende voorgenomen besluiten ter goedkeuring aan de raad voorgelegd:

- het jaarverslag boekjaar 2022;
- de toetsing van het CV van een algemeen bestuurslid aan de profielschets.

De raad heeft tijdens het verslagjaar de volgende overleggen gehad:

- zesmaal een eigen overleg,
- driemaal met het bestuur,
- driemaal met het verantwoordingsorgaan,
- tweemaal gezamenlijk met het bestuur en het verantwoordingsorgaan.

Daarnaast heeft de raad diverse commissievergaderingen als toehoorder bijgewoond en is er regelmatig contact geweest met bestuurders buiten de vergaderingen om. De raad heeft ook een overleg gehad met de sleutelfunctiehouders risicobeheer en interne audit. Tot slot heeft de raad diverse webinars van AZL bijgewoond. De raad blijft hiermee op de hoogte van de ontwikkelingen bij deze belangrijke pensioenuitvoerder van het fonds.

Verder zorgt de raad ook via seminars van onder andere de Pensioenfederatie en door contacten met andere pensioenfondsen dat zij van de actuele ontwikkelingen in de sector op de hoogte blijft.

Begin 2023 heeft de raad een zelfevaluatie uitgevoerd. De uitkomst van deze collectieve evaluatie is dat er een goede groepsdynamiek is. Er is sprake van een open en prettige sfeer waarin met positieve energie wordt samengewerkt. Mede door de aanwezigheid van verschillende expertises en persoonlijkheden is er een goede onderlinge verdeling van taken die efficiënt worden opgepakt. De leden van de raad hebben voldoende tijd voor de uitoefening van hun taak en er is een goede verstandhouding met het bestuur en verantwoordingsorgaan. Aandachtspunt is het fungeren als sparringpartner/klankbord

1) Op 1 januari 2024 is de nieuwe Code Pensioenfondsen 2024 in werking getreden. Het pensioenfonds dient in 2024 aan de wijzigingen te voldoen en moet hierover in het jaarverslag over 2024 rapporteren. Per 1 januari 2024 zal de VITP-toezichtcode als een aparte code in de pensioensector worden ingetrokken en is deze geïntegreerd in de Code Pensioenfondsen.

richting het bestuur. De raad nodigt het bestuur uit vaker een beroep te doen op de klankbordfunctie van de raad, mede gezien alle ontwikkelingen met betrekking tot WTP.

Per 1 januari 2023 zijn de drie leden van de raad herbenoemd door het bestuur na bindende voordracht van het verantwoordingsorgaan.

Thema's verslagjaar 2023

Vorbereiding overgang naar de Wet Toekomst Pensioenen (WTP)

Er is vertraging in de besluitvorming bij de sociale partners. De keuze om wel of niet in te varen is een belangrijke keuze met risico's en gevolgen voor het fonds die evenwichtig afgewogen moeten worden. Deze keuze heeft veel impact op zowel de administratieve uitvoering, de communicatie als het beleggingsbeleid.

De vierde uitvraag van DNB over de status rond de WTP-transitie laat nog belangrijke openstaande punten zien. Dit zijn o.a. afspraken met de accountant over datakwaliteit, afspraken over mijlpalen met de pensioenuitvoerder en afspraken over de koppeling tussen Pensioen- en Vermogensbeheer.

De resterende doorlooptijd tot de wettelijke richtdata van het Transitie- en het Implementatieplan laat weinig speling zien. Ondanks dat de transitiedatum zelf opgeschoven is, dient de concretisering van de planning en mijlpalen daarom op korte termijn opgepakt te worden.

Het bestuur heeft veel aandacht voor de voorbereiding op de overgang naar WTP en de raad realiseert zich dat de situatie complex is. De raad heeft een aantal kritische vragen gesteld aan het bestuur over de voortgang van de WTP-transitie en een eventueel plan B (invaren c.q. niet-invaren). Het proces om te komen tot concrete afspraken en een concrete planning loopt nog.

De raad wordt door het bestuur mondeling en schriftelijk geïnformeerd over de ontwikkelingen rond WTP. Daarnaast wordt de raad over de ontwikkelingen bijgepraat tijdens de gezamenlijke overleggen met het bestuur of tussentijds via de voorzitter van het bestuur. De raad constateert dat de communicatie over de voortgang rond WTP, vanuit het bestuur aan de raad en aan het verantwoordingsorgaan extra aandacht verdient. Zowel de onderbouwing, vastlegging en archivering van de voortgang als de terugkoppeling aan de fondsgremia zijn hierbij van belang.

Evenwichtige belangenafweging

Evenwichtige belangenafweging zal in alle aspecten een belangrijke rol spelen bij de overgang naar WTP. In het najaar 2023 heeft het bestuur onder begeleiding van de adviseur Mercer meerdere sessies gehouden over evenwichtigheid. Dit heeft geresulteerd in een beleidskader evenwichtigheid dat niet alleen voor de WTP, maar ook breder ingezet wordt bij afwegingen en besluiten.

De raad kijkt vanuit evenwichtige belangenafweging nauwlettend naar de kwalitatieve en kwantitatieve onderbouwing bij invaren dan wel niet invaren. Dat geldt ook voor de vertaalslag van het risicopreferentieonderzoek bij de vaststelling van de risicohouding en de inrichting van het beleggingsbeleid voor de pensioenregeling in het nieuwe stelsel. De raad ziet beide als een belangrijk aandachtspunt.

Adequaat bestuur

Het fonds heeft zijn goede financiële positie mede te danken aan een solide beleggingsbeleid. Het bestuur heeft per 1 juli 2023 een (volledige, reglementaire) verhoging van 5,0% voor de (opgebouwde) pensioenen van de actieve deelnemers (werknemers), gewezen deelnemers (oud-werknemers) en pensioengerechtigden kunnen toekennen. Door de goede financiële positie van het

fonds is besloten om naast deze indexatie ook een inhaalindexatie toe te kennen. Door de zogenoemde 'inhaalindexatie' wordt de (in vorige jaren) gemiste indexatie alsnog (gedeeltelijk) gegeven.

De raad constateert dat met betrekking tot het toeslagbesluit en de inhaalindexatie een evenwichtig proces is doorlopen. De administratie van en communicatie over de (inhaal)indexatie vraagt om zorgvuldigheid en heeft veel aandacht. Het bestuur en de Administratie & Communicatiecommissie (A&CC) zijn hier nauw bij betrokken en voeren dat zorgvuldig uit.

De doelstellingen uit het bestuursplan vormen een leidraad voor het bestuur en de raad wordt geïnformeerd over de voortgang. De meeste doelstellingen uit het bestuursplan zijn gehaald. Waar de doelstellingen nog niet geheel zijn afgerond is de verdere uitwerking opgenomen in het bestuursplan 2024. De raad wordt goed op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen en opvolging van het bestuursplan.

In 2023 heeft het bestuur een uitgebreide ALM-studie uitgevoerd. De raad is positief over de grondige aanpak met o.a. een second opinion op de belangrijke inputparameters en met het brede scala aan doorgekende realistische varianten. Het eerste deel van de ALM-studie over de DB-regeling bij de keuze om niet in te varen is afgerond. Het tweede deel van de ALM-studie betreft de DC-regeling in het nieuwe stelsel en dient nog uitgevoerd te worden. Vanwege het uitblijven van een akkoord tussen sociale partners staat dit on hold. De raad volgt het proces met belangstelling.

Versterking governance

In 2023 zijn drie bestuursleden herbenoemd voor een periode van 4 jaar. Er is een bestuurslid benoemd namens de gepensioneerden. De raad constateert dat het bestuur de (her)benoemingen zorgvuldig onderbouwd en vastgelegd heeft.

De opvolging van het in 2022 afgetreden bestuurslid namens de werkgever heeft langer geduurd dan verwacht. De opvolging is opgepakt door het bestuur met het benoemen van een aspirant bestuurslid dat al bij vergaderingen aanzit. Naar verwachting zal deze aspirant-bestuurder in de loop van 2024 formeel als bestuurslid benoemd worden. De raad constateert dat het vinden van geschikte kandidaten voor het bestuur en de commissies uitdagender wordt.

Het bestuur heeft het onderzoek naar het governance model na overgang naar de WTP uitgesteld vanwege de latere transitiedatum. De benodigde deskundigheid en competenties in de voorbereiding op de overgang naar de WTP blijft een aandachtspunt. Onder andere kennis van IT, datakwaliteit en communicatie wordt steeds belangrijker. De raad ziet een goede ontwikkeling met de versterking van het bestuur op deze aandachtsgebieden.

De bestuurlijke werkdruk is hoog en zal naar verwachting de komende jaren nog meer toenemen. Het bestuur heeft hier aandacht voor en wil meer gebruik gaan maken van ondersteuning van onder andere de leden van de commissies. Met name de beschikbare tijd van de bestuursleden die tevens sleutelfunctiehouder zijn, is een aandachtspunt.

Zorgvuldig risicomanagement

De Risico & Compliance Commissie (R&CC) ziet toe op het risicomanagementproces van het pensioenfonds en borgt dat het fonds voldoet aan de voor het fonds van toepassing zijnde actuele wet- en regelgeving op het gebied van compliance. De R&CC adviseert en faciliteert daarbij het bestuur en de overige commissies bij de uitvoering van het risicomanagement en compliancevraagstukken.

IT en datakwaliteit

Pensioenfondsen moeten beschikken over een beheerste en integere bedrijfsvoering. Aantoonbare datakwaliteit is een noodzakelijke voorwaarde om aan die vereisten te voldoen. De raad ziet dat het bestuur aandacht heeft voor datakwaliteit. Het bestuur is bezig met het definiëren van Kritische Data Elementen (KDE's) die van belang zijn bij het niet-invaren. Als de sociale

partners toch kiezen om in te varen, dan heeft dat een grote impact op het project datakwaliteit. De raad adviseert het bestuur daarop te anticiperen.

De raad vindt de uitvoering van het datakwaliteitsonderzoek essentieel onder andere vanwege WTP. Ook speelt het feit dat AZL overstapt op een nieuw IT-systeem en het fonds nu nog geadministreerd wordt in een oude versie van het bestaande IT-systeem (Compas). Hier is sprake van stapelrisico.

De raad constateert het belang van het vereenvoudigen van de regeling, maar begrijpt dat dit door geringe IT-capaciteit bemoeilijkt wordt. Door inzet op het nieuwe systeem is er minder kennis en capaciteit voor Compas beschikbaar vanuit AZL.

Het belang van datakwaliteit en beschikbare (IT-)deskundigheid wordt aangetoond door de problematiek rond de uitvoering van de (inhaal)indexatie. De raad adviseert afspraken te maken met AZL en deze vast te leggen om de kennis en capaciteit te borgen voor de administratie van het fonds.

Naar aanleiding van de uitgevoerde audit AFAS 2023 is gebleken dat de juistheid en tijdigheid van de aanlevering door de werkgever aan AZL een risico vormt. In 2023 zijn er diverse maatregelen genomen om de aanlevering vanuit de werkgever te verbeteren. In 2024 zal er opnieuw een audit worden uitgevoerd om de werking van de maatregelen te controleren. Onder WTP zullen door het karakter van DC de tijdigheid en juistheid van data nog belangrijker worden. De raad adviseert concrete afspraken te maken met MSD, AZL en de vermogensbeheerders over de rol- en taakverdeling en over de financiële consequenties van een onjuiste of late aanlevering of verwerking.

Vanaf 17 januari 2025 moeten de wettelijke regels geïmplementeerd zijn van de 'Digital Operational Resilience Act' (hierna 'DORA'). De DORA is onderdeel van Europese wetgeving om de digitale weerbaarheid van alle financiële instellingen binnen de Europese Unie te verbeteren en te harmoniseren. Pensioenfondsen moeten hier ook aan voldoen. Kennis over IT, cybercrime en informatiebeveiliging binnen het bestuur en de raad is een belangrijk aandachtspunt. De raad volgt de ontwikkelingen nauwgezet.

ESG-risico's

Door ITS zijn ESG-rapportages opgesteld die het bestuur duidelijk beter inzicht geven in de ESG-voetafdruk. Het bestuur heeft de ESG-risico's en de ESG-rapportages tijdens een trainingsdag in het najaar 2023 verder uitgediept. Het ESG-beleid en de uitvoering ervan zullen als gevolg hiervan worden herzien. Vanaf 2024 zijn de ESG-risico's onderdeel van de risicomatrix. De raad constateert dat het bestuur flinke stappen heeft gezet op het gebied van ESG en het onderwerp goed onder de aandacht is van het bestuur.

Communicatie

De raad ziet dat het bestuur veel zorg, aandacht en betrokkenheid heeft voor communicatie aan de deelnemers. Vanuit het communicatiejaarplan 2023 is een aantal acties doorgeschoven vanwege vertraging in het WTP-traject. De niet-WTP-gerelateerde acties zijn wel afgerond. De A&CC is bezig met het opstellen van het communicatiebeleidsplan 2024-2026, waarin de openstaande acties uit 2023 worden meegenomen.

De raad constateert dat de deelnemersbijeenkomsten in 2023 goed zijn verlopen. Er was een goede opkomst en veel ruimte voor vragen. Een ander onderdeel uit het jaarplan 2023 was een actie met cadeaubonnen bij het opgeven van een e-mailadres. Dit heeft een goed resultaat gehad.

Zorgplicht en keuzebegeleiding

Per 1 juli 2023 zijn er nieuwe wettelijke eisen rond de zorgplicht en keuzebegeleiding over tijdige, transparante en begrijpelijke communicatie richting de deelnemers. Dit zal met name een belangrijke rol spelen bij de overgang naar WTP. Geconstateerd is

dat de communicatie hiervan al op een goed niveau ligt. Naar de toekomst toe gaat het fonds onderzoeken of en in welke mate aanpassing van het niveau van zorgambitie gewenst is.

Klachten en geschillen

De algemene ledenvergadering van de Pensioenfederatie heeft in juni 2022 ingestemd met de nieuwe gedragslijn 'Goed omgaan met klachten', die uiterlijk op 1 januari 2024 geïmplementeerd moet zijn. Deze gedragslijn regelt het behandelen, rapporteren en leren van klachten van deelnemers.

Om te zien waar de pensioenfondsen staan, is in het najaar van 2023 een 1-meting uitgevoerd onder leden van de Pensioenfederatie. Ten opzichte van de 0-meting eind 2022, is ook bij het fonds de score fors verbeterd door de genomen maatregelen. De A&CC verzamelt de klachten om inzicht te krijgen in mogelijke leer- en verbeterpunten én om hierover in gesprek te gaan met AZL.

Algemeen oordeel en adviezen

De raad van toezicht heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het pensioenfonds. De raad ziet dat goede opvolging is gegeven aan de adviezen en aandachtspunten uit het rapport van de raad over 2022. Door de goede financiële positie heeft het bestuur een verhoging van 5,0% kunnen toekennen en daarnaast een inhaalindexatie. Ook bij de voorbereidingen voor WTP, de deelnemerscommunicatie en op het gebied van ESG zijn goede stappen gezet. De raad complimenteert het bestuur en de commissies met de verrichte werkzaamheden en resultaten in 2023.

De raad adviseert het bestuur om:

- Een planning op te stellen en mijlpalen te bepalen voor invaren c.q. niet-invaren (in relatie tot besluitvorming sociale partners). Zowel de onderbouwing, vastlegging en archivering van de voortgang in het geheel als de terugkoppeling aan de fondsgremia zijn hierbij van belang.
- Afspraken vast te leggen om de kennis en capaciteit te borgen voor de administratie van het fonds voor continuering huidige uitvoering en voor de transitie.
- Datakwaliteit van de huidige data te onderzoeken en waar nodig te corrigeren (get clean) en vervolgens op orde te houden (stay clean). Hierbij te anticiperen op zowel invaren als niet-invaren.
- Afspraken te maken met MSD, AZL en de vermogensbeheerders over de rol- en taakverdeling en over de financiële consequenties van een onjuiste of late aanlevering of verwerking van mutaties en gegevens.

De raad zal de opvolging van de adviezen monitoren en hierover rapporteren in het rapport over 2024.

Speerpunten 2024

De raad heeft voor het toezicht over 2024 de volgende onderwerpen/ speerpunten benoemd om met extra belangstelling te volgen:

1. Voorbereiding transitie naar de WTP en met name aandacht voor:
 - a. De governance samenstelling met de bestaande en toekomstige rollen, taken, kennis en kunde en eventuele aanpassing van de profielschets(en), mede naar aanleiding van de actualisering van het servicedocument 'besturen van een pensioenfonds' van de Pensioenfederatie;
 - b. Communicatie over WTP en vastlegging van het WTP-proces;
 - c. Risicomanagement (transitie naar het) WTP inclusief scenarioanalyse;
 - d. Kwantitatieve en kwalitatieve onderbouwing evenwichtige belangenafweging en de kwaliteit van de besluitvorming;
 - e. Vertalen van de risicohouding naar beleggingsbeleid voor DC en (in geval van niet-invaren) inzicht in combinatie DC met DB.
2. Tijdige en beheerste operationele implementatie met onder andere:

- a. IT & Datakwaliteit (van o.a. zes-fasen-kader-datakwaliteit)
 - b. Digital Operations Resilience Act (DORA)
- 3. Integraal risicomanagement
 - a. inclusief (follow-up van) de uitvragen externe toezichthouders
 - b. Eigen Risicobeoordeling (ERB)

De Raad van Toezicht

Dhr. C. de Wuffel (voorzitter)

Mw. N. Platenburg

Dhr. R. Hommes

Reactie van het bestuur op verslag van de Raad van Toezicht boekjaar 2023

Het bestuur heeft met aandacht kennis genomen van het rapport van de Raad van Toezicht (RvT) als intern toezichtorgaan. Het rapport van de RvT is door de RvT toegelicht en besproken in de gezamenlijke vergadering van het bestuur en de RvT op 14 mei 2024.

Het bestuur kan zich vinden in het (positieve) algemeen oordeel van de RvT en hecht veel waarde aan de adviezen en aanbevelingen van de RvT; deze zorgen voor extra 'checks en balances' en helpen het bestuur in het streven naar een continue verbetering. Het bestuur zal zich beraden over de wijze waarop opvolging kan worden gegeven aan de gedane adviezen en aanbevelingen en blijft hierover graag in gesprek met de RvT. Er wordt ook waarde gehecht aan de wijze waarop de RvT invulling geeft aan zijn toezichthoudende en adviserende taak. Hierdoor kan het bestuur de integere en beheerste bedrijfsvoering van het fonds verder versterken. Regelmatig maakt het bestuur gebruik van de RvT-leden als sparringspartner. Er wordt gespard over actuele ontwikkelingen en specifieke onderwerpen. Dit draagt bij aan de inzichten van het bestuur, een efficiëntere besluitvorming en de verder optimalisatie van het fondsbeleid.

Het bestuur stelt de kritische houding van de RvT met betrekking tot het WTP-traject op prijs en neemt de aanbevelingen van de RvT met betrekking tot het WTP-project graag over. Het bestuur is het eens met de RvT over het belang van een snelle informatievoorziening en communicatie over de WTP aan zowel de overige fondsgremia als ook aan alle deelnemersgroepen.

Het bestuur dankt de RvT voor haar werkzaamheden en de goede en constructieve samenwerking in 2023. Deze samenwerking biedt vertrouwen voor de toekomst waarin de werkzaamheden zullen toenemen gelet op de WTP-transitie.

Jaarrekening

Balans per 31 december

na resultaatverdeling, in duizenden euro

Activa	31 december 2023	31 december 2022
Beleggingen voor risico pensioenfondsen [1]		
Zakelijke waarden	1.547.562	1.462.778
Vastrentende waarden	1.643.885	1.375.785
	3.191.447	2.838.563
Herverzekerd arbeidsongeschiktheidsrisico [2]	5.084	4.833
Vorderingen en overlopende activa [3]	1.151	246
Liquide middelen [4]	7.256	11.095
	3.204.938	2.854.737

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Passiva	31 december 2023	31 december 2022
Reserves		
Solvabiliteitsreserve [5]	470.267	407.921
Extra Reserve [6]	510.248	506.918
Bestemmingsreserve (toeslagendepot) [7]	0	0
Reserve gedeeltelijk arbeidsongeschikten [8]	341	384
	980.856	915.223
Technische voorzieningen		
Voorziening pensioenverplichtingen [9]	2.214.413	1.929.011
Wachttijdvoorziening [10]	2.651	4.151
Voorziening herverzekerd arbeidsongeschiktheidsrisico [11]	5.084	4.833
	2.222.148	1.937.995
Kortlopende schulden en overlopende passiva [12]	1.934	1.519
	3.204.938	2.854.737

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Staat van baten en lasten

in duizenden euro

	2023	2022
Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfondsen		
Directe beleggingsopbrengsten [13]	247	-52
Indirecte beleggingsopbrengsten [14]	340.122	-978.214
Kosten van vermogensbeheer (kasstroom) [15]	1.371	1.620
	341.740	-976.646
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers [16]	49.883	49.341
Saldo van overdrachten van rechten [17]	1.065	9.114
Pensioenuitkeringen [18]	-40.897	-35.034
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfondsen [19]		
Premies	-37.833	-55.440
Toeslagverlening	-153.213	-214.156
Afkoop	15	1
Intresttoevoeging	-64.381	13.135
Overgenomen pensioenverplichtingen	-3.964	-10.903
Uitkeringen eigen rekening	40.415	34.602
Overgedragen pensioenverplichtingen	2.263	1.749
Technisch resultaat	2.030	-1.638
Correcties	-206	-151
Flexibilisering	-169	57
Mutaties arbeidsongeschiktheid	-2.244	-2.734
Wijziging excasso	1.132	969
Wijziging RTS	-68.110	899.124
Wijziging prognosetafel	0	-15.328
Wijziging ervaringssterfte	0	2.653
Wijziging stelposten	-1.137	181
	-285.402	652.121

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

	2023	2022
Mutatie wachttijdvoorziening [20]	1.500	373
Herverzekering		
Premies [21]	-1.534	-1.251
Uitkeringen uit herverzekering [22]	690	613
	-844	-638
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten [23]	-2.235	-2.213
Overige baten en lasten [24]	823	-1
Saldo van baten en lasten	65.633	-303.583
Bestemming van het saldo		
Solvabiliteitsreserve	62.346	-96.571
Extra reserve	3.330	-204.111
Bestemmingsreserve (toeslagendepot)	0	-2.800
Reserve gedeeltelijk arbeidsongeschikten	-43	-101
	65.633	-303.583

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Kasstroomoverzicht

in duizenden euro

	2023	2022
Pensioenactiviteiten		
Ontvangsten		
Bijdragen van werkgevers en werknemers	49.883	49.341
Uitkeringen uit herverzekering	804	760
Overgenomen pensioenverplichtingen	3.840	10.899
Overige	825	0
	55.352	61.000
Uitgaven		
Uitgekeerde pensioenen	-40.761	-35.047
Overgedragen pensioenverplichtingen	-2.775	-1.785
Premies herverzekering	-1.534	-1.251
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	-1.873	-2.154
Overige	-191	70
	-47.134	-40.167
Beleggingsactiviteiten		
Ontvangsten		
Directe beleggingsopbrengsten	164	0
Verkopen en aflossingen beleggingen	201.308	269.932
Kosten vermogensbeheer	2.270	2.525
Overige	0	16
	203.742	272.473
Uitgaven		
Aankopen beleggingen	-214.896	-289.425
Kosten vermogensbeheer	-896	-905
Directe beleggingsopbrengsten	-7	-52
Overige	0	-209
	-215.799	-290.591
Mutatie geldmiddelen	-3.839	2.715
Saldo geldmiddelen 1 januari	11.095	8.380
Saldo geldmiddelen 31 december	7.256	11.095

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

Continuïteitsveronderstelling

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de continuïteitsveronderstelling.

Toepassing richtlijnen voor de jaarverslaggeving

Stichting Pensioenfonds MSD heeft bij de samenstelling van dit jaarverslag de uitgangspunten van Titel 9 Boek 2 BW toegepast, alsmede de richtlijnen voor de jaarverslaggeving (RJ), waarvan in het bijzonder RJ 610.

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar.

Schattingswijziging

In 2023 zijn er geen schattingswijzigingen geweest.

Stelselwijzigingen

In 2023 hebben zich geen stelselwijzigingen voorgedaan.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

In de technische voorziening (TV) is een stelpost opgenomen voor de per 1 juli 2023 toegezegde inhaalindexatie. Deze inhaalindexatie is nog niet verwerkt in de pensioenadministratie en daarom is de toename van de voorziening pensioenverplichtingen extracomptabel geschat op € 55,253 miljoen en als zodanig meegenomen in de vaststelling van de TV per 31 december 2023.

De stelpost voor de inhaalindexatie in de TV is op dit moment de best mogelijke schatting op basis van door AZL verstrekte voorlopige deelnemersbestanden van de per 1 juli 2023 geregistreerde bedragen aan individuele toeslagachterstanden. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schatting. Dit is naar verwachting een prudente inschatting.

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg

alle risico's van een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen.

Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post "vorderingen of schulden uit hoofde van effectentransacties".

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als indirecte beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vorderingen

Vorderingen worden opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de nominale waarde.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is conform de indirecte methode opgesteld. Er is onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en beleggingsactiviteiten.

Waardering

Beleggingen voor risico pensioenfondsen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. Slechts indien de reële waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs.

Vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Na de eerste verwerking worden vorderingen en overlopende activa gewaardeerd op basis van geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Zakelijke waarden

De ter beurse genoteerde aandelen worden gewaardeerd tegen de beurswaarde ultimo boekjaar. De niet ter beurse genoteerde fondsen worden gewaardeerd tegen actuele waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende beleggingen zijn gewaardeerd op marktwaarde.

Vastrentende waarden

De ter beurse genoteerde obligaties worden gewaardeerd tegen de beurswaarde ultimo boekjaar. De niet ter beurse genoteerde fondsen worden gewaardeerd tegen actuele waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende beleggingen zijn gewaardeerd op marktwaarde.

Derivaten

Beleggingen in beursgenoteerde derivaten worden gewaardeerd tegen de op 31 december bekende marktprijzen. Beleggingen welke onderhands zijn gekocht, waarvoor geen directe marktwaardering beschikbaar is, worden gewaardeerd met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingsmodellen. RJ 610 schrijft voor dat derivaten met een negatieve waarde op de passiva zijde van de balans moeten worden weergegeven.

Herverzekering arbeidsongeschiktheidsrisico

Het fonds heeft in het verleden ter dekking van het premievrijstellings- en loondervingsrisico bij arbeidsongeschiktheid gelijkblijvende jaarlijkse pensioenuitkeringen herverzekerd, dus zonder rekening te houden met een mogelijke indexatie van deze gelijkblijvende pensioenuitkeringen. De contante waarde van de in de toekomst van de herverzekeraar(s) op basis van deze herverzekeringscontracten te ontvangen uitkeringen wordt aan de activazijde van de balans opgenomen. De contante waarde van de in de toekomst nog op te bouwen aanspraken (inclusief eventueel al verleende indexaties) is aan de passivazijde van de balans in de technische voorziening (herverzekering) begrepen. Vanaf boekjaar 2019 zijn de toekomstige onvoorwaardelijke indexaties die zijn opgenomen in de herverzekeringscontracten meegenomen in de berekening van de TV voor de betreffende herverzekerde aanspraken.

Deze posten hebben dus uitsluitend betrekking op een beperkte en gesloten groep arbeidsongeschikte deelnemers voor wie het pensioenfonds nog een risico loopt (het arbeidsongeschiktheids- en indexatierisico). Daarnaast heeft het fonds met ingang van boekjaar 2011 (per einde 2011) de contante waarde van de verzekerde uitkeringen in verband met arbeidsongeschiktheid waar indexatie is meeverzekerd en het fonds een mogelijk kredietrisico loopt, zowel aan de actiefzijde van de balans als in de technische voorzieningen opgenomen.

Reserves

Solvabiliteitsreserve

De hoogte van de solvabiliteitsreserve is minimaal gelijk aan nul en maximaal gelijk aan de grens die door De Nederlandsche Bank (DNB) is gesteld voor het Vereist Eigen Vermogen. Vanaf 1-1-2007 (invoering Financieel Toetsingskader) wordt de maximale hoogte van de solvabiliteitsreserve bepaald door hetgeen in dat kader ten aanzien van het Vereist Eigen Vermogen is vastgelegd. Extra reserve

Deze reserve dient ter opvang van mutaties in de solvabiliteitsreserve en het dekken van andere algemene risico's. Jaarlijks wordt, nadat de voorziening pensioenverplichtingen en alle overige technische voorzieningen en de solvabiliteitsreserve op een voldoende peil zijn gebracht, het resultaat van het fonds ten gunste dan wel ten laste van de extra reserve gebracht.

Bestemmingsreserve (toeslagendepot)

Deze bestemmingsreserve is gevormd in 2021 op grond van een addendum bij de uitvoeringsovereenkomst tussen MSD B.V. en Pensioenfonds MSD. MSD B.V. heeft in 2021 eenmalig 4,5 miljoen gestort in dit depot dat was bestemd voor aanvullende

toeslagverlening aan de oud-werknemers die in verband met de afsplitsing in juni 2021 zijn overgegaan naar Organon&Co. Per 1 juli 2021 is vanuit dit depot een aanvullende toeslag van 0,5% toegekend aan deze groep oud-werknemers zijnde het (positieve) verschil tussen de verhoging van de actieven (o.b.v. loonontwikkeling) en de niet-actieven (o.b.v. prijsontwikkeling) op deze datum. Per 1 juli 2022 was de verhoging voor de niet-actieven (o.b.v. prijsontwikkeling) hoger dan de verhoging van de actieven (o.b.v. loonontwikkeling) en was er dus geen aanvullende toeslagverlening van toepassing. Een onttrekking aan het toeslagendepot voor de aanvullende toeslag wordt vastgesteld op basis van de contante waarde van de te verlenen aanvullende toeslag, berekend op basis van de marktrente en de overige fondsgrondslagen vermenigvuldigd met de actuele nominale (marktwaarde) dekkingsgraad van het Pensioenfonds op het moment van toekenning van de toeslag. Over het (resterende) saldo van het toeslagendepot per ultimo van enig jaar vergoedt het Pensioenfonds het rentetarief zoals dat gehanteerd is voor de rekening courant rekening van het pensioenfonds over dat jaar (Ester rente minus 10 basispunten). Deze rente kan ook negatief zijn. Per 31 december 2022 is het resterende bedrag van deze bestemmingsreserve vrijgevallen omdat er door een wijziging van de toeslagregeling voor actieven vanaf 1 januari 2023 geen sprake meer is van een verschil in toeslagverlening tussen actieven en niet-actieven. Vanaf 2023 ontvangen alle deelnemers (actieven en niet-actieven) dezelfde verhoging o.b.v. prijsontwikkeling.

Reserve gedeeltelijk arbeidsongeschikten

Voor personen die gedeeltelijk arbeidsongeschikt waren op het moment van wisseling van de herverzekeringsovereenkomst, loopt het pensioenfonds het risico dat bij herziening van het arbeidsongeschiktheidspercentage, wegens dezelfde ziekteoorzaak, een hogere uitkering verstrekt dient te worden. Deze hogere uitkering is niet meer via de herverzekering gedekt. Derhalve is hiervoor een voorziening getroffen.

De berekening van deze reserve is gebaseerd op dezelfde actuariële grondslagen als bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen.

Hierbij wordt rekening gehouden met een jaarlijkse aanpassing van de pensioenuitkeringen wegens arbeidsongeschiktheid ter grootte van 2%.

Technische Voorzieningen

De voorziening betreft de verplichting in verband met de pensioenaanspraken van de deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden. De voorziening is bepaald op basis van de per balansdatum opgebouwde rechten van de deelnemers in overeenstemming met de bepalingen van het pensioenreglement.

Door deze methode van bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen kan geen financieringsachterstand ontstaan.

De voorziening herverzekerde pensioenverplichtingen is berekend als de contante waarde van de periodieke uitkeringen die het pensioenfonds verwacht te ontvangen van de herverzekeraar, als gevolg van reeds opgetreden arbeidsongeschiktheid.

Het gaat hierbij om vrijgestelde voortzetting van de pensioenopbouw, excedent-arbeidsongeschiktheidspensioenen, WGA-hiaatpensioenen en 10% aanvullende (excedent-) arbeidsongeschiktheidspensioenen. De waardering geschiedt op actuele waarde. Dit betreffen alleen onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen en er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisstijgingen. Er wordt rekening gehouden met een voorzienbare trend in overlevingskansen.

In de TV is de wachttijdvoorziening opgenomen. Deze wachttijdvoorziening betreft de reservering van de in de premie begrepen opslag voor dekking van het premievrijstellingsrisico. Bij het optreden van een schade als gevolg van het premievrijstellingsrisico wordt de contante waarde van de opgetreden schade, voor zover niet gedekt uit herverzekering, aan de wachttijd voorziening onttrokken. De wachttijdvoorziening is minimaal gelijk aan tweemaal de in de premie begrepen opslag voor dekking van het premievrijstellingsrisico en is maximaal gelijk aan driemaal de in de premie begrepen opslag voor dekking van het premievrijstellingsrisico.

De berekening van de voorziening is gebaseerd op de navolgende actuariële grondslagen:

Overlevingstafels

Mannen/vrouwen: AG prognosetafel 2022, startjaar 2024 (2022: AG prognosetafel 2022, startjaar 2023), met correctiefactoren op de sterftekansen gebaseerd op het gemiddelde van inkomensklasse "Hoog-Midden" en "Hoog" volgens Mercer ES2023 (2022: Mercer ES2023).

Leeftijdsverschil: Voor het partnerpensioen wordt verondersteld dat mannelijke deelnemers 3 jaar ouder zijn dan hun partner en dat vrouwelijke deelnemers 2 jaar jonger zijn dan hun partner (2022: idem).

Gehuwdheidsfrequenties: Bij de berekening voor het nabestaandenpensioen is het onbepaalde man/vrouw systeem gehanteerd. Hierbij is uitgegaan van partnerfrequenties conform de door het AG gepubliceerde gehuwdheidsfrequenties over de waarnemingsperiode 1980-1985. Voor het uitruilbare partnerpensioen wordt de partnerfrequentie vanaf de reglementaire pensioendatum op 100% gesteld.

Rentevoet

De door DNB gepubliceerde RTS per 31 december 2023 en 2022 en een Ultimate Forward Rate (UFR).

Kosten

In de voorziening is een bedrag begrepen voor toekomstige uitbetalingskosten ter grootte van 2,8% (2022: 2,8%) van de pensioenuitkeringen per jaar. Dit geldt eveneens voor de voorziening uit hoofde van herverzekerde arbeidsongeschiktheidspensioenen. Omdat de pensioenen worden uitgekeerd in maandelijkse termijnen bij achterafbetaling, is geen rekening gehouden met verschuldigd pensioen en pensioentegood.

Verder is in de premie een opslag opgenomen voor lopende kosten. Deze bedraagt 0,8% van de pensioengrondslagsom (eventueel verleende kortingen op de premie worden buiten beschouwing gelaten).

Overige technische voorzieningen

Overige technische voorzieningen worden opgenomen voor met de pensioenverplichtingen samenhangende risico's voor zover niet opgenomen in de berekening van de voorziening voor pensioenverplichtingen, zoals arbeidsongeschiktheidsuitkeringen of overige uitkeringen.

Beleidsdekkingsgraad

De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde DNB dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

Schulden worden opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de nominale waarde.

Resultaatbepaling

Algemeen

De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen voor beleggingen en de voorziening pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder directe beleggingsopbrengsten wordt bij vastrentende waarden verstaan de renteopbrengst verminderd met de kosten; bij de zakelijke waarden wordt, voor wat betreft de aandelen, hieronder verstaan het bruto-dividend, voor aftrek van

dividendbelasting, verminderd met de kosten. Tevens wordt hieronder verantwoord de gedeclareerde dividenden en verdiende interest, alsmede de ontvangen provisies uit hoofde van bruikleen van effecten. De rentes van overige activa en passiva worden opgenomen op basis van nominale bedragen.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder indirecte beleggingsopbrengsten worden de volgende resultaten opgenomen:

- gerealiseerde en niet-gerealiseerde koersverschillen van aandelen en obligaties;
- valutaverschillen inzake bankrekeningen in buitenlandse valuta en valutatermijntransacties.

Kosten vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden zowel de externe als de daaraan toegerekende interne kosten verstaan. Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen e.d.

Premiebijdragen (van werkgevers en werknemers)

Onder premiebijdragen van werkgevers en werknemers wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Extra stortingen en opslagen op de premie zijn eveneens als premiebijdragen verantwoord.

Saldo overdrachten van rechten

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Mutatie voorziening pensioenverplichtingen

Pensioenopbouw

Bij de pensioenopbouw zijn aanspraken en rechten over het boekjaar gewaardeerd naar het niveau dat zij op balansdatum hebben.

Rentetoevoeging

De rentetoevoeging wordt berekend over de beginstand van de voorziening pensioenverplichtingen en de mutaties hierin gedurende het jaar.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoerings- en administratiekosten

Vooraf wordt een actuariële berekening gemaakt van de toekomstige pensioenuitvoerings- en administratiekosten (met name excassokosten) en pensioenuitkeringen die in de voorziening pensioenverplichtingen worden opgenomen. Deze post betreft de vrijval ten behoeve van de financiering van de kosten en uitkeringen van het verslagjaar.

Mutatie wachttijdvoorziening

De mutatie wachttijdvoorziening betreft de wijziging in de waarde van de wachttijdvoorziening.

Mutatie overige technische voorzieningen

De mutatie overige technische voorzieningen betreft de wijzigingen in de waarde van de overige technische voorzieningen.

Herverzekering

De herverzekeringsresultaten betreffen de betaalde herverzekeringspremies en de uitkeringen uit herverzekering.

Pensioenuitvoerings- en administratiekosten

De pensioenuitvoerings- en administratiekosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Toelichting op de balans per 31 december

(in duizenden euro)

Activa

[1] Beleggingen voor risico pensioenfondsen

Categorie	Stand ultimo 2022	Aankopen/ Verstrekingen	Verkopen aflossingen	Gerealiseerde koers- verschillen	Niet- gerealiseerde koers- verschillen	Stand ultimo 2023
Zakelijke waarden						
Beleggingsfondsen	1.462.778	41.896	-202.134	52.584	192.438	1.547.562
Vastrentende waarden						
Staatsobligaties en beleggingsfondsen	1.375.785	173.000	0	0	95.100	1.643.885
Totaal belegd vermogen	2.838.563	214.896	-202.134	52.584	287.538	3.191.447

Categorie (indeling categorie is op basis van "look through") ¹⁾	Stand ultimo 2023	Lopende intrest en dividend- belasting	Toe- passing Look Through	Stand risico- paragraaf 2023	Stand risico- paragraaf 2022
Onroerende zaken	0	0	37.979	37.979	44.180
Zakelijke waarden	1.547.562	0	-63.285	1.484.277	1.375.374
Vastrentende waarden	1.643.885	0	-64.080	1.579.805	1.332.827
Derivaten	0	0	-10.725	-10.725	3.485
Overige beleggingen	0	0	100.111	100.111	82.697
	3.191.447	0	0	3.191.447	2.838.563

De beleggingen staan ter vrije beschikking aan het fonds. Voor verdere specificaties wordt verwezen naar de risicoparagraaf.

Per 31 december 2023 zijn door de emerging markets fondsen binnen het Merck CCF Fund beleggingen uitgeleend. Pensioenfondsen MSD leent zelf geen beleggingen uit; binnen de beleggingsfondsen wordt wél uitgeleend.

Er wordt niet belegd in aangesloten ondernemingen.

¹⁾ Bij toepassing van het look-through principe wordt door de betreffende beleggingsfondsen heen gekeken en vervolgens worden onderliggende beleggingen toebedeeld naar hun desbetreffende beleggingscategorie.

Methodiek bepaling marktwaarde

Level 1: Directe marktwaardering: beursnotering in een actieve markt (waarop geen prijsaanpassingen worden uitgevoerd).

Level 2: Afgeleide marktwaardering: geen directe beursnotering maar andere uit de markt waarneembare data danwel een prijs gebaseerd op een transactie in een niet actieve markt met niet-significante prijsaanpassing (gebaseerd op aannames en schattingen).

Level 3: Modellen en technieken: marktwaardebepaling niet gebaseerd op marktdata, maar gebaseerd op aannames en schattingen die de prijs significant beïnvloeden.

Categorie (indeling categorie is op basis van "look through") ¹⁾	Level 1	Level 2	Level 3	Stand ultimo 2023
Onroerende zaken	37.979	0	0	37.979
Zakelijke waarden	1.484.277	0	0	1.484.277
Vastrentende waarden	1.579.805	0	0	1.579.805
Derivaten	435	-11.160	0	-10.725
Overige beleggingen	100.111	0	0	100.111
Totaal belegd vermogen	3.202.607	-11.160	0	3.191.447

Categorie (indeling categorie is op basis van "look through") ¹⁾	Level 1	Level 2	Level 3	Stand ultimo 2022
Onroerende zaken	44.180	0	0	44.180
Zakelijke waarden	1.375.374	0	0	1.375.374
Vastrentende waarden	1.332.827	0	0	1.332.827
Derivaten	1.788	1.697	0	3.485
Overige beleggingen	82.697	0	0	82.697
Totaal belegd vermogen	2.836.866	1.697	0	2.838.563

1) Bij toepassing van het look-through principe wordt door de betreffende beleggingsfondsen heen gekeken en vervolgens worden onderliggende beleggingen toebedeeld naar hun desbetreffende beleggingscategorie.

	31 december 2023	31 december 2022
[2] Herverzekerd arbeidsongeschiktheidsrisico	5.084	4.833
In deze post herverzekering is de contante waarde opgenomen van de in de toekomst van de herverzekeraar(s) te ontvangen uitkeringen op basis van in het verleden afgesloten herverzekeringscontracten. Het betreft de contante waarde van verzekerde uitkeringen voor wie het fonds nog een indexatierisico loopt (beperkte en gesloten groep arbeidsongeschikte deelnemers). Daarnaast heeft het fonds met ingang van boekjaar 2010 (per einde 2010) de contante waarde van de verzekerde uitkeringen in verband met arbeidsongeschiktheid waar indexatie is meeverzekerd en het fonds een mogelijk kredietrisico loopt, in deze post opgenomen. Overigens is de contante waarde van de verzekerde uitkeringen niet alleen in deze balanspost opgenomen, maar is de contante waarde ook in de technische voorzieningen opgenomen aan de passiefzijde van de balans.		
[3] Vorderingen en overlopende activa		
Vorderingen		
Te vorderen Franse bronbelasting 2009 t/m 2013	825	0
Vorderingen op uitkeringen	26	37
Overlopende Activa		
Intrest banken	84	0
Vooruitbetaalde kosten volgende boekjaar	216	209
	1.151	246
Alle vorderingen hebben een looptijd korter dan 1 jaar.		
[4] Liquide middelen		
Pensioenrekeningen	7.256	11.095
De liquide middelen staan ter vrije beschikking aan het fonds. Er is een intraday kredietfaciliteit ter hoogte van 1.200 overeengekomen met ING Bank B.V.		

Passiva	31 december 2023	31 december 2022
Reserves		
[5] Solvabiliteitsreserve		
Stand per 01-01	407.921	504.492
Dotatie uit bestemming saldo	62.346	-96.571
Stand per 31-12	470.267	407.921
De solvabiliteitsreserve is maximaal gelijk aan de grens die wordt bepaald door hetgeen in de Pensioenwet ten aanzien van het Vereist Eigen Vermogen is vastgelegd. Het Vereist Eigen Vermogen ultimo 2023 bedraagt 121,2%. 21,2% van de voorzieningen voor risico fonds bedraagt € 470,267 miljoen.		
[6] Extra reserve		
Stand per 01-01	506.918	711.029
Dotatie uit bestemming saldo	3.330	-204.111
Stand per 31-12	510.248	506.918
[7] Bestemmingsreserve (toeslagendepot)		
Stand per 01-01	0	2.800
Eénmalige storting gedurende boekjaar	0	0
Onttrekking gedurende boekjaar	0	0
Rendementstoekenning	0	-3
Vrijval toeslagendepot	0	-2.797
Stand per 31-12	0	0
Begin 2023 is de toeslagregeling aangepast naar toeslag op basis van de prijsindex voor zowel actieve als inactieve deelnemers. Het toeslagendepot is hierdoor niet langer benodigd. Per 31 december 2022 is het resterende bedrag van het toeslagendepot vrijgevallen.		

	31 december 2023	31 december 2022
[8] Reserve gedeeltelijk arbeidsongeschikten		
Stand per 01-01	384	485
Dotatie uit bestemming saldo	-43	-101
Stand per 31-12	341	384
Totale reserves	980.856	915.223
Het minimaal vereist vermogen bedraagt:	104,2%	104,2%
Het vereist vermogen bedraagt:	121,2%	121,0%
De dekkinggraad is:	144,1%	147,2%
De beleidsdekkinggraad is:	149,3%	147,2%
De DNB dekkinggraad is vastgesteld als het totaal vermogen (reserves (exclusief de bestemmingsreserve voor het toeslagendepot) + technische voorzieningen) gedeeld door de technische voorzieningen die voor risico van het fonds zijn.		
De berekening is als volgt: $3.203.004 / 2.222.148 \times 100\% = 144,1\%$.		
Technische voorzieningen		
[9] Voorziening pensioenverplichtingen		
Stand per 01-01	1.929.011	2.581.132
Dotatie conform actuariële berekening	285.402	-652.121
	2.214.413	1.929.011
Wachttijdvoorziening	2.651	4.151
Stand per 31-12	2.217.064	1.933.162
De technische voorzieningen zijn als volgt opgebouwd:		
– Actieve en arbeidsongeschikte deelnemers (inclusief wachttijdvoorziening)	642.274	560.668
– Gewezen deelnemers	846.301	777.273
– Pensioengerechtigden	733.573	600.054
Totaal	2.222.148	1.937.995
Af: herverzekerd	5.084	4.833
Stand technische voorziening voor risico fonds per 31-12	2.217.064	1.933.162

	31 december 2023	31 december 2022
Ontwikkeling van de voorziening pensioenverplichtingen		
Stand per 01-01	1.929.011	2.581.132
Premies	37.833	55.440
Toeslagverlening	153.213 ¹⁾	214.156
Afkoop	-15	-1
Intresttoevoeging	64.381	-13.135
Overgenomen pensioenverplichtingen	3.964	10.903
Uitkeringen eigen rekening	-40.415	-34.602
Overgedragen pensioenverplichtingen	-2.263	-1.749
Technisch resultaat	-2.030	1.638
Correcties	206	151
Flexibilisering	169	-57
Mutaties arbeidsongeschiktheid	2.244	2.734
Wijziging excasso	-1.132	-969
Wijziging RTS	68.110	-899.124
Wijziging prognosetafel	0	15.328
Wijziging ervaringssterfte	0	-2.653
Wijziging stelposten	1.137	-181
Stand per 31-12	2.214.413	1.929.011
[10] Wachtijdvoorziening		
Stand per 01-01	4.151	4.524
Mutatie in boekjaar	-1.500	-373
Stand per 31-12	2.651	4.151

1) In de technische voorziening (TV) is een stelpost opgenomen voor de per 1 juli 2023 toegezegde inhaalindexatie. Deze inhaalindexatie is nog niet verwerkt in de pensioenadministratie en daarom is de toename van de voorziening pensioenverplichtingen als gevolg van de inhaalindexatie extracomptabel geschat op 55.253 en als zodanig meegenomen in de vaststelling van de TV per 31 december 2023.

De stelpost voor de inhaalindexatie in de TV is op dit moment de best mogelijke schatting op basis van door AZL verstrekte voorlopige deelnemersbestanden van de per 1 juli 2023 geregistreerde bedragen aan individuele toeslagachterstanden. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schatting. Dit is naar verwachting een prudente inschatting.

	31 december 2023	31 december 2022
[11] Voorziening herverzekerd arbeidsongeschiktheidsrisico In deze post herverzekering is de contante waarde opgenomen van de in de toekomst van de herverzekeraar(s) te ontvangen uitkeringen op basis van in het verleden afgesloten herverzekeringscontracten. Het betreft de contante waarde van verzekerde uitkeringen voor wie het fonds nog een indexatierisico loopt (beperkte en gesloten groep arbeidsongeschikte deelnemers). Daarnaast heeft het fonds met ingang van boekjaar 2010 (per einde 2010) de contante waarde van de verzekerde uitkeringen in verband met arbeidsongeschiktheid waar indexatie is meeverzekerd en het fonds een mogelijk kredietrisico loopt, in deze post opgenomen. Overigens is de contante waarde van de verzekerde uitkeringen niet alleen in deze balanspost opgenomen, maar is de contante waarde ook in de technische voorzieningen opgenomen aan de actiefzijde van de balans.		
Stand per 01-01	4.833	5191
Vermindering/Vermeerdering conform actuariële berekening	251	-358
Stand per 31-12	5.084	4.833
Totaal technische voorziening	2.222.148	1.937.995
[12] Kortlopende schulden en overlopende passiva Loonheffing en sociale lasten Schulden inzake kosten van vermogensbeheer Schulden inzake pensioenuitvoerings- en administratiekosten Vooruit ontvangen bedragen volgend boekjaar		
	1.032	907
	63	56
	716	356
	123	200
	1.934	1.519
Alle schulden hebben een looptijd korter dan 1 jaar.		

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Contractuele verplichtingen

Het pensioenfonds heeft meerjarige contracten met AZL ten behoeve van de pensioenuitvoering afgesloten en met Allianz en Eucare ten behoeve van de herverzekering. De voor komend boekjaar begrote kosten voor dienstverlening door AZL bedragen € 1.615.000. De contracten met Allianz en Eucare betreffen de door het pensioenfonds in 2024 te betalen premies voor de pensioenverzekering ad € 1.260.000.

Verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen het pensioenfonds, MSD, de aangesloten ondernemingen en hun bestuurders. Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op, (voormalige) bestuurders. De bestuurders nemen deel aan de pensioenregeling van het pensioenfonds op basis van voorwaarden in het pensioenreglement.

Het pensioenfonds heeft een uitvoeringsovereenkomst afgesloten met de werkgever ten aanzien van de uitvoering van het pensioenreglement. Hierin zijn onder andere de zorgplicht van de werkgever inzake de aanlevering van basisgegevens en procedures bij premieachterstand opgenomen.

Gebeurtenissen na balansdatum

Eind maart 2024 is de strategische renteafdekking verhoogd van 65% naar 80%. Deze verhoging heeft plaatsgevonden naar aanleiding van de in 2023 uitgevoerde ALM-studie en met het oog op de toekomstige WTP-transitie. Door de verhoging van de renteafdekking is het vereist eigen vermogen gedaald van 121,2% eind 2023 naar 120,1% per 31 maart 2024.

Toelichting op de staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

Bezoldiging bestuursleden

Er is een beloningsbeleid van toepassing waarbij de bestuursleden die geen arbeidsovereenkomst met de (aangesloten) werkgever hebben, een vergoeding ontvangen die past bij de tijdsbesteding en verantwoordelijkheden. In 2023 is er in totaal € 55 uitgekeerd voor bestuursvergoedingen, vergoedingen voor de Raad van Toezicht en verantwoordingsorgaan.

Betaalde vergoedingen bestuur, RvT en/of VO

	2023	2022
Bestuursvergoedingen	1	2
Vergoedingen RvT	50	44
Vergoedingen Verantwoordingsorgaan	4	4
Totaal	55	50

Personeel

Gedurende het boekjaar 2023 had Stichting Pensioenfonds MSD geen personeelsleden in dienst (2022 idem).

Baten en lasten

	2023	2022
Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds		
[13] Directe beleggingsopbrengsten		
Afrekening betalingsverkeer banken	241	-52
Intrest op waarde-overdrachten	6	0
	247	-52
[14] Indirecte beleggingsopbrengsten		
<i>Koersverschillen</i>		
Onroerende zaken	0	-1
Zakelijke waarden	245.022	-292.968
Vastrentende waarden	95.100	-685.245
	340.122	-978.214

	2023	2022
[15] Kosten van vermogensbeheer (kasstroom)		
<i>Beheerkosten</i>		
Kasstroom	1.614	1.798
<i>Transactiekosten</i>		
Kasstroom	0	0
<i>Overige vermogensbeheerkosten</i>		
Kasstroom beleggingsadvies	-174	-119
Kasstroom beleggingsadministratie	-69	-59
Kasstroom overig	0	0
Totaal overige vermogensbeheerkosten	-243	-178
Totaal kosten van vermogensbeheer	1.371	1.620
[16] Premiebijdragen van werkgevers en werknemers		
Werkgeverspremie		
Regulier	40.731	40.263
Werknemerspremie		
Regulier	9.152	9.078
	49.883	49.341

	2023	2022
De ex-post gedempte kostendeekkende premie is als volgt samengesteld:		
– Actuarieel benodigd	29.023	25.830
– Opslag in stand houden vereist vermogen	5.869	4.804
– Bijdrage aan voorwaardelijke onderdelen	14.124	16.861
– Opslag voor uitvoeringskosten	1.332	1.300
	50.348	48.795
De zuiver kostendeekkende premie is als volgt samengesteld:		
– Actuarieel benodigd	39.925	57.943
– Opslag in stand houden vereist vermogen	8.170	11.070
– Opslag voor uitvoeringskosten	1.332	1.300
	49.427	70.313
Conform het beleid van het fonds wordt de gedempte kostendeekkende toetspremie vooraf (ex-ante) vastgesteld in het vierde kwartaal voorafgaand aan het boekjaar en getoetst aan de ex-ante vastgestelde feitelijke premie. De ex-ante in het vierde kwartaal van 2022 vastgestelde feitelijke premie voor 2023 bedroeg € 47,019 miljoen en was afgerond gelijk aan de ex-ante vastgestelde kostendeekkende premie.		
Op basis van de ex-ante cijfers is er geen sprake van een premietekort.		
[17] Saldo van overdrachten van rechten		
Overgenomen pensioenverplichtingen	3.840	10.899
Overgedragen pensioenverplichtingen	-2.775	-1.785
	1.065	9.114
[18] Pensioenuitkeringen		
Ouderdomspensioen	-35.996	-30.708
Arbeidsongeschiktheidspensioen	-924	-938
Partnerpensioen	-3.784	-3.251
Wezenpensioen	-187	-158
Ontvangen uitkeringen van UWV	9	29
Andere uitkeringen		
Afkoopsommen	-15	-8
	-40.897	-35.034

	2023	2022
[19] Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds		
Premies	-37.833	-55.440
Toeslagverlening	-153.213 ¹⁾	-214.156
Afkoop	15	1
Intresttoevoeging	-64.381	13.135
Overgenomen pensioenverplichtingen	-3.964	-10.903
Uitkeringen eigen rekening	40.415	34.602
Overgedragen pensioenverplichtingen	2.263	1.749
Technisch resultaat	2.030	-1.638
Correcties	-206	-151
Flexibilisering	-169	57
Mutaties arbeidsongeschiktheid	-2.244	-2.734
Wijziging excasso	1.132	969
Wijziging RTS	-68.110	899.124
Wijziging prognosetefel	0	-15.328
Wijziging ervaringssterfte	0	2.653
Wijziging stelposten	-1.137	181
	-285.402	652.121
[20] Wachtijdvoorziening		
Mutatie wachtijdvoorziening	1.500	373
Herverzekering		
[21] Premies		
Premie pensioenverzekering	-1.534	-1.251
[22] Uitkeringen uit herverzekering		
Arbeidsongeschiktheidsuitkering	690	613
	-844	-638

1) In de technische voorziening (TV) is een stelpost opgenomen voor de per 1 juli 2023 toegezegde inhaalindexatie. Deze inhaalindexatie is nog niet verwerkt in de pensioenadministratie en daarom is de toename van de voorziening pensioenverplichtingen als gevolg van de inhaalindexatie extracomptabel geschat op 55.253 en als zodanig meegenomen in de vaststelling van de TV per 31 december 2023.

De stelpost voor de inhaalindexatie in de TV zoals door Mercer berekend is op dit moment de best mogelijke schatting op basis van door AZL verstrekte voorlopige deelnemersbestanden van de per 1 juli 2023 geregistreeerde bedragen aan individuele toeslagachterstanden. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schatting. Dit is naar verwachting een prudente inschatting.

	2023	2022
[23] Pensioenuitvoerings- en administratiekosten		
Regulier		
Administratie	-1.359	-852
Governance	-33	-63
Controle kosten ¹⁾	-121	-177
Advies kosten	-490	-947
Contributie - en toezichtkosten	-218	-156
Overige kosten	-14	-18
	-2.235	-2.213
Waarvan kosten inzake WTP/NPS	-131	-237
[24] Overige baten en lasten		
Franse bronbelasting 2009 t/m 2013	825	0
Overige	-2	-1
	823	-1
Resultaat	65.633	-303.583

	2023	2023
Actuariële analyse van het resultaat		
Benodigde intrest	-64.381	13.135
Beleggingsopbrengsten	341.741	-976.646
Marktrente aanpassing	-68.110	899.124
Beleggingsresultaat	209.250	-64.387
Premies	8.626	-9.902
Toeslagverlening	-153.213 ²⁾	-214.156
Sterfte	2.030	-1.638
Kosten	228	56
Mutaties / diversen	-1.617	151
Arbeidsongeschiktheid	329	-1.032
Wijziging grondslagen	0	-12.675
Resultaat	65.633	-303.583

1) Onder de controle kosten vallen onder meer de accountantskosten. Deze bestaan uit de kosten voor de wettelijke controle van de jaarrekening en verslagstaten ad. 91 (2022: 86) en de kosten voor fiscaal advies door PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. ad. 0 (2022: 54). Verder worden er geen diensten afgenomen van PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (PwC). De kosten zijn toegerekend aan het boekjaar waar ze betrekking op hebben.

2) In de technische voorziening (TV) is een stelpost opgenomen voor de per 1 juli 2023 toegezegde inhaalindexatie. Deze inhaalindexatie is nog niet verwerkt in de pensioenadministratie en daarom is de toename van de voorziening pensioenverplichtingen als gevolg van de inhaalindexatie extracomptabel geschat op 55.253 en als zodanig meegenomen in de vaststelling van de TV per 31 december 2023.

De stelpost voor de inhaalindexatie in de TV is op dit moment de best mogelijke schatting op basis van door AZL verstrekte voorlopige deelnemersbestanden van de per 1 juli 2023 geregistreerde bedragen aan individuele toeslagachterstanden. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schatting. Dit is naar verwachting een prudente inschatting.

Risicoparagraaf

(bedragen in duizenden euro)

In de risicoparagraaf binnen het bestuursverslag is het beleid rond risicobeheersing uiteengezet. Hierna wordt een aantal specifieke risico's nader toegelicht en gekwantificeerd. Conform de berekeningen van het vereist eigen vermogen in het Actuarieel Rapport is de risicoparagraaf gebaseerd op basis van het doorkijkbeginsel (look through principe).

Solvabiliteitsrisico

Het belangrijkste risico dat het fonds loopt is het risico dat het niet over genoeg solvabiliteit beschikt. Indien het fonds niet solvabel is bestaat het risico dat het fonds de premie moet verhogen of dat een beperkte of geen toeslagverlening kan plaatsvinden. In het uiterste geval dient het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten te verminderen. Hoe solvabel het pensioenfonds is wordt getoetst aan de hand van de beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als de 12-maands voortschrijdend gemiddelde DNB dekkingsgraad. Hoeveel eigen vermogen het fonds aan dient te houden gegeven de financiële risico's die het loopt (na afdekking) op de balans komt tot uitdrukking in de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets. Onder het huidige FTK geldt hierbij dat het strategische vereiste vermogen afgezet wordt tegen de beleidsdekkingsgraad om te bepalen of het pensioenfonds in een tekort situatie verkeert.

De verschillende standaard risicofactoren hierin worden benoemd onder de noemer S1 tot en met S6 en S10. Hierna zijn de uitkomsten weergegeven voor de verschillende risicocategorieën op basis van de strategische beleggingsmix ultimo 2023 van 121,2% en 2022 van 121,0%.

	2023		2022	
	€	%	€	%
Renterisico (S1)	81.937	2,4	73.518	2,4
Zakelijke waarden risico (S2)	389.550	11,5	338.675	11,3
Valutarisico (S3)	114.500	3,3	100.331	3,3
Grondstoffenrisico (S4)	0	0,0	0	0,0
Kredietrisico (S5)	37.387	1,1	27.661	0,9
Verzekeringstechnisch risico (S6)	65.152	1,9	59.449	2,0
Concentratierisico (S8)	0	0,0	0	0,0
Actief beheer risico (S10)	37.225	1,0	31.851	1,1
Diversificatie-effect	-255.484		-223.564	
Vereist eigen vermogen	470.267	21,2	407.921	21,0
Aanwezige DNB dekkingsgraad		144,1		147,2
Beleidsdekkingsgraad		149,3		147,2
Minimaal vereiste vermogen		104,2		104,2
Strategisch vereiste vermogen		121,2		121,0
Feitelijk vereiste vermogen		121,3		121,9

De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als de 12-maands voortschrijdend gemiddelde DNB dekkingsgraad. In boekjaar 2023 bedraagt de beleidsdekkingsgraad 149,3%. Afgezet tegen de beleidsdekkingsgraad van 2022 van 147,2%, is de beleidsdekkingsgraad toegenomen met 2,1%-punt.

Renterisico

De pensioenverplichtingen van het fonds hebben een rentegevoeligheid die vrijwel gelijk is aan de rentegevoeligheid van de beleggingen van het fonds. Het fonds heeft het renterisico daarmee grotendeels afgedekt. Deze rentegevoeligheid is één van de actoren bij de bepaling van de (strategische) assetallocatie en de duratie van de portefeuilles. Per einde boekjaar is de rentegevoeligheid als volgt:

Duratie van de vastrentende waarden: 16,8

Duratie van de pensioenverplichtingen: 19,2

Voor de vaststelling van het renterisico bij het vereist vermogen worden de kasstromen van de rentegevoelige beleggingen afgezet tegen de kasstromen van de voorziening pensioenverplichtingen. Vervolgens worden beide kasstromen afgezet tegen door DNB bepaalde renteschokken die per looptijd verschillen. Op basis van deze renteschokken kan de impact op de technische voorziening en de impact op alle rentegevoelige beleggingen worden berekend. Overeenkomstig kan een afdekkingspercentage worden berekend. Rentegevoeligheid is één van de belangrijkste factoren bij de bepaling van de (strategische) assetallocatie van de portefeuille. Het bestuur heeft ervoor gekozen om strategisch 65% van de voorziening pensioenverplichtingen af te dekken. Hierbij wordt gekeken naar de rentegevoeligheid van de pensioenverplichtingen voor de swapcurve. Ten behoeve van het vaststellen van de DNB dekkingsgraad wordt de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen gebaseerd op de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De vastrentende waarden worden gewaardeerd op de swapcurve. Het (verplicht) hanteren van twee verschillende rentecurves kan gevolgen hebben voor de hoogte van de renteafdekking; een effect op de ene rentecurve kan namelijk een ander effect op de andere rentecurve tot gevolg hebben. De feitelijke afdekking o.b.v. de berekening van het renterisico binnen het vereist eigen vermogen bedraagt ultimo 2023 63,8%.

Derivaten

Er wordt voor de renteafdekking onder meer gebruik gemaakt van beleggingen in een long duration fonds.

Hoogte buffer

Op basis van de Vereist Eigen Vermogen berekeningen bedraagt de buffer voor het feitelijk renterisico 86.776 (2,5%) en voor het strategisch renterisico 81.937 (2,4%) ultimo 2023.

Zakelijke waarden risico

Mogelijke waardedalingen van beleggingen voor het vastgoed en de aandelen zijn in het hiervoor genoemde standaardmodel begrepen. Hiervoor wordt een gedifferentieerde berekening naar categorieën van markten en beleggingen uitgevoerd. Ter zake van het zakelijke waarden risico worden risico-inschattingen aan de hand van de in de markt gebruikelijke risicoparameters gemaakt. In het beleggingsbeleid wordt met dergelijke risico's rekening gehouden door ondermeer een toepassing van voldoende spreiding in de beleggingsportefeuille naar categorieën, markten en dergelijke. De volatiliteit van de marktwaarden (prijsrisico's) van beleggingen wordt periodiek geëvalueerd en kan leiden tot bijstellingen in de allocatie van het vermogen naar beleggingscategorieën.

	2023		2022	
	€	%	€	%
<i>Verdeling zakelijke waarden per categorie:</i>				
Ontwikkelde markten (Mature markets)	1.310.851	88,3	1.202.056	87,4
Opkomende markten (Emerging markets)	173.426	11,7	173.318	12,6
	1.484.277	100,0	1.375.374	100,0

Derivaten

Het fonds maakt geen gebruik van derivaten ter afdekking van het risico op zakelijke waarden.

Hoogte buffer

Bij de berekening van het Vereist Eigen Vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch zakelijke waarden risico rekening gehouden met de door DNB voorgeschreven schokken die variëren overeenkomstig de risicograad van het type belegging. Deze standaardschokken zijn verder opgehoogd om zodoende rekening te houden met de volgende additionele risicocomponenten: leverage-risico en liquiditeitsrisico. Leverage is het gebruik van geleend geld (vreemd vermogen) om winstmogelijkheden te verhogen. Financiering van vreemd vermogen komt voor binnen de vastgoedportefeuille van het fonds. De buffer voor het feitelijk zakelijke waarden risico bedraagt 389.304 (11,4%) en voor het strategisch zakelijke waarden risico 389.550 (11,5%).

Valutarisico

De pensioenverplichtingen luiden in euro's, de mogelijke risico's als gevolg van valutakoersontwikkelingen komen daarom alleen bij de beleggingen tot uitdrukking. Het valutarisico is voor 53,2% afgedekt. Zonder afdekking van valutarisico loopt het pensioenfonds risico bij een daling van vreemde valuta ten opzichte van de euro. Voor bepaling van het effect van een daling van valutakoersen wordt onderscheid gemaakt tussen valuta in ontwikkelde markten waarvoor een waardedaling van 20% wordt verondersteld en valuta in opkomende markten waarvoor een waardedaling van 35% wordt gehanteerd. Bij de aggregatie van het Vereist Eigen Vermogen voor valutarisico (S3) wordt tevens rekening gehouden met correlaties.

Voor bepaling van het valutarisico in het Vereist Eigen Vermogen op basis van de strategische mix is aangenomen dat de valuta exposure (voor en na afdekking) en het relatieve belang per valuta gelijk zijn aan die in de feitelijke beleggingsportefeuille. Het fonds dekt geen valuta of voor onroerende zaken.

	2023		2022	
	€	%	€	%
<i>Beleggingen naar valuta voor afdekking met derivaten</i>				
Euro	1.384.118	43,4	1.189.644	42,2
Amerikaanse dollar	1.183.450	37,1	1.055.075	37,4
Britse pound sterling	70.191	2,2	70.626	2,5
Japanse yen	143.694	4,5	140.211	5,0
Canadese dollar	79.499	2,5	51.809	1,8
Australische dollar	45.653	1,4	44.805	1,6
Zwitserse Frank	31.286	1,0	30.065	1,1
Hongkongse dollar	47.976	1,5	55.599	2,0
Mexicaanse peso	9.449	0,3	6.903	0,2
Zuidkoreaanse won	34.439	1,1	31.062	1,1
Taiwanese dollar	26.510	0,8	21.091	0,7
Zweedse kroon	15.610	0,5	12.136	0,4
Deense kroon	10.506	0,3	10.287	0,4
Noorse kroon	4.718	0,1	4.500	0,2
Singapore dollar	4.711	0,1	5.053	0,2
Overige	94.821	3,2	92.495	3,2
	3.186.631	100,0	2.821.361	100,0
<i>Beleggingen naar valuta na afdekking met derivaten</i>				
Euro	2.288.295	71,7	2.068.841	72,9
Amerikaanse dollar	553.216	17,3	438.799	15,5
Britse pound sterling	26.981	0,8	28.219	1,0
Japanse yen	61.793	1,9	51.091	1,8
Canadese dollar	22.469	0,7	20.229	0,7
Australische dollar	15.523	0,5	14.532	0,5
Zwitserse Frank	14.734	0,5	12.314	0,4
Hongkongse dollar	44.475	1,4	51.058	1,8
Mexicaanse peso	9.691	0,3	6.988	0,2
Zuidkoreaanse won	33.342	1,0	29.509	1,0
Taiwanese dollar	26.510	0,8	21.091	0,7
Zweedse kroon	8.040	0,3	6.190	0,2
Deense kroon	4.873	0,2	5.366	0,2
Noorse kroon	3.536	0,1	3.116	0,1
Singapore dollar	2.632	0,1	2.646	0,1
Overige	75.337	2,4	78.574	2,9
	3.191.447	100,0	2.838.563	100,0

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het valutarisico rekening gehouden met een door DNB voorgeschreven schok van 20% die berekend wordt op de niet-euro beleggingen na afdekking. De buffer voor het valutarisico bedraagt feitelijk 114.604 (3,3%) en strategisch 114.500 (3,3%).

Grondstoffenrisico

Bij de berekening van het Vereist Eigen Vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch grondstoffenrisico rekening gehouden met een door DNB voorgeschreven schok van 30%. Het pensioenfonds belegt niet in grondstoffen en hoeft daarom geen buffers hiervoor aan te houden.

Kredietrisico

De portefeuille vastrentende waarden van het fonds bevat een belegging in een fonds dat belegt in bedrijfsobligaties. Op deze bedrijfsobligaties wordt een kredietrisico gelopen. Het kredietrisico komt tot uitdrukking in de zogenaamde creditspread. Deze creditspread is het verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van de tegenpartij en een uitkering die met volledige zekerheid (risicovrij) tot uitkering zal komen. Het kredietrisico verbonden aan derivatentransacties wordt beheerst door het afsluiten van standaardovereenkomsten met tegenpartijen, het beoordelen van de kredietwaardigheid van tegenpartijen, het spreiden van het transactievolume over verschillende tegenpartijen, het eisen van voldoende onderpand en een adequate monitoring met betrekking tot de gestelde eisen inzake het onderpand. Het kredietrisico is berekend aan de hand van een scenario waarbij wordt uitgegaan van een stijging van de creditspread van kredietgevoelige beleggingen, waarbij onderscheid wordt gemaakt naar ratingklasse:

- Europese staatsobligaties met een AAA rating: geen stijging;
- Overige instrumenten met een AAA rating: stijging van 60 basispunten;
- Instrumenten met een AA rating: stijging van 80 basispunten;
- Instrumenten met een A rating: stijging van 130 basispunten;
- Instrumenten met een BBB rating: stijging van 180 basispunten;
- Instrumenten met een lagere rating of instrumenten zonder rating: stijging van 530 basispunten.

Rating vastrentende waarden:

	2023		2022	
	€	%	€	%
AAA	1.048.960	66,4	984.643	73,9
AA	288.379	18,3	151.742	11,4
A	115.616	7,3	91.726	6,9
BBB	109.889	7,0	84.774	6,4
Lager dan BBB	0	0,0	1.054	0,1
Geen rating	16.961	1,0	18.888	1,3
	1.579.805	100,0	1.332.827	100,0

	2023		2022	
	€	%	€	%
<i>Verdeling vastrentende waarden naar looptijd:</i>				
Resterende looptijd < 1 jaar	237.837	100,0	211.916	15,9
Resterende looptijd <= 5 jaar	264.261	0,0	187.314	14,1
Resterende looptijd >= 5 jaar	1.077.707	0,0	933.597	70,0
	1.579.805	100,0	1.332.827	100,0

Hoogte buffer

Binnen de berekening van het standaardmodel wordt een kredietrisico becijferd voor de rentegevoelige beleggingen die een creditspread groter dan 0% hebben. De creditspread wordt bepaald op basis van de rentegevoelige kasstromen van het fonds. Afgaande op de hierboven genoemde creditspread resulteert dit in een buffer voor het kredietrisico van feitelijk 37.421 (1,1%) en strategisch 37.387 (1,1%).

Verzekeringstechnisch risico

Binnen het verzekeringstechnische risico worden in principe alleen risico's meegenomen die verband houden met sterfte. Het omvat de risico's als gevolg van afwijkingen ten opzichte van de verwachte sterfte en afwijkingen van de verwachte sterftetrend (langlevensrisico). Tot het verzekeringstechnische risico worden gerekend: procesrisico, risico-opslag voor afwijkingen ten opzichte van de sterftetrend en negatieve stochastische afwijkingen van de verwachtingswaarde. Deze drie risico's zijn vertaald in een percentage van de op actuele waarde berekende technische voorziening. Het procesrisico neemt af naarmate het deelnemersbestand toeneemt, omdat het sterfteproces dan beter kan worden geschat. De beide andere risicofactoren houden respectievelijk rekening met de onzekerheid in de sterftetrend en met de negatieve stochastische afwijkingen.

Hoogte buffer

De buffer voor het verzekeringstechnisch risico bedraagt 65.152 (1,9%).

Liquiditeitsrisico

Een pensioenfonds kan het risico lopen dat het niet over voldoende liquide financiële middelen beschikt om op het beoogde moment aan de pensioenuitkeringsverplichtingen te voldoen. Daarnaast is er ook sprake van een liquiditeitsrisico als een lange periode vooraf gaat aan de volledige verkoop van een beleggingsobject. Dit beleggingsobject is dan illiquide. Beleggingen in (niet-beursgenoteerd) vastgoed en in hedge funds worden vaak als illiquide betiteld. Voor de belangen in niet-beursgenoteerd vastgoed wordt rekening gehouden met een liquiditeitsrisico in de berekening van het Vereist Eigen Vermogen. Voor deze belegging is eveneens rekening gehouden met een extra verzwaring uit hoofde van leverage. Omdat DNB (nog) geen rekenvoorschriften heeft voor de berekening van het liquiditeitsrisico (S7) en dit risico alleen van toepassing is bij de aandelen, is het zakelijke waarden risico (S2) verhoogd middels een extra verzwaring van de buffer.

Concentratierisico

Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. De spreiding van de portefeuille is in de toelichting op de balans nader toegelicht. Ook "grote posten" zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd. Bij de berekening van het concentratierisico is rekening gehouden met een extra buffer voor de obligatiebeleggingen in Frankrijk, Oostenrijk, Nederland en België.

Onroerende zaken

	2023		2022	
	€	%	€	%
<i>Verdeling onroerende zaken per soort:</i>				
Indirecte vastgoedbeleggingen (beursgenoteerd)	37.979	100,0	44.180	100,0
Participaties in vastgoed beleggingsfondsen, niet beursgenoteerd	0	0,0	0	0,0
	37.979	100,0	44.180	100,0
<i>Verdeling onroerende zaken per regio:</i>				
Wereldwijd	37.979	100,0	44.180	100,0

Zakelijke waarden

	2023		2022	
	€	%	€	%
<i>Verdeling zakelijke waarden per regio:</i>				
Europa (exclusief Verenigd Koninkrijk)	208.170	14,0	197.035	14,3
Verenigd Koninkrijk	50.450	3,4	55.408	4,0
Noord-Amerika	872.987	58,8	784.083	57,1
Japan	97.784	6,6	87.926	6,4
Pacific (exclusief Japan)	65.663	4,4	64.628	4,7
Opkomende markten (Emerging markets)	173.425	11,7	173.318	12,6
Wereldwijd	0	0,0	0	0,0
Overige	15.798	1,1	12.976	0,9
	1.484.277	100,0	1.375.374	100,0

	2023		2022	
	€	%	€	%
<i>Verdeling zakelijke waarden per sector:</i>				
Financiële instellingen	230.225	15,5	224.894	16,4
Informatietechnologie	309.075	20,9	234.460	17,0
Industriële ondernemingen	178.118	12,0	149.548	10,9
Duurzame consumentengoederen	117.707	7,9	127.266	9,3
Niet-duurzame consumentengoederen	179.498	12,1	155.067	11,3
Gezondheidszorg	141.511	9,5	162.516	11,8
Energie	65.851	4,4	78.322	5,7
Nutsbedrijven	34.545	2,3	38.600	2,8
Telecommunicatie	166.957	11,2	137.350	10,0
Basisindustrieën	57.921	3,9	61.008	4,4
Andere sectoren	2.869	0,3	6.343	0,5
	1.484.277	100,0	1.375.374	100,0

Grote posten: zakelijke waarden van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 5% van de totale beleggingen in zakelijke waarden

Beleggingsfondsen in zakelijke waarden	1.547.562	100,0	1.462.778	100,0
--	-----------	-------	-----------	-------

Vastrentende waarden

	2023		2022	
	€	%	€	%
<i>Verdeling vastrentende waarden per regio:</i>				
Europa (exclusief Verenigd Koninkrijk)	1.163.595	73,7	1.003.988	75,3
Verenigd Koninkrijk	28.759	1,8	20.917	1,6
Noord-Amerika	261.954	16,6	194.869	14,6
Japan	51.373	3,3	54.199	4,1
Pacific (exclusief Japan)	18.381	1,2	19.564	1,5
Opkomende markten (Emerging markets)	46.077	2,9	36.022	2,7
Overige	9.666	0,5	3.268	0,2
	1.579.805	100,0	1.332.827	100,0

	2023		2022	
	€	%	€	%
<i>Verdeling vastrentende waarden per soort:</i>				
Staatsobligaties, niet index-linked	1.316.534	83,3	1.147.676	86,1
Index-linked bonds	27.915	1,8	21.369	1,6
Bedrijfsobligaties/Credits	179.406	11,4	140.030	10,5
Hypotheke	55.950	3,5	23.752	1,8
	1.579.805	100,0	1.332.827	100,0
<i>Grote posten: vastrentende waarden van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 5% van de totale beleggingen in vastrentende waarden</i>				
Robeco Customized Liability Driven	1.164.662	84,7	968.055	70,4
Merck GFI	479.223	34,8	407.730	29,6

Overige beleggingen	2023		2022	
	€	%	€	%
<i>Overige beleggingen per soort:</i>				
Liquide middelen beschikbaar voor beleggingen	151.216	100,0	82.697	100,0
	151.216	100,0	82.697	100,0

Actief beheer risico

Actief beheer risico ontstaat doordat vermogensbeheerders actief beheer voeren op (delen van) de beleggingsportefeuille. Onder actief beheer worden afwijkende posities in portefeuilles verstaan die worden ingenomen ten opzichte van strategische benchmarks. De mate van actief beheer wordt bepaald aan de hand van de tracking error. Een lage tracking error impliceert dat het feitelijke rendement dicht bij de gekozen benchmark ligt, terwijl een hoge tracking error aangeeft dat het rendement duidelijk van de benchmark afwijkt. Een hogere tracking error impliceert een hoger actief beheer risico.

Hoogte buffer

Bij de berekening van het Vereist Eigen Vermogen wordt alleen een actief beheer risico becijferd voor de aandelenportefeuille indien de tracking error groter is dan 1%. Voor het pensioenfonds resulteert een buffer voor het feitelijk actief beheer risico van 37.337 (1,1%) en voor het strategisch actief beheer risico van 37.225 (1,1%).

Haarlem, 6 juni 2024

L. Eilers, voorzitter

P. Koopman

A. Koning, plaatsvervangend voorzitter

I. Hüttner

F. Mattijssen

I. Pennings

M. van Hal

O. Sanchez

I. Schreuder

Overige gegevens

Resultaatbestemming

Statutaire bepalingen omtrent de resultaatbestemming

In de statuten van Stichting Pensioenfonds MSD is geen specifieke bepaling opgenomen met betrekking tot de bestemming van het behaalde resultaat.

Conform de door het bestuur vastgestelde ABTN, wordt het behaalde jaarresultaat toegevoegd aan de reserves.

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds MSD te Haarlem is aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2023.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds MSD, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 22.144.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 1.100.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Op grond van overgangsrecht gelden genoemde artikelen, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden.

De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn toereikende technische voorzieningen vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Hierbij merk ik op dat op grond van overgangsrecht de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet gelden, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds MSD is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening goed. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen toereikend zijn.

Apeldoorn, 6 juni 2024

drs. J.L.A. Schilder AAG

Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van Stichting Pensioenfonds MSD

Verklaring over de jaarrekening 2023

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van Stichting Pensioenfonds MSD ('de stichting') een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de stichting op 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek ('BW').

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023 van Stichting Pensioenfonds MSD te Haarlem gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2023;
- de staat van baten en lasten over 2023; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is Titel 9 Boek 2 BW.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds MSD zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot fraude en continuïteit, en de aangelegenheden daaruit, bepaald in de context van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. De informatie ter ondersteuning van ons oordeel, zoals onze bevindingen en observaties ten aanzien van de controleaanpak frauderisico's en de controleaanpak continuïteit, moet in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Controleaanpak frauderisico's

Wij hebben risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude geïdentificeerd en ingeschat. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in Stichting Pensioenfonds MSD en haar omgeving en de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort. Wij verwijzen naar hoofdstuk 'Risicomanagement' van het

bestuursverslag, waarin het bestuur haar analyse en overwegingen ten aanzien van het integriteitsrisico inclusief fraude heeft opgenomen.

Wij hebben ten aanzien van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude de opzet en implementatie van de interne beheersing geëvalueerd, waaronder de frauderisicoanalyse van het bestuur, de gedragscode, de klokkenluidersregeling en de incidentenregeling, en voor zover wij dat noodzakelijk achtten voor onze controle, de werking getoetst van deze interne beheersmaatregelen.

Wij hebben om inlichtingen gevraagd bij de leden van het bestuur of zij op de hoogte zijn van feitelijke, vermeende of vermoede fraude. Daarnaast hebben wij de rapportages van de sleutelfunctiehouders en de compliance officer geëvalueerd. Hieruit volgden geen signalen van feitelijke, vermeende of vermoede fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van frauderisico's, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van frauderisico's.

De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn als volgt:

Geïdentificeerde frauderisico's	Onze controlewerkzaamheden en observaties
<i>Frauderisico inzake de inherente mogelijkheid van het bestuur om interne beheersingsmaatregelen te doorbreken</i> Volgens de controlestandaarden is het risico dat het bestuur de interne beheersingsmaatregelen doorbreekt in alle entiteiten aanwezig. Inherent bevindt het bestuur van een entiteit zich in een unieke positie om fraude te plegen, omdat het in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersingsmaatregelen te doorbreken die anderszins effectief lijken te werken. Daarom besteden wij bij al onze controles aandacht aan het risico van het doorbreken van maatregelen van interne beheersing door het bestuur in: – journaalposten en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn gemaakt; – schattingen; – significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening. Wij hebben daarbij bijzondere aandacht voor tendenties als gevolg van mogelijke belangen van het bestuur.	Wij hebben de opzet en implementatie geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten. Wij hebben journaalposten geselecteerd op basis van risicocriteria en hierop specifieke controlewerkzaamheden verricht. Wij hebben getoetst of de journaalposten en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn aangebracht aanvaardbaar zijn. Wij zijn alert geweest op mogelijk significante transacties buiten de normale bedrijfsvoering van de stichting of die in een ander opzicht ongebruikelijk lijken in het licht van zowel ons inzicht in de stichting en de omgeving als andere tijdens de controle verkregen informatie. Wij hebben geen significante transacties Wij hebben de opzet en implementatie geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing voor het maken van schattingen. Daarnaast hebben wij de beheersmaatregelen ten aanzien van de toegangs-beveiliging in de IT-systemen getoetst door het verkrijgen van inzicht in de ISAE 3402-rapportages van relevante serviceorganisaties. Bij onze controlewerkzaamheden hebben wij aandacht voor belangrijke schattingsposten die zijn gebaseerd op subjectieve input, zoals de fondsspecifieke elementen in de technische voorzieningen en de waardering van niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen. Wij hebben naar aanleiding van onze controle en de uitkomsten daarvan, deze schattingsposten beoordeeld op aanwijzingen van tendenties die mogelijk een risico vormen op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude. Daarbij hebben wij onder meer de volgende werkzaamheden uitgevoerd: – Evaluatie van de gehanteerde actuariële grondslagen en actuariële analyse en bespreking hiervan met het bestuur en de certificerend actuaaris. – Aansluiting van waardering van beleggingsfondsen met de nettovermogenswaarde zoals vermeld in de (gecontroleerde) jaarverslagen van de beleggingsfondsen. – Uitvoering van alternatieve werkzaamheden zoals back-testing voor beleggingsfondsen waarvoor geen gecontroleerde nettovermogenswaarde of jaarrekening beschikbaar is per balansdatum. – Beoordeling van de toelichting op de financiële positie en het toetsen aan de vereisten uit de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving. Wij hebben bij onze controle van de schattingsposten geen aanwijzingen van tendenties als gevolg van belangen van het bestuur geïdentificeerd. Onze werkzaamheden hebben tevens niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van het doorbreken van de interne beheersing door het bestuur.

Wij hebben in onze controle een element van onvoorspelbaarheid ingebouwd. Daarnaast hebben we kennisgenomen van correspondentie met toezichthouders en de Belastingdienst en zijn wij tijdens de controle alert gebleven op indicaties voor fraude. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die een aanwijzing vormen voor fraude of het niet naleven van wet- en regelgeving.

Controleaanpak continuïteit

Pensioenfondsen zijn op grond van de wetgeving gehouden om een adequate vermogensdekking, het vereist eigen vermogen, aan te houden. Het vereist eigen vermogen wordt op basis van het financieel toetsingskader bepaald.

Als de dekkingsgraad van een pensioenfonds lager is dan het vereist eigen vermogen, moet een herstelplan worden opgesteld waaruit blijkt hoe het pensioenfonds het eigen vermogen op het vereiste niveau brengt. Als het pensioenfonds niet kan voldoen aan het herstel zullen aanvullende maatregelen moeten worden getroffen. Daar waar nodig zullen de rechten van de (gewezen) deelnemers moeten worden aangepast zodat weer aan het vereist eigen vermogen wordt voldaan.

Zoals toegelicht in de hoofdstukken 'Financiële positie van het fonds en beleidskader' in het bestuursverslag en 'Risicoparagraaf' in de jaarrekening bevindt het pensioenfonds zich op balansdatum niet in een (reserve) tekortsituatie. Het is de verwachting van het bestuur dat het pensioenfonds over voldoende potentieel beschikt om uit een situatie van reservetekort te blijven. Het bestuur heeft de continuïteitsbeoordeling van de stichting voor ten minste twaalf maanden vanaf de datum van opmaken van de jaarrekening uitgevoerd en geen gebeurtenissen of omstandigheden geïdentificeerd die gerede twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de stichting om haar continuïteit te handhaven (hierna: continuïteitsrisico's).

Onze werkzaamheden om de continuïteitsbeoordeling van het bestuur te evalueren omvatten onder andere:

- Overwegen of de continuïteitsbeoordeling van het bestuur alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van onze controle kennis hebben verkregen en door het bestuur te bevragen over de belangrijkste veronderstellingen en uitgangspunten. Het bestuur heeft hierbij onder andere aandacht besteed aan:
 - de financiële positie van het pensioenfonds;
 - de uitvoeringsovereenkomst tussen het pensioenfonds en de werkgever;
 - de relatie met de werkgever en de ontwikkelingen bij de onderneming;
 - de uitgangspunten van het fondsbeleid.
- Inspecteren van correspondentie met relevante toezichthoudende instanties.
- Inwinnen van inlichtingen bij het bestuur over haar kennis van continuïteitsrisico's na de periode van de door het bestuur verrichte continuïteitsbeoordeling.

Onze controlewerkzaamheden hebben geen informatie opgeleverd die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van het bestuur over de gehanteerde continuïteitsveronderstelling.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat ook andere informatie. Dat betreft alle informatie in het jaarverslag anders dan de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW; en voor
- een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van het genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze doelstellingen zijn een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over de vraag of de jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of van fouten en een controleverklaring uit te brengen waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid en is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de controlestandaarden is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer hier sprake van is.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Amsterdam, 6 juni 2024

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door drs. N.C. Doets RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2023 van Stichting Pensioenfonds MSD

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Ook op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Begrippenlijst

Actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN)

In de ABTN wordt door het bestuur van een pensioenfonds uiteengezet welke actuariële en bedrijfstechnische opzet ten grondslag ligt aan een fonds. De ABTN (ook wel bedrijfsplan genoemd) gaat nader in op de organisatie van het fonds, de inhoud van de pensioenregeling, de financiële opzet waaronder grondslagen, het beleidskader (premie-, toeslag- en beleggingsbeleid) en de sturingsmiddelen, de hoofdlijnen van het interne risicobeheersingssysteem alsmede de hoofdlijnen van de uitvoeringsovereenkomst.

Actuariële grondslagen

Dit zijn de veronderstellingen die de actuaris gebruikt bij de vaststelling van de pensioenverplichtingen en de pensioenpremie. Deze veronderstellingen hebben onder meer betrekking op de gehanteerde rekenrente, de kansstelsels en de kostenopslagen.

Actuaris

Een actuaris combineert economische en wiskundige technieken ten behoeve van de vaststelling van de benodigde koopsommen of premies en de verplichtingen van het fonds (vaststelling technische voorzieningen). Tevens verricht de actuaris risicoanalyses en studies met betrekking tot het afstemmen van verplichtingen en beleggingen.

Arbeidsongeschiktheidspensioen

Pensioen dat wordt uitgekeerd aan de (aspirant-) deelnemer indien deze tijdens het deelnemerschap arbeidsongeschikt raakt en indien en voor zo lang recht bestaat op een WIA/WGA-uitkering. Dit pensioen is dus een aanvulling op de wettelijke WIA/WGA-uitkeringen. Stichting Pensioenfonds MSD kent drie soorten van arbeidsongeschiktheidspensioen: het WGA-hiaatpensioen, het excedent-arbeidsongeschiktheidspensioen en een aanvullend excedent-arbeidsongeschiktheidspensioen.

Asset Liability Management-studie (ALM-studie)

Deze studie geeft inzicht in de toekomstige ontwikkelingen van een pensioenfonds en biedt een pensioenfondsbestuur de mogelijkheid diverse beleidsvariabelen (zoals beleggingsbeleid, premiebeleid en toeslagbeleid) in hun onderlinge samenhang te evalueren.

Autoriteit Consument en Markt (ACM)

De ACM is een bij wet ingesteld orgaan dat er op toe ziet dat bedrijven eerlijk concurreren en dat consumentenbelangen adequaat worden beschermd. De ACM houdt ook toezicht op fusies van pensioenfondsen.

Autoriteit Financiële Markten (AFM)

De AFM is een bij wet ingesteld orgaan dat toezicht houdt op het gedrag van de gehele financiële marktsector. De AFM is toezichthouder op de pensioenfondsen voor zover het gaat om het effectentypisch gedragstoezicht.

Autoriteit Persoonsgegevens (AP)

De AP is een bij wet ingesteld orgaan dat toezicht houdt op de naleving van de wettelijke regels voor bescherming van persoonsgegevens. Tot zijn toezichtstaak rekent de AP onder toezicht diverse activiteiten, zoals onderzoek doen en ook adviseren over nieuwe regelgeving.

Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

De AVG is de Nederlandse uitwerking van een Europese verordening (General Data Protection Regulation, GDPR) die natuurlijke personen bescherming biedt in verband met de verwerking van persoonsgegevens en het vrije verkeer van die gegevens in de Europese Unie.

Beleggingsbeleid

Een pensioenfonds is verplicht om op prudente wijze te beleggen. Het beleggingsbeleid van een pensioenfonds is enerzijds gericht op het zoveel mogelijk uitsluiten van beleggingsrisico's en anderzijds op het behalen van een zo hoog mogelijk rendement. Bovendien moet de afstemming van beleggingen op de verplichtingen juist zijn: het pensioenfonds moet op het juiste moment aan haar verplichtingen kunnen voldoen.

Om optimaal aan deze uitgangspunten te voldoen is een juiste samenstelling van de beleggingsmix noodzakelijk, die met behulp van een ALM-studie kan worden vastgesteld.

Beleggingsmix

Verdeling van de beleggingen over verschillende beleggingscategorieën, zoals zakelijke en vastrentende waarden.

Beleidsdekkingsgraad

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de DNB dekkingsgraden van de voorgaande 12 maanden.

Beleidsregel Uitbesteding Pensioenfondsen

Voorschriften van De Nederlandsche Bank met betrekking tot de uitbesteding van activiteiten door de pensioenfondsen.

Benchmark

Vooraf vastgestelde, objectieve maatstaf voor de prestatie van (de beheerder van) een beleggingsportefeuille of pensioenfonds. Een beursindex bijvoorbeeld.

Code pensioenfondsen

Deze Code, opgesteld door de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid, bevat normen voor 'goed pensioenfondsbestuur'. De Code staat niet op zichzelf, maar maakt deel uit van het volledige stelsel van bestaande wet- en regelgeving. Daarnaast geven de aanbevelingen, convenanten en Codes van de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid richting aan de governance: wat houdt goed bestuur van pensioenfondsen in en hoe houden betrokkenen daar toezicht op.

Collateral

In onderpand gegeven zekerheden ter dekking van aangegane marginverplichtingen –dit betreft de verplichting van beleggers om een waarborgsom in geld of dekking in de vorm van effecten te storten bij hun bank of commissionair bij het schrijven van opties of andere afgeleide producten– welke voortkomen uit hoofde van de aangegane derivatenpositie(s).

Commodity

Beleggingsklasse die betrekking heeft op grondstoffen.

Compliance

Handelen in overeenstemming met (interne en externe) wet- en regelgeving en integriteitsbeleid.

Contante waarde

De waarde die op dit moment aanwezig moet zijn om, rekening houdend met rente-aangroei (rekenrente) en eventuele andere actuariële grondslagen, toekomstige pensioenbetalingen te kunnen verrichten.

Corporate Governance

Stel regels of aanbevelingen die betrekking hebben op goed management van organisaties zoals private ondernemingen. Deze aanbevelingen kunnen uiteraard worden toegepast op pensioenfondsen in welk geval wordt gesproken over goed pensioenfondsbestuur.

Creditspread

Dit is het verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van tegenpartijen (debiteur) en de uitkering die met volledige zekerheid, risicovrij, tot uitkering zal komen.

Crisisplan

Sinds 1 januari 2015 zijn pensioenfondsen verplicht een financieel crisisplan op te stellen. Het doel van een financieel crisisplan is dat het fondsbestuur van tevoren inzichtelijk heeft op welk moment het fonds 'in een crisissituatie' zit en welke keuzes het op dat moment heeft om uit deze situatie te komen. Het voordeel van een financieel crisisplan is dat fondsbesturen in crisissituaties besluiten kunnen nemen waar van tevoren al is over nagedacht en waarvan van tevoren al is besproken of deze naar verwachting ook inzetbaar zijn en de effectiviteit is geanalyseerd.

DB (Defined Benefit) regeling

Bij een DB-regeling (Defined Benefit) oftewel een 'uitkeringsovereenkomst' staat de hoogte van de pensioenuitkering vast en kan de hoogte van de benodigde pensioenpremies variëren.

DC (Defined Contribution) regeling

Een Defined Contribution-regeling (DC-regeling) wordt ook wel een beschikbare premierregeling genoemd. Bij een DC-regeling betaalt de werkgever een vooraf vastgestelde premie. Deze premie wordt bepaald als een leeftijdsafhankelijk percentage van de pensioengrondslag.

Dekkingsgraad

Een belangrijke graadmeter voor de financiële positie van het fonds. De dekkingsgraad is de verhouding tussen de bezittingen (het vermogen) van het fonds aan de ene kant en de waarde van de huidige en toekomstige pensioenuitkeringen (de verplichtingen) van het fonds aan de andere kant. Zijn er evenveel bezittingen als verplichtingen, dan is de dekkingsgraad 100%. Het fonds kent diverse dekkingsgraden: de marktwaarde dekkingsgraad, de DNB dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad.

De Nederlandsche Bank (DNB)

Bij wet ingesteld toezichthoudend orgaan, dat onder andere de navolging van de Pensioenwet bewaakt.

Derivaten

Afgeleide financiële instrumenten, dat wil zeggen financiële contracten, waarvan de waarde wordt afgeleid van een onderliggende waarde (bijv. een aandeel), een referentieprijs of een index (bijv. de AEX-index). De hoofdvormen van derivaten zijn opties, futures contracten en forward contracten. Ook valutatermijncontracten worden als derivaten aangemerkt.

DNB dekkingsgraad

De DNB dekkingsgraad is het totaal vermogen gedeeld door de totale technische voorzieningen berekend op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.

Doorsneepremie

De premie die voor de deelnemers uniform is vastgesteld zonder rekening te houden met individuele verschillen in leeftijd, burgerlijke staat of geslacht.

Duration

Aanduiding van de koersgevoeligheid van vastrentende waarden als gevolg van veranderingen in de rentestand.

Duration-mismatch

Dit is het verschil in duration tussen de beleggingen en de pensioenverplichtingen.

Effectentypisch gedragstoezicht

Gedragstoezicht dat vooral betrekking heeft op de gedragingen van verantwoordelijke directies en besturen van financiële instellingen, zoals de naleving van gedragscodes, corporate governance e.d. Het gedragstoezicht wordt uitgeoefend door de AFM. Een ander onderwerp van aandacht van het gedragstoezicht is de consumentenbescherming. Effectentypisch gedragstoezicht onderscheidt zich van prudentieel toezicht dat wordt uitgeoefend door DNB.

Eindloonregeling

Pensioenregeling waarbij het pensioen een percentage is van de laatst vastgestelde pensioengrondslag.

Emerging Markets

Opkomende markten.

Environment Social and Governance (ESG)

Beleggen op een maatschappelijk verantwoorde wijze, dat wil zeggen rekening houden met milieu en klimaat (ecologische factoren), mensenrechten (sociale factoren) en sociale verhoudingen (governance).

Excedent-arbeidsongeschiktheidspensioen

Soort arbeidsongeschiktheidspensioen als aanvulling op de wettelijke WIA (IVA/WGA)-uitkering bij gedeeltelijke of volledige arbeidsongeschiktheid. Als het pensioengevend jaarsalaris hoger is dan de WIA-uitkeringsgrens (261 maal het maximum dagloon o.g.v. sociale verzekeringswetgeving) kan bij (volledige) arbeidsongeschiktheid een excedent-arbeidsongeschiktheidspensioen worden uitbetaald ter grootte van 70% van het verschil tussen het (ongemaximeerd) pensioengevend jaarsalaris en de WIA-uitkeringsgrens.

Op vrijwillige basis kan een werknemer zich daarnaast bij Stichting Pensioenfonds MSD verzekeren voor een aanvullend excedent-arbeidsongeschiktheidspensioen ter grootte van 10% van het verschil tussen het (ongemaximeerd) pensioengevend jaarsalaris en de WIA-uitkeringsgrens.

De hoogte van het (aanvullend) excedent-arbeidsongeschiktheidspensioen is afhankelijk van de mate van arbeidsongeschiktheid.

Feitelijke premie

De premie die daadwerkelijk betaald wordt door de werkgever en de deelnemers in de pensioenregeling.

Financieel Toetsingskader (FTK)

Benaming van het toezichtregime dat vanaf 1 januari 2007 van toepassing is op de financiële positie en het financiële beleid van pensioenfondsden. Het Financieel Toetsingskader (FTK) heeft de Actuariële Principes Pensioenfondsden (APP) vervangen. Het FTK is opgenomen in de op 1-1-2007 in werking getreden Pensioenwet.

Op 1-1-2015 is een nieuw Financieel Toetsingskader in werking getreden.

Forward curve

Geeft de toekomstige renteniveaus weer zoals die berekend kunnen worden op basis van de huidige curve.

Franchise

Het deel van het pensioengevend salaris dat voor de pensioenberekening buiten beschouwing wordt gelaten. Dit deel wordt geacht door de AOW-uitkering voldoende van pensioen te worden voorzien.

Future

Op de beurs verhandeld termijncontract met verplichte levering van de onderliggende waarden in de toekomst tegen een vooraf vastgestelde prijs.

Gedempte kostendeekkende premie

De premie die berekend wordt op basis van grondslagen (anders dan de zuivere kostendeekkende premie) door rekening te houden met verwachtingen en/of historische rendementen.

Gedragscode

De gedragscode bevat voorschriften voor bestuurders en leden van overige fondsorganen van het pensioenfonds ter voorkoming van belangenconflicten en van misbruik en oneigenlijk gebruik van de bij het fonds aanwezige, vertrouwelijke informatie. Deze informatie betreft voor een belangrijk deel de beleggingstransacties namens het fonds.

Haalbaarheidstoets

Pensioenfondsen dienen periodiek (tenminste jaarlijks) een haalbaarheidstoets uit te voeren die inzicht moet geven in de gevolgen van de financiële opzet van het fonds, de verwachtingen en risico's (met name ten aanzien van koopkrachtbehoud), de haalbaarheid en consistentie van het premiebeleid en de herstelkracht van het fonds.

In de haalbaarheidstoets wordt een projectie van de financiële situatie van het pensioenfonds voor een lange periode (60 jaar) gemaakt voor een veelvoud aan economische scenario's (stochastische analyse). Jaarlijks wordt met deze toets gemonitord in hoeverre het verwachte pensioenresultaat (dit is een maatstaf voor koopkrachtbehoud) en het pensioenresultaat in een slechtweerscenario nog steeds aansluit bij de gewekte verwachtingen.

De beleidsgrenzen voor deze toets worden door het bestuur zelf vastgesteld op basis van de risicohouding van het fonds. Indien de door het bestuur vastgestelde grenzen voor de lange termijn risicohouding worden overschreden (de ondergrens voor het verwachte pensioenresultaat en de afwijking van pensioenresultaat in het slechtweerscenario), dan zal het bestuur in overleg gaan met de sociale partners en verantwoordingsorgaan.

Herverzekering

Het door een pensioenfonds geheel of gedeeltelijk onderbrengen van een pensioenregeling in een levensverzekeringsovereenkomst en/of het door een pensioenfonds onderbrengen van (extra hoge) risico's bij een levensverzekeraar, zoals overlijdens- en invaliditeitsrisico's (risicoherverzekering).

In Control Statement

Verklaring die betrekking heeft op het interne risicobeheersing- en controlesysteem.

Indexatie

Een nadere toelichting is opgenomen in het begrip "toeslag".

Institutions for Occupational Retirement Provision (IORP)

Europa wil een goed functionerende interne markt. Dat betekent goed functionerende pensioenfondsen en de mogelijkheid pensioen in de 'tweede pijler' (kapitaalgedekt, arbeidsgerelateerd) over de landsgrenzen heen aan te bieden. Daartoe ontwierp de EU in 2003 de huidige pensioenfondsenrichtlijn (IORP I), die regels geeft waaraan pensioenfondsen moeten voldoen. De Europese Commissie heeft met de herziening van de richtlijn (IORP II) als doel gehad om grensoverschrijdende activiteiten van pensioenfondsen verder te stimuleren (pensioenfondsen blijven wel onder nationaal toezicht vallen), pensioenen veiliger te maken door het stimuleren van risico-gebaseerd toezicht en om het bestuur (governance) en transparantie te verbeteren.

International Standard on Assurance Engagements (ISAE) 3000 rapportage

Een ISAE 3000 type 2 rapportage heeft betrekking op de opzet, bestaan en werking van het operationele management systeem bij een uitvoeringsorganisatie.

International Standard on Assurance Engagements (ISAE) 3402 rapportage

Een ISAE 3402-rapportage is een audit, uitgevoerd door een onafhankelijke accountant naar de opzet, het bestaan en de werking van interne controlemaatregelen bij een uitvoeringsorganisatie. Een ISAE 3402-rapportage kan de uitbestedende partij en de onafhankelijke accountants helpen meer zekerheid te verkrijgen met betrekking tot de effectiviteit van de controlemaatregelen van de uitvoeringsorganisatie. De ISAE 3402-rapportage omvat alle processen die de financiële jaarrekening van een pensioenfonds raken.

Kansstelsels

Dit zijn veronderstellingen met betrekking tot sterftekansen, invalideringskansen, ontslag, gehuwdheid en individuele loonontwikkeling.

Kostendekkende premie

De premie die gelijk is aan de actuarieel benodigde premie voor de inkoop van onvoorwaardelijke onderdelen van de pensioentoezegging. Pensioenfondszen zijn verplicht een kostendekkende premie te berekenen: volgens de Pensioenwet dient de feitelijke premie ten minste gelijk te zijn aan de kostendekkende premie. Hierbij mag een pensioenfonds uitgaan van een gedempte kostendekkende premie (toetspremie).

Langlevenrisico

Het risico dat het fonds loopt dat een verzekerde persoon langer leeft dan op basis van de gehanteerde overlevingstafel wordt verwacht.

Life Cycle-beleggen

Het concept van Life Cycle-beleggen is een methode waarbij het risicoprofiel van de beleggingsportefeuille per leeftijdsgroep verandert. Naarmate de deelnemers ouder worden (en dichterbij de pensioenleeftijd komen), wordt het totale risico van de beleggingsportefeuille afgebouwd. De achterliggende gedachte is als volgt: naarmate de deelnemer ouder wordt, heeft de deelnemer minder kans om eventuele beleggingsverliezen in de resterende tijd tot aan pensioendatum te compenseren. Het beleggingsrisico zal daarom lager worden naarmate de deelnemer dichterbij zijn/haar pensioenleeftijd komt. In de laatste jaren wordt ook het risico op een laag pensioen als gevolg van lage marktrente verlaagd. Binnen het Life Cycle-aanbod van pensioenuitvoerders kunnen deelnemers vaak kiezen uit verschillende risicoprofielen variërend van zeer offensief tot zeer defensief.

Long Duration Fund

Beleggingsfondsen, vooral vastrentende waarden fondsen, die worden ingezet om de looptijd van de beleggingen te beïnvloeden, i.c. te verlengen.

Marktwaaarde

Waarde van een beleggingsobject als het op dat moment verkocht zou worden.

Marktwaaarde dekkingsgraad

De marktwaaarde dekkingsgraad is het totaal vermogen gedeeld door de totale technische voorzieningen berekend op basis van de zuivere marktrente. Deze marktwaaarde dekkingsgraad wordt door Pensioenfonds MSD gehanteerd voor beleidsbeslissingen (zoals premievaststelling en toeslagverlening).

Middelloodsysteem

Pensioensysteem waarbij aan het einde van de deelneming toe te kennen pensioen is gerelateerd aan de gemiddelde pensioengrondslag over de gehele periode van deelneming aan de pensioenregeling.

Nabestaandenpensioen

Verzamelnaam voor weduwe-, weduwnaars- en partnerpensioen, en vaak ook voor wezenpensioen.

Ouderdomspensioen

Pensioen, bestemd voor de financiële verzorging van de gerechtigde, nadat deze de in de pensioenregeling omschreven pensioenleeftijd heeft bereikt.

Overlevingstafel

Statistisch overzicht met betrekking tot het sterfte- en overlevingspatroon in de bevolking. Een overlevingstafel geeft op basis van (jaarlijkse) sterftequotiënten per leeftijd (sgroep) informatie over grootheden zoals het aantal nog levenden, het aantal overledenen en de levensverwachting. Overlevingstafels kunnen worden vastgesteld door het Actuariel Genootschap (AG) of het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Over/onderweging

Een hoger of lager belang in een beleggingscategorie dan overeenkomt met de normverdeling van het pensioenfonds.

Overrente

Het positieve verschil tussen het inkomensrendement van het fonds en de rekenrente.

Partnerpensioen

Pensioen dat wordt uitgekeerd aan de (huwelijks) partner en eventuele ex-partner na het overlijden van de (aspirant) deelnemer, gewezen deelnemer of gepensioneerde.

Pensioen 1-2-3

Pensioen 1-2-3 staat voor een aanpak waarbij de deelnemer informatie over de pensioenregeling in drie lagen ontvangt:

1. De eerste laag wordt op papier verstrekt aan nieuwe indiensttreders (nieuwe deelnemers). Er staat kort de belangrijkste informatie in over de pensioenregeling (niet gepersonaliseerd). Deze laag 1 wordt door Pensioenfonds MSD met een brief verstrekt waarbij de deelnemer wordt gewezen op toekomstige digitale communicatie.
2. In de tweede laag vindt de deelnemer een verdere toelichting op de individuele pensioenregeling. Die tweede laag kan de deelnemer vinden op de website van het fonds. Op die manier is de informatie ook toegankelijk voor de bestaande deelnemers.
3. Wie alles tot in detail wil weten over bijvoorbeeld het pensioenreglement, de uitvoeringsovereenkomst, enzovoort, vindt dat in de derde laag van informatie. Al deze documenten staan op de website van het pensioenfonds.

Pensioenaanspraak

Het recht op een nog niet ingegaan pensioen, uitgezonderd de overeengekomen voorwaardelijke toeslagverlening.

Pensioenfederatie

Organisatie die de gemeenschappelijke belangen behartigt van aangesloten Nederlandse pensioenfondsen.

Pensioengrondslag

Het bedrag waarover pensioen wordt toegekend. Dit is het voor het pensioen meetellende salaris (inclusief ploegentoeslag) minus de franchise.

Pensioenovereenkomst

De arbeidsvoorwaardelijke afspraken tussen de werkgevers(organisaties) en de werknemers(organisaties) welke betrekking hebben op pensioen. De pensioenovereenkomst is onderdeel van de arbeidsovereenkomst.

Pensioenrecht

Het recht op een ingegaan pensioen, uitgezonderd de overeengekomen voorwaardelijke toeslagverlening.

Pensioenregister

Een register dat het burgers mogelijk maakt om via één ingang een totaaloverzicht te krijgen van alle bij pensioenfondsen en pensioenverzekeraars in collectieve regelingen opgebouwde pensioenaanspraken alsmede de AOW-uitkering. Het register laat bovendien zien waar het pensioen is opgebouwd en waar de burger terecht kan voor meer informatie. Het register is via de website www.mijnpensioenoverzicht.nl voor elke burger te bereiken door middel van zijn/haar DigiD code.

Pensioenresultaat

De maat van koopkrachtbehoud van de nu opgebouwde pensioenen.

Pensioenvergelijker

Controlelijst die de (gewezen) deelnemer helpt om twee pensioenregelingen met elkaar te vergelijken; het is een hulpmiddel bij een keuze voor eventuele waardeoverdracht. De pensioenvergelijker staat op de website van het fonds (bij Pensioen 1-2-3).

Pension Fund Governance

De manier waarop het pensioenfonds is georganiseerd (structuur) en de verantwoordelijkheden worden uitgevoerd (processen). In het kader van Pension Fund Governance heeft de Stichting van de Arbeid aanbevelingen gedaan voor goed pensioenfondsbestuur. Deze waarborging voor goed bestuur (de Code Pensioenfondsen) is verankerd in de Pensioenwet.

Performance

Het rendement dat is behaald met de beleggingen.

Premievrije aanspraken

Indien het deelnemerschap aan een pensioenregeling eindigt, anders dan door overlijden of het bereiken van de pensioenleeftijd, verkrijgt de gewezen deelnemer een premievrije aanspraak op ouderdomspensioen en partner- en wezenpensioen.

Prognosetafel

Een overlevingstafel die gebruikt wordt in de actuariële praktijk, of voor de vaststelling van de technische voorziening, waarbij modelmatig rekening gehouden is met de verwachte toekomstige verbetering van de levensverwachting.

Prudentieel toezicht

Bedrijfseconomisch toezicht dat zich met name richt op de handhaving c.q. waarborging van de financiële soliditeit van het pensioenfonds. Dit type toezicht berust bij De Nederlandsche Bank. Prudentieel toezicht onderscheidt zich van effectentypisch gedragstoezicht dat wordt uitgeoefend door de Autoriteit Financiële Markten.

Raad van Toezicht (RvT)

Intern toezichtorgaan voor pensioenfondsen met een belegd vermogen van meer dan € 1 miljard. Een Raad van Toezicht houdt doorlopend toezicht op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken binnen het fonds. De Raad van Toezicht wordt benoemd door het bestuur (na overleg met en bindende voordracht van het verantwoordingsorgaan) en bestaat tenminste uit drie onafhankelijke externe deskundigen.

Real Estate

Onroerend goed.

Reële FTK dekkingsgraad

De reële FTK dekkingsgraad geeft de verhouding weer tussen de beleidsdekkingsgraad en de vereiste beleidsdekkingsgraad benodigd voor zogenaamde toekomstbestendige indexatie (de indexatiedekkkingsgraad). De veronderstelde prijsinflatie ten behoeve van vaststelling van de indexatiedekkkingsgraad wordt elk kwartaal door DNB gepubliceerd. De waarde van de toekomstige indexatie wordt vastgesteld op basis van de wettelijk voorgeschreven rentevoet van 6,75%.

Reële marktwaarde dekkingsgraad

De reële marktwaarde dekkingsgraad is het totaal vermogen gedeeld door de waarde van de totale technische voorzieningen inclusief indexatie op basis van de prijsinflatie bepaald op basis van de zuivere marktrente.

Rekenrente

De rekenrente is het fictieve percentage dat het belegde vermogen wordt geacht op te brengen in de toekomst en waarvan bij de berekening van de contante waarde (voorziening pensioenverplichtingen) wordt uitgegaan. In het Financieel Toetsingskader wordt de rekenrente bepaald op basis van een door DNB gepubliceerde rentecurve (rentetermijnstructuur).

Rentetermijnstructuur

De rentetermijnstructuur, of yield curve, is een grafiek die het verband weergeeft tussen de looptijd van een vastrentende belegging enerzijds en de daarop te ontvangen marktrente anderzijds. Een normale rentetermijnstructuur heeft een stijgend verloop. Als iemand zijn geld voor een langere periode uitleent, eist hij normaliter een hogere vergoeding dan bij een lening over een korte termijn.

Risicoherverzekering

Het herverzekeren door een pensioenfonds van bepaalde risico's die dat pensioenfonds niet zelf op een verantwoorde wijze kan dekken. Hierbij gaat het vooral om risico's die betrekking hebben op overlijden en arbeidsongeschiktheid. Zie ook: herverzekering.

Security lending

Security lending is het uitlenen van aandelen en obligaties voor een vastgestelde periode aan derden in ruil voor een geldelijke vergoeding. Doordat het economische eigendom bij de uitlener blijft, wordt er geen koersrisico gelopen.

Service Level Agreement (SLA)

Beschrijving van overeengekomen dienstverlening tussen partijen bij uitbesteding van bedrijfsprocessen, inclusief de rechten en plichten van partijen ten aanzien van het overeengekomen kwaliteitsniveau van de te leveren diensten en/of producten.

Solvabiliteit

Het vermogen om (nu en op termijn) aan de financiële verplichtingen te kunnen voldoen. Zie ook het begrip dekkingsgraad.

Stichting van de Arbeid (STAR)

Overlegorgaan van centrale organisaties van werkgevers en werknemers. Tevens adviesorgaan van het kabinet op sociaal en arbeidsvoorwaardelijk terrein.

Swap

Een overeenkomst tussen twee partijen waarbij wordt afgesproken om gedurende een bepaalde periode bepaalde betalingen met elkaar uit te wisselen, bijvoorbeeld het ruilen van vaste rentebetalingen en variabele rentebetalingen.

Swaprente

Het tarief waartegen op de geld- en kapitaalmarkt leningen met verschillende looptijden worden geruild.

Swaption

Een optie op een swap waarbij de eigenaar van de swaption het recht heeft, maar niet de verplichting, om een swap tegen vooraf bepaalde voorwaarden af te sluiten op of voor de expiratedatum van de swaption.

Technische voorzieningen

Dit is de, met inachtneming van de actuariële grondslagen (rekenrente, kansstelsels en kostenopslagen), vastgestelde balanspost die de gekapitaliseerde waarde (contante waarde) van de opgebouwde pensioenen aangeeft.

Toeslag

Een toeslag is een verhoging van een pensioenuitkering of aanspraak op pensioen, gebaseerd op een in het pensioenreglement omschreven toeslagregeling.

De toeslagregeling van Stichting Pensioenfonds MSD is voorwaardelijk. Dit betekent dat het bestuur jaarlijks een besluit neemt of de financiële middelen van het fonds toereikend zijn om per 1 juli van enig jaar wel of geen of slechts een gedeeltelijke toeslag te verlenen.

De toeslagverlening aan de actieve deelnemers per 1 juli van een jaar is vanaf 2023 gelijk aan de toeslagverlening aan de inactieven. Tot 2023 werd de toeslagverlening aan de actieven afgeleid van de ontwikkeling van de algemene looncomponent bij de werkgever in de periode van 1 april t/m 31 maart voorafgaande aan het tijdstip van toeslagverlening (1 juli).

De toeslagverlening aan de inactieven (gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en arbeidsongeschikte deelnemers met premievrije pensioenopbouw) per 1 juli van een jaar wordt afgeleid van de ontwikkeling van het (door het CBS vastgestelde) afgeleide consumentenprijsindexcijfer, reeks alle bestedingen, zoals deze zich heeft voorgedaan gedurende de periode april tot april voorafgaande aan het tijdstip van de toeslagverlening (1 juli).

Toetspremie

Pensioenfonds MSD gaat bij de (wettelijke) toets of de feitelijke premie hoger is dan de kostendeekkende premie uit van een gedempte kostendeekkende premie op basis van verwacht rendement.

Total return

Het totaalrendement op beleggingen zijnde de directe en de indirecte beleggingsopbrengsten.

Tracking error

Risico maatstaf die weergeeft hoe groot de kans is dat het rendement afwijkt van de benchmark. De tracking error is gelijk aan de standaarddeviatie van deze afwijkingen. Een hoge tracking error betekent veel kans op een rendement ver onder of boven de benchmark.

Uitkeringsovereenkomst

Een uitkeringsovereenkomst is een overeenkomst inzake een vastgestelde pensioenuitkering. Op grond van de Pensioenwet is dit een van de drie toegelaten pensioensystemen.

Uitvoeringsovereenkomst

Overeenkomst tussen de werkgever en het pensioenfonds omtrent de uitvoering en financiering van de pensioenovereenkomst. In de uitvoeringsovereenkomst is onder meer vastgelegd: de wijze waarop en de termijnen waarin de verschuldigde premie moet worden voldaan, de uitgangspunten en procedures met betrekking tot de besluitvorming over vermogenstekorten en vermogensoverschotten dan wel winstdeling, de voorwaarden waaronder toeslagverlening plaatsvindt, de procedures bij het niet nakomen van de premiebetalingsverplichting door de werkgever; en de wijze waarop de premie wordt vastgesteld en het betalingsvoorbehoud van de werkgever.

Ultimate Forward Rate (UFR)

De UFR is een theoretische schatting van de rente op de lange termijn en is daarmee een onderdeel van de rentetermijnstructuur (RTS) waartegen de voorziening pensioenverplichtingen verdisconteerd wordt.

Uniform pensioenoverzicht (UPO)

Het format van het pensioenoverzicht waarin de uitkeringen bij pensionering, overlijden en arbeidsongeschiktheid eenduidig wordt gepresenteerd. De bedoeling is dat alle pensioenuitvoerders hetzelfde format hanteren waardoor de pensioenoverzichten eenvoudig naast elkaar te leggen zijn en de (gewezen) deelnemers de bedragen uit de verschillende pensioenoverzichten bij elkaar op kunnen tellen en een duidelijk beeld van de financiële situatie bij pensionering krijgen.

Valutarisico

Het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen.

Valutatermijncontracten

Dit is een contract voor het afdekken van valutarisico. In dit contract wordt vooraf afgesproken tegen welke prijs en op welke datum de valutapositities worden verrekend.

Vastrentende waarden

Beleggingen met een vaste looptijd en een overeengekomen plan van rente en aflossing, zoals obligaties. Andere vormen van vastrentende waarden zijn onderhandse leningen en hypotheekleningen.

Verantwoordingsorgaan (VO)

Orgaan waaraan het bestuur van het pensioenfonds jaarlijks verantwoording moet afleggen. In dit orgaan zijn de actieve deelnemers, de pensioengerechtigden en de financieel betrokken werkgever(s) vertegenwoordigd.

Volatiliteit

De beweeglijkheid van beurskoersen.

Waardeoverdracht

Het overdragen van de contante waarde van de verkregen aanspraken door het pensioenfonds van de oude werkgever aan het pensioenfonds van de nieuwe werkgever, waarvoor de deelnemer in de nieuwe pensioenregeling extra deelnemersjaren verkrijgt (in eindloonregelingen) dan wel extra pensioenaanspraken krijgt toegekend (in middelloonregelingen).

Wachttijdvoorziening

Voorziening ter dekking van het premievrijstellingsrisico bij arbeidsongeschiktheid. Een groot deel van het premievrijstellingsrisico bij arbeidsongeschiktheid wordt door het pensioenfonds zelf gedragen (eigen beheer). De rest van het risico, het risico uitgaand boven een stoploss grens, is herverzekerd. Ter financiering van het premievrijstellingsrisico in eigen beheer, wordt door het fonds gedurende een wachttijd, zijnde de periode van loondoorbetaling (gedurende twee jaar na aanvang van de arbeidsongeschiktheid) geld gereserveerd ter dekking van de schade die het fonds pas na afloop van deze wachttijd kan vaststellen.

Wet Toekomst Pensioenen (WTP)

Nieuwe wet voor pensioenregelingen in een nieuw pensioenstelsel.

Wezenpensioen

Een tijdelijke uitkering die wordt uitgekeerd aan de kinderen (tot een bepaalde leeftijd) na het overlijden van de (aspirant) deelnemer, gewezen deelnemer of gepensioneerde.

WGA-hiaatpensioen

Soort arbeidsongeschiktheidspensioen als aanvulling op de wettelijke WGA-uitkering bij gedeeltelijke of niet duurzame arbeidsongeschiktheid. De hoogte en de ingangsdatum van het WGA-hiaatpensioen is afhankelijk van een aantal externe factoren zoals het arbeidsverleden, de door het UWV vastgestelde restverdiencapaciteit en het al of niet benutten van deze restverdiencapaciteit (inkomen uit arbeid).

WIA (Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen)

Op grond van deze wet kunnen werknemers (na twee jaar ziekte) in aanmerking komen voor een wettelijke arbeidsongeschiktheidsuitkering waarbij de hoogte van de WIA-uitkering mede wordt bepaald aan de hand van de mate waarin de werknemer nog in staat is te werken. De mate van arbeidsongeschiktheid hangt af van wat de werknemer door ziekte of gebrek aan inkomen verliest. Van belang is het verschil tussen het oude jaarsalaris en het salaris dat de werknemer theoretisch nog kan verdienen met de beperkingen als gevolg van ziekte/gebrek (het loonverlies).

De WIA-uitkering kan bestaan uit een WGA-uitkering (werkherhvatting gedeeltelijk arbeidsongeschikten) of een IVA-uitkering (inkomensvoorziening volledig arbeidsongeschikten).

Wie (duurzaam) volledig arbeidsongeschikt is (ten minste 80% loonverlies lijdt) ontvangt een loongerelateerde (IVA-)uitkering. Wie ten minste 35% maar niet meer dan 80% loonverlies lijdt, krijgt eerst een loongerelateerde WGA-uitkering waarvan de duur afhankelijk is van het arbeidsverleden. Daarna krijgt men een loonaanvulling als men voldoende verdient wat men volgens UWV zou kunnen verdienen of een vervolgutkering als men niet of minder verdient dan men zou kunnen verdienen. Uitkeringen op grond van WIA (WGA of IVA) worden altijd gebaseerd op een maximum dagloon o.g.v. sociale verzekeringswetgeving.

Zakelijke waarden

Aandelen en onroerende zaken. Onder onroerende zaken wordt verstaan beleggingen in onroerend goed, zoals kantoren, winkels en woningen. Deze kunnen zowel op directe wijze geschieden als op indirecte wijze door belegging in op dat terrein gespecialiseerde al dan niet beursgenoteerde beleggingsfondsen.